

ሁሉ በመነካካት ፤ ከወዲያ ወዲህ በመንቆራጠጥ ዕቃዎችን በመጣል በእግራቸው ይሰባብራሉ ። ያመኑበትን ሳይለቁና ተስፋቸውንም ሳይቆርጡ በተመስጦ ተውጠው ዕቃዎችን በመነካካትና በማተረግመስ ያመሰቃቅላሉ ።

ሃቀኛነትን እና ቆራጥነትን የሚያረጋግጡ መግለጫዎች የሆኑትን አስደንጋጭ ቃላትን እናት ለማዳመጥ እንድትችሉ ያበቋት ሲሆኑ ፤ እነዚህን የመሳሰሉት ቃላት ቀደም ሲል ያሳድሩባት የነበሩትን ግዴታ ነት ኃይለ-ሥሜቶች አሁን ተላምዳቸዋለች ። እንዴት እንደምትቋቋማቸው ተገንዝባለች ። አንዳንድ ጊዜ ፈጣሪ-አምላክን ስለመካድ በሚገለጹት ቃላት ውስጥ ለፈጣሪ-አምላክ ያላትን የማይናወጽ ዕምነት ትገነዘባለች ። ከዚያም መለስተኛ በሆነ በይቅርባይነት ፈገግታ ፈገግ ትላለች ። እና ደግሞ ፤ ምንም እንኳን ሪቢንን የማትፈቅደው ቢሆንም ፤ ባየችው ቁጥር ለርሱ ያላት ትልቅ ጥላቻ መቀስቀሱ አብቅቷል ።

በየሳምንቱ ለጥንቅቅ መጻሕፍቶችን እና የታጠቡ ልብሶችን ወሀኒ ቤት ትወስዳለች ። አንድ ጊዜ ከጥንቅቅ ጋር ተገናኝታ እንድትነጋገር ተፈቅዶላት ነበር ። አነጋግራው ከተመለሰች በኋላም ስለርሱ ሁኔታ ስትናገር ፡—

«ቅንጣት ታህል አልተለወጠም ። ለሰው ሁሉ የሚያሳየው የተለመደ ደግነቱ እንዳለ ነው ። ሰው ሁሉ ከርሱ ጋር ይቀልዳል ። ያለበት ሁኔታ ለርሱ ከባድ ነው ። በጣም ከባድ ነው ። ያም ሁኖ ግን መከፋቱን አያሳይም...» በማለት ለርሱ ባላት የመውደድ ሁኔታ ተናገረች ። ሪቢንም በበኩሉ አስተያየቱን ሲሰጥ ፡—

«ነው እንጂ! እንዲህ መሆን አለበት ። ሀዘን መሸሸጊያ ነው ። እኛም በውስጡ ተሸሸገን እንገኛለን ። ይኸንን መሳዩን የመሸሸጊያ ልብስ መልበስ ተላምደናል ።

የሚያስከራ ነገር የለበትም ። ሰው ሁሉ ዐይኖቹ እንዳያዩ ይሁነኝ ተብሎ በተጋረደበት ግርዶሽ የተከለለ አይደለም ። አንዳንድ ሰዎች እንደው ዝም ብለው ዐይኖቻቸውን ይጨፍፍሉ ። ስለዚህም እንክፎች ከሆንን እየላቅን መክራችንን መቀበል ብቻ ነው!» በማለት ተናገረ ።

በአካባቢው የሚገኘው ነዋሪ ግራጫማ ቀለም ወዳለው ወደእነሽላሶሽ ትንሽ ቤት ከጊዜ ጊዜ ዐይኖቹን ማማተር ቀጠለ ። ይኸ የማተኮሩ ዝንባሌ ሊደርስ የቻለበት ምክንያት በጥርጣራ እና ከውስጥ ተደብቆ በሚገኝ የጠላትነት ስሜት ሲሆን ፤ ዕምነት በተጣለበት የመወደድ ስሜት ላይም የተመረኮዘ ነበር ። አንዳንድ ጊዜ ፓቬልን አንዱ የማያውቀው ሰው ከመንገድ ላይ አግኝቶት ያቆመውና የሚከተለውን ይጠይቀዋል ፡—

«ሰማኸኝ ወይ ወንድሜ ፤ አንተ መጻሕፍቶችን የምታነብ ሰው ስለሆንክ ሕጉን የምታውቅ ነህ ። ከዚህ ቀጥሎ በምገልጽልህ ጉዳይ ላይ ያለህን አስተያየት አትነግረኝም?..»

ይኸንን በመሳሰለ ጥያቄ ፖሊስ ወይንም የፋብሪካ አስተዳዳሪ ያደረሱባቸውን በደሎች ለፓቬል ዘርዘረው ያስረዱታል ። ፓቬል ጉዳዩን ፡ ውስብስብ ሁኖ ሲያገኘው ለባለ ጉዳዩ ማስታወሻ ጽፎ በመስጠት በከተማው ውስጥ ከሚገኘው እና ከሚያውቀው ጠበቃ ዘንድ ባለጉዳዩ ሂደት ጉዳዩን እንዲያስረዳ ያደርጋል ። እርሱ ራሱ ሊያስረዳ የሚችለው ጉዳይ ሲሆን ደግሞ ጉዳዩን ለባለ ጉዳዩ ያብራራለታል ።

መዘባንን የሌለበት አነጋገር ለሚናገር ፤ ለማናቸውም ጉዳዮች ዐይኖቹን በተመልካችነት እና ጀርዎቹን በአድማጭነት ከፍቶ ለሚመለከት እና ለሚያዳምጥ ፤ አለመግባባትን በሚያስከትል በማናቸውም ክርክር ላይ በግትርነት እስከመጨረሻው ድረስ ለሚከራከረው ፤ ሁሉንም ሰዎች አገናኝቶ የሚያቆራኛቸውን የጋራ የሆነውን ውስብስብ የሕይወት ድርፍ ማግ ምንግዜም እና በየትኛውም ቦታ ውሉን ፈልጎ ለሚያገኘው ለዚህ ቁም ነገረኛ ለሆነ ወጣት ሕዝቡ አክብሮት ይሰጠው ጀመር ።

በተለይም «የጨቀጨቅ (ጨፌ) ኮፔክ*» የተሰኘው ግጭት ከደረሰ በኋላ ፓሼል ልዩ የሆነ አክብሮት ማግኘት ጀመረ ።

ልምጭ እና አርዘ-ሊባኖስ ዛፍ የሚመስሉ ዛፎች የተጠቀጠቁበት ጨቀጨቅ የሆነ ሰፊ ረግረጋማ መሬት ፋብሪካውን ባሻገር ሁኖ ዙሪያውን ከብቦት ይገኛል ። በበጋው ወራት ይህ ረግረጋማ መሬት ቢጫማ ቀለም ያለው ተን እያምዘገዘገ የሚተፋ ከመሆኑም በስተቀር ፤ የወባ ንዳድ የሚያዛምቱ የትንኝ መንጋዎች ስለሚፈልቁበት የሠፈሩ ነዋሪዎች በትንኞቹ በመነደፍ በወባ ንዳድ ይበክላሉ ። ይህ ረግረጋማ መሬት ንብረትነቱ የፋብሪካው ነው ። ይኸንኑ ረግረጋማ ቦታ አድርቆ ከውስጡ ነዳጅ ለማውጣት የፋብሪካው ዲሬክተር ፈለገ ። ይሁን እንጂ ረግረጋማውን ቦታ የሚያደርቀው የፋብሪካውን ሠራተኞች የኑሮ ሁኔታ ለማሻሻል በማስመሰል ፤ ለየአንዳንዱ የፋብሪካው ሠራተኛ ከሚከፈለው ከየአንዳንዱ የሩብል ዐበል ላይ አንዳን

* ኮፔክ ፡— ምንዝር ገንዘብ ነው ። በአሁኑ ጊዜ 100 ኮፔክ 1 ሩብል ነው ። (ተርጓሚው ።)

ድ ኮፔክ ተቆራጭ ሁኖ ረግረጉ መድረቅ አለበት ብሎ ዲሬክተሩ ትዕዛዝ አስተላለፈ ።

ወዝ-አደሮቹ በተቃውሞ ቁጣ ተዋጡ ። በተለይም ያስቆጣቸው ጉዳይ ደግሞ ከእነርሱ ላይ ብቻ እንጂ ቢሮ ውስጥ ተቀምጠው ከሚሠሩት የቢሮ ሠራተኞች ላይ አንዳችም ገንዘብ ተቆራጭ ሁኖ ባለመወሰዱ ነው ።

ይህ ከወዝ-አደሮች ላይ አንዳንድ ኮፔክ ተቆራጭ እየሆነ ገቢ እንዲሆን በታዘዘበት ቅዳሜ ዕለት ፓሼል አሞት እቤቱ ውሎ ስለነበር ፤ በዚያን ዕለት ስለጉዳዩ ምንም አያውቅም ነበር ። በማግስቱ ፤ ሲዞሽ የተሰኘ ነባር የፋብሪካው ሠራተኛ እና ማኾቲን የተሰኘ አንድ ረዥም ነጭናጫ ሜካኒክ ፓሼልን ሊጠይቁት ቤቱ መጥተው ስለነበር የፋብሪካው ዲሬክተር ስላስተላለፈው ውሳኔ ነገሩት ። ሲዞሽም ስሜት በተመላበት ሁኔታ የሚከተለውን ተናገረ ፡—

«እኛ ሽማግሌቹ በአንድ ላይ ሁነን በመሰብሰብ በጉዳዩ ተነጋገርን ። አንተ አዋቂ ሰው በመሆንህ ዲሬክተሩ ከእኛ ላይ ኮፔኮች ሰብስቦ የወባ ትንኞችን ለማጥፋት የሚያስችለው ሕግ መኖር-አለመኖሩን እንድትገልጽልን ጓዶች እኛን ወደ አንተ ዘንድ ለመላክ ባደረጉት ውሳኔ መሠረት ይኸው ከአንተ ዘንድ መጥተናል ።» ከዚያም ትናንሽ ዐይኖቹን ብሩህ አድርጎ በመክፈት ማኾቲን የሚከተለውን ለፓሼል ነገረው ፡—

«እስኪ ልብ ብለህ አስተውለው ፤ የዛሬ አራት 9 መት እነዚያ ስግብግብ ሞሽላቆች የገላ መታጠቢያ ቤት ለመሥራት ብለው ገንዘባችንን ወሰዱ ። ሦስት ሺህ ስምንት መቶ ሩብል ሰበሰቡ! አሁን የት ደረሱ? ይሠራል የተባለውን የገላ መታጠቢያ ቤት እስከዛሬ ተሠርቶ አላየንም!»

ፓሼል ኮፔክ ተቆራጭ ሁኖ ለመወሰድ መታዘ
ዙ ሕገ-ወጥ መሆኑን እና የረገረጋማው መሬት መድ
ረቅ ለፋብሪካው ስለሚያስገኘው ጠቀሜታ ዘርዘር
አስረዳ ። ሁለቱ ወዝ-አደሮች ፊታቸው በቁጣ ተኮሳ
ትሮ ሄዱ ። እናት ከሸኘቻቸው በኋላ ፈገግ በማለት
«ሽማግሎች የሆኑት እንኳን የአንተን ምክር መጠየ
ቅ ጀመሩ» በማለት ፓሼልን ተናገረችው ።

ፓሼልም አንዳችም መልስ ሳይመልስላት ከመቀመ
ጫው ላይ ተቀምጦ መጻፍ ቀጠለ ። ከጥቂት ደቂቃ
ዎች በኋላም የሚከተለውን ተናገረ ፡— «እናቴ አንድ
የማቀርብልሽ ጉዳይ አለኝ ። ፈቃድሽ ይሁንልኝ ። እባ
ክሺን ከተማ ሂደሽ ይህንን የማስታወሻ ወረቀት አድ
ርሺልኝ » አላት ።

«ወረቀቱ አደጋ የሚያስከትል ነውን?» በማለት
ጠየቀችው ።

«አዎን ። ወረቀቱን እንድታደርሺልኝ የምልክሽ ጋ
ዜጣችን በሕቡዕ ከሚታተምበት ቦታ ነው ። በሚቀጥ
ለው የጋዜጣችን እትም ላይ ለጨቀጨቁ ቦታ ስለሚከ
ፈለው ኮፔክ ጉዳይ በምንም መንገድ ቢሆን ታትሞ
መውጣት አለበት ።»

«አሺ ። ሂጄ ወረቀቱን አደርሳለሁኝ » በማለት እ
ናት ተናገረች ።

ልጅዋ ፓሼል በእናት ላይ ዕምነቱን ጥሎ ይኸንን
ተግባር እንድትፈጽም ሲያደርጋት ይህ የመጀመርያ
ጊዜው ነው ። ፓሼል ጉዳዩን የገለጸላት ፍጹም ግልጽ
በሆነ ሁኔታ ስለነበረ እናት ተደሰተች ። ልብሷን እየ
ለበሰች የሚከተለውን ለፓሼል ተናገረች ፡—

«ፓሻ ፤ ጉዳዩ ይገባኛል ። ዐይን ያወጣ ዝርፊያ ነ
ው! ስሙን ማን ነበር ያልከኝ? የኅር ኢቫኖቪች ነው?»
አለች ።

ድክም ብሏት ነገር ግን ደግሞ ተደስታ መሸት
ካለ በኋላ ወደቤት ተመለሰች ። ልጅዋንም እንዲህ በማ
ለት ነገረችው ፡—

«ሳሻን አየሁዋት ። ሰላም ብላሃለች ። የኅር ኢቫኖ
ቪች አጉል መዘባነንን የማያውቅ ተጨዋች ሰው
ነው ። ለዛ ያለው ቀልድ መቀለድ ያውቃል » አለች
ው ። ፓሼልም ረጋ ባለ ሁኔታ ፡—

«ስለወደድሻቸው ተደስቻለሁኝ ። » በማለት መለሰ
ላት ።

«ፓሻ ፤ እነርሱ እንደማንኛውም ተራ ሰው ያለ አ
ንዳች መኮፈስ የሚኖሩ ናቸው ። ሰዎች በኩራት የማይ
ወጠሩና የማይጀኑ ሲሆኑ ጥሩ ነው ። አንተን ብዙ
ያከብራሉ» አለችው ።

ፓሼል ሙሉ-በሙሉ ስላልተሻለው ሰኞ ዕለትም
እቤት ዋለ ። ምሳ ሰአት ላይ ፊዎዶር ማዚን በደስታ
ና በስሜት ተውጦ ቁና-ቁና እየተነፈሰ በሩጫ ርም
ጃ ወደፓሼል ቤት ገባ ። እንዲህም በማለት ድምፁን
ከፍ አድርጎ ተናገረ ፡—

«ተነስ እንሂድ! መላው የፋብሪካ ሠርቶ-አደር ተንቀ
ሳቅሶአል ። ወደ አንተ ዘንድ ልከውኝ ነው የመጣሁት ።
ሲዞቭ እና ማኾቲን ጉዳዩን ለማብራራት ከማንም
የበለጠ የምትችለው አንተ ነህ ብለዋል ። መቸም ተአ
ምር ነው ፤ ታየዋለህ!» አለ ።

አንዳችም ቃል ሳይናገር ፓሼል ልብሶቹን መልበ
ስ ጀመረ ።

«ሴቶቹ ሁሉ ተሰብስበው መጥተው ድምፃቸውን
ያሰማሉ ።»

«አረ እኔም እመጣለሁኝ! አሁን እነርሱ ደግሞ
ምን ሊያደርጉ ነው? አረ እኔም እመጣለሁኝ!» በማለት
እናት ተናገረች ። ፓሼልም ፡—

«ነይ ።» በማለት መለሰላት ።

በፍጥነትና በዝምታ መንገዱን ቁልቁል ተያያዙት ። እናት በሰሜት ተውጣ ስለነበረ የሲቃ ትንፋሽ ትተነ ፍሳሳች ። አንድ እጅግ ከፍተኛ የሆነ ጉዳይ ሊከናወን የተቃረበ መሆኑ ተሰማት ። በፋብሪካው ደጃፎች ላይ የሚጨጨሁና የሚጣሉ ብዙ ሴቶች ቆመዋል ። ሦስቱ ወደ ፋብሪካው ምድረ-ግቢ ሲገቡ በሰሜት የተዋጠ አያሌ ድምፅ ከሚያገረመርምበት እና ጥቅ ጥቅ ያለ ሕዝብ ከሚገፋፋበት ጨለም ያለ ቦታ ላይ ደረሱ ። ከሸክላ የተሠራውን ግድግዳ ለጀርባቸው ሰጥተው ከብረት ክምር ላይ ሲዞሽ ፤ እነ ማኸቲን ፤ እነ ቪያሎቭ እና ሌሎችም አምስት ወይንም ስድስት ተደማጭ ወዝ-አደሮች ከቆሙበት ቦታ ላይ በዚያ የተሰበሰበው ወዝ-አደር ሁሉ ፈቱን ወደአነርሱ መልሶ የቆመ መሆኑን እናት ተገንዘበች ። ከተሰበሰቡት መካከል አንዱ ፡—

«ቫላሶቭ መጥቶአል!» በማለት ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

«ቫላሶቭ? ወደዚህ ይምጣ!» የሚል ሌላ ድምፅ ተሰማ ።

«አ-ሽ-ሽ! ዝምበሉ!» የሚል ድምፅ ከብዙ አኳያ ተሰማ ።

አንድ ቀረብ ካለ ቦታ ላይ መለስተኛ የሆነው የሪቢን ድምፅ መሰማቱን ቀጠለ ። እንዲህም አለ ፡—

«እኛ መታገል ያለብን ከእኛ ላይ ለሚቆረጥብን አንድ ኮፔክ አይደለም ። የምንታገለው ለፍትሕ ነው! ዋናው ጉዳይ ይኸ ነው! እጅግ ተወዳጅ አድርገን የምንንከባከበው ይኸንን አንድ ኮፔካችንን አይደለም—ምንም እንኳን ይህ ኮፔክ ከሌሎች መከሊቶች የከበደ ቢሆንም ክብነቱ ከሌሎች መከሊቶች የተሻለ አይደለም ። ይሁን እንጂ ፤ ይኸ የእኛ አንድ ኮፔክ ከዲሬክተሩ ፋብል የበለጠ የሰዎች ደም በውስጡ

ይዞ ይገኛል ። ዋጋው የሚገኘው ከኮፔኩ ላይ ሳይሆን ፤ ከደሙ ፤ ከፍትሕ ውስጥ ነው» በማለት ተናገረ ።

ከአንደበቱ የሚፈልቁት ቃላት በተሰበሰበው ሕዝብ ጀርዎች ውስጥ እየተንቀረቆሩ በመግባት ከፍተኛ አድናቆትን አተረፉ ።

«ሪቢን! የተናገርከው ሁሉ ልክ ነው!»

«ብረት አቅላጭ ፤ ልክ ብለሃል!»

«ቫላሶቭ ይኸውና!» የሚሉ ድምፆች ተሰሙ ።

የፋብሪካው መሣርያዎች ከሚያሰሙት ዱም-ዱም ታ ድምፅ ጋር ፤ ተኩ ከሚያሰማው እሽ-እሽታ እንደዚህ ሁም የተዘረጉ ገመዶች ከሚያሰሙት ክው-ክውታ ጋር የሰዎቹም የጉርምርምታ ድምፆች አንድነት ተደባልቀው ይነጉዱ ጀመር ። እጆቻቸውን በቁጣ የሚያነሱ ፤ የዘለፉ ቃላትን በመሠንዘር እርስ-በእርሳቸው በተቃውሞ የሚያብሩ ሰዎች ከየአቅጣጫዎቹ እየገሠገሱ ይመጡ ጀመር ። በተዳከመ ልቦና ውስጥ ብዙ ጊዜ በመጠራቀም ታጅሎ የቆየ ቅሬታ አሁን ሕይወት ዘርቶ መውጫ ቀዳዳ ፈለገ ። ይህ ቅሬታ ተበቃይ ወደሆነ ነበልባልነት በሚቀየርበት ጊዜ የጨለሙ አካናፎቹን እያሰፋ በመዘርጋት ፤ ሕዝቦችን አጥብቆ በመደገፍ እና እርስ-በርሳቸውም እንደሰምና ፈትል የተሰማሙ እንዲሆኑ በማድረግ በድል-አድራጊነት ዓየሩን መላው ። ከተጥለቀለቁት ሰዎች ጭንቅላት በላይ የአባራ እና የጥላሽት ደመና ያንገጥባል ። ላብ ያጠመቃቸው ፊቶቻቸው በመነሳሳት መንፈስ በሰሜት የተቀሰቀሱ ሲሆኑ ፤ ጉንጮች በጥቋቁር የእንባ ዘለላዎች ታጥበዋል ። ሀዘንተኛ በሆኑት መልኮች ላይ ዐይኖች ፈጥጠው ጥርሶች ገጥጠው ይታያሉ ።

ሲዞሽ እና ማኸቲን ቆመውበት ከነበረው የብረት ክምር ላይ ፓቬል ሂዶ ቆመ ።

«ንደች!» በማለት ፓሼል ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

እናት የልጅዋ ፊት መጠውለጉን እና ከንፈሮቹም የሚንቀጠቀጡ መሆናቸውን አስተዋለች ። ይሁንኝ ብላ ሳይሆን ፤ ሳታውቀው የተሰበሰበውን ሕዝብ እየገፋፋች ልጅዋ ወደቆመበት ቦታ መራመድ ቀጠለች ። ከቆሙት መካከል የገፋቻቸው ፡—

«እንዴ ፤ ወዴት ለመሄድ ነው ይኸ ሁሉ ግፊያ?» በማለት በቁጣ ተናገሩ ።

እርሷንም መልሰው በተራዋ ወደመጣችበት ገፋዋት ። ይሁን እንጂ ፤ ይኸም ቢሆን ወደፊት ከመራመድ አልገታትም ። ልጅዋ አጠገብ ለመቆም በነበራት ፍላጎት በመገፋፋት በትከሻዋም በጉልበቷም ሰዎቹን እያተረጎመሰች ወደፊት መራመዷን ቀጠለች ።

ለርሱ ጥልቅ የሆነ ትርጉም ያለውን ከላይ የተናገረውን ቃል ፓሼል ባሰማበት ጊዜ ከደስታው ብዛት ትናጋው ሲገናኝ ተሰማው ። ፍትሕን በማለም ፍዋ የተቀጣጠለውን ልቡን ለእነዚህ ሰዎች በመስጠት ፍላጎት ተውጧል ።

«ንደች!» አለ እንደገና ይኸንን ቃል በመድገም ፣ ከኃይለ-ቃሉም ብርታትን እና ደስታን በመጎናጸፍ ። ቀጠል አደረገናም ፡—

«አብያተ-ክርስቲያናትን እና ፋብሪካዎችን የምንሠራ እኛ ሕዝቦች ነን! ሠንሠላቶችን አቆላልፈን የምንሠራና ብረት አፍስሰን መክሊት የምንቀጠቅጥ እኛ ሕዝቦች ነን! ከዕለተ-ልደት እስከ ዕለተ-ሞት ላለው ጊዜ ሰውን ሁሉ የምንመግብ እና ሕያው አድርገንም የምናቆይ ሕያዋን ኃይሎች እኛ ነን!» በማለት ተናገረ ።

«እንዴታ! ልክ ነው!» በማለት ሪቢን በከፍተኛ ድምፅ ተናገረ ። ከዚያም ፓሼል ንግግሩን በመቀጠል ፡—

«ምንግዜም እና በየትኛውም ቦታ ቢሆን ሥራን ለመሥራት ሲሆን የመጀመርያዎች የምንሆን ፤ ማናቸውንም ዓይነት የደጎማ ድጋፍ ለማግኘት ግን የመጨረሻዎቹ የምንሆን እኛ ነን ። ለመሆኑ ለእኛ ደንታ ያለው ማነው? ቅንጣት ታህል በጎ ነገርን ለእኛ ያደረገልንስ ማነው? የቀረው ቀርቶ ፤ ከሰው እንኳን የሚቆጥረን ይገኛልን? አንድም የለም!»

«ማንም ከሰው የሚቆጥረን የለም!» የሚሉት ቃላት ከተሰበሰቡት ሰዎች አንደበቶች አስተጋቡ ።

ንግግሩን እየቀጠለ ሲዘልቅ ፓሼል ይበልጥ ግልጥ የሆነ ንግግር በተረጋጋ ሁኔታ በማሰማት የተሰበሰበው ሕዝብ አንድ ሺህ ጭንቅላቶች እንደ አንድ አካል ተጠጋግቶ በመቆም አስተዋይ የሆኑ ዐይኖቹ የተተከሉበትን የፓሼልን ፊት አንጋጠው በመመልከት ከአንደበቱ የሚያዥንጎደጉዳቸው ቃላቶች ሲንቆረቆሩ በጥሞና ይመለከቱት ነበር ። እንዲሁም እያለ ፓሼል ንግግሩን ቀጠለ ፡—

«እኛ ሁላችንም አንዳችን ለሌላኛችን ንደች መሆናችንን እስካልተገነዘብን ድረስ ፤ ለመብታችን በመታገል ለአንድ ዓላማ የተሳሰርን የጓደኛዎች ቤተሰብ መሆናችንን እስካልተገነዘብን ድረስ የተሻለ ዕድል-ፈንታ ኖሮን ድል አድራጊዎች ልንሆን አንችልም ።» አንድ እናት አጠገብ ቆሞ የነበረ ሰው ጎርነን ባለ ድምፅ ፡—

«ወደ ዋናው ነጥብ ዝለቅ!» በማለት ተናገረ ። ከሁለት የተለያዩ አቅጣጫዎች ደግሞ ፡—

«ንግግር አታቋርጥ!» የሚሉ ድምፆች ተሰሙ ።

ጥላሽት የለበሱት የሰዎቹ መልኮች ጥርጣሬ በተመላበት መንፈስ ጭፍግግ ያላቸው ሲሆን ፤ የብዙዎቹ ሰዎች ዐይኖች ግን የፓሼልን መልክ በአንክሮ ያስተውላሉ ። ከመካከላቸው አንዱ ፡—

«ሶሻሊስት ነው እንጂ ጅላንፎ አይደለም!» በማለት

ት አንክሮውን ገለጸ ። አንድ ቁመተ-ረዥምና አንድ-ዐይና ሠራተኛ ደግሞ እናትን ጎነጥ አደረገና ፡—

«አንዲህ ነው እንጂ! ጎበዝ-ተናጋሪ አይደለምን?» በማለት ተናገረ ። ፓቪልም ንግግሩን በመቀጠል ፡—

«ጓዶች ፤ ራሳችንን የምንረዳው ራሳችን እንጂ ሌላ ማንም ሊረዳን እንደማይችል መገንዘቢያ ጊዜያችን አሁን ነው ። ጠላቶቻችንን ድል ለመንሳት ከፈለግን የምንመራበት ሕግ 'ሁሉም ሰዎች ለአንዱ ሰው ደህንነት ፤ አንዱ ሰውም ለሁሉም ሰዎች ደህንነት የሚለው መመርያ ሕጎችን መሆን አለበት » አለ ። ማህተንም የገዛ ራሱን እጅ ጨብጦ ወደሰማይ በማወዛወዝ ፡—

«ወገኖቼ ሆይ ፤ የሚናገረው ሀቁን ነው!» በማለት ተናገረ ። ፓቪልም ንግግሩን በመቀጠል ፡—

«ዲሬክተሩ ይጠራ!» በማለት ተናገረ ። ድንገተኛ ደራሽ ነፋስ የተሰበሰቡትን ሰዎች መጥቶ የገረፋቸው ይመስል ሰዎቹ ነቅነቅ የማለት ምልክት ካሳዩ በኋላ ብዙ-አሥር ድምፆች የሚከተለውን በጩኸት አሰሙ ፡—

«ዲሬክተሩ ይጠራ!»
«የመልዕክተኛ ጓድ ይላክበት!» የሚሉ ድምፆች ተሰሙ ።

እናት ፊቷ በኩራት ተመልቶ ልጅዋ ወደአለበት ቦታ ይበልጥ ቀርባ በመጠጋት ቀና ብላ ዐይን-ዐይኖቹን ትመለከት ጀመር ። የርሷ ፓቪል ከእነዚህ ከተከበሩ ሽማግሎች ሠራተኞች ጎን አብሮ የቆመ ሲሆን የሚናገረውንም ሁሉም ያዳምጠው የነበረ ከመሆኑም በስተቀር የሚያቀርባቸው አስተያየቶችም ተቀባይነት ነበራቸው ። ሌሎቹ እንደሚያደርጉት ቁጡ ባለመሆኑ እና ፀያፍ ቃላትን የማይሰነዘር በመሆኑ ምክንያት ተደስታለች ።

ክዳኑ ቆርቆሮ በሆነ ቤት ላይ እየተዥገደገደ እንደሚወርድ የበረዶ ዝናም ዛቻዎች ፤ ፋኩራዎችና ስድቦች እየተዥገደገዱ ይወርዱ ጀመር ። ፓቪል የተሰበሰቡትን ሰዎች ወደታች ይመለከት የነበረ ሲሆን ትላልቅ ዐይኖቹን ለአንድነገር ፍለጋ የሚቃኝ ይመስላል ።

«የመልዕክት ጓዶች!»
«ሲዞቭ!»
«ቭላሶቭ!»
«ሪቢን! የርሱ ጥርሶች የተሳሉ ናቸው!»
ዝግ ያለ የመገረም አነጋገር ድንገት መሰማት ጀመረ ።

«ዲሬክተሩ በገዛ ራሱ ፍላጎት መምጣት ላይ ነው!»

«ዲሬክተሩ መጣ!...»
በረዥም ቁመቱ ላይ ሽርግግ ብሎ የወረደ ጠም ላለው እና ፊተ-ረጅም ለሆነው ሰው ተሰብስቦ የነበረው ሁሉ የሚያልፍበትን መንገድ ይለቅለት ጀመር ።

በእጁ ሠራተኞቹን ላለመንካት በመሻት አኳኋን «እስኪ አሳልፏኝ» እያለ እና ገፋ-ገፋ እያደረጋቸው መንገዱን በተሰበሰቡት መሀል ሄደ ። ዐይኖቹን ጠብብ አድርጎ በመዝጋት ሁኔታ አልቅና ያላቸው ባለሥልጣኖች በሚያደርጉት የአመለካከት ሁኔታ የተሰበሰቡትን ሠራተኞች ከፍ-ዝቅ እያደረገ በዐይኖቹ ይቃኛቸዋል ። በዚያ የነበሩት ሰዎች ቆይታቸውን እያወለቁ እጅ ነሱ ። እርሱ ግን ላቀረቡለት ሰላምታ አፀፋውን ሳይመልስ ጉዞውን የቀጠለ ሲሆን ፤ ይኸ አድራጎቱም በሰዎቹ መሃል ዝምታ እና ግራ መጋባት እንዲፈጠር አደረገ ። በሃፍረት መንፈስ ፈገግ በማለት ጥፋት አጥፍተው የተገኙ ሕፃናት አጥፍተናል በሚል መልክ

የቀስታ አነጋገር እንደሚቀርቡት ያለ ሁኔታ እንዲታይባቸው አደረጋቸው ።

ዐይኖቹን ጎረጥ አድርጎ የእናትን ፊት እየተመለከተ አልፏት ከሄደ በኋላ የብረት ክምር ካለበት ፊት-ለፊት ቆመ ። ከነበሩት ሰዎች መካከል አንዱ ሊደግፈው ፈልጎ ነበር፤ እርሱ ግን ከቁም ነገርም ሳያገባው ቀረ ። ደሀና አድርጎ ሰውነቱን ነቅነቅ በማድረግ የብረቱ ክምር ላይ ከወጣ በኋላ ፓሼል እና ሲዞቭ ከቆሙበት ፊት ለፊት ሂደ ቆመ ።

«የሚካሄደው ስብሰባ ምንድነው? ሥራ መሥራታችሁን ያቆማችሁትስ ለምንድነው?» በማለት ጠየቀ ።

ለጥቂት ስኮንዶች በቦታው ላይ ፀጥታ ሰፈነ ። በዚያ የነበሩት ሰዎች ጭንቅላቶች እንደ ስንዴ እሸት ዛላ አንገቶቻቸው ቁልቁል ዝንብል ብለው ተደፉ ።

ሲዞቭ ቆቡን አንስቶ ከወዲያ ወዲህ በማነቃነቅ ትኩረትን ወዝወዝ ካደረገ በኋላ አንገቱን ደፋ ።

«ጥያቄዬን መልሱልኝ እንጂ!» በማለት ዲሬክተሩ ጮኸ ።

ፓሼል ወደዲሬክተሩ ቀረብ አለና ሲዞቭ እና ሪቢን ላይ ጣቱን እየቀሰረ ድምፁን ከፍ አድርጎ በማሰማት ፡—

«ተቆራጭ ይሆናሉ ስለተባሉት ኮፔኮች የወጣው ትዕዛዝ እንዲፋቅ እኛ ሦስታችን በጓዶቻችን መልዕክተኞች ሁነን ተመርጠናል» በማለት ተናገረ ።

«ለምን?» በማለት ዲሬክተሩ ፓሼልን ሳይመለከት ጥያቄውን አቀረበ ።

«ምክንያቱም ይኸንን የመሰለው ተቆራጭ ገንዘብ ተገቢ ያልሆነ ነው ብለን ስለምንገምት ነው» በማለት ፓሼል ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

«ረገገራችን መሬት ለማድረቅ ያለኝ ፍላጎት የሠርተ-አደሮችን የኑሮ ሁኔታ ለማሻሻል እንጂ እነርሱን

ለመበዝበዝ አቅጄ ነው ብለህ ታስባለህ? እኮ ለዚህ ብዬ ነውን?»

«አዎን!» በማለት ፓሼል መለሰ ።

«አንተም ነው ብለህ ታስባለህ?» በማለት ፊቱን ወደ ሪቢን መለስ አድርጎ ዲሬክተሩ ሪቢንን ጠየቀው ።

«ሁላችንም ነው ብለን እናስባለን?» በማለት ሪቢን መለሰ ።

«አንተም ደሀናው ሰው እንደዚህ ታስባለህ?» በማለት ወደ ሲዞቭ ዞር ብሎ ጠየቀ ።

«እኔም ነው ብዬ አስባለሁኝ ። ኮፔካችንን ላለማጣት እንሻለን?» በማለት ሲዞቭ መለሰ ።

ሲዞቭ እንደገና አንገቱን ወደታች ደፋ አድርጎ በጥፋተኛ ሰው አሳሳቅ ፈገግ አለ ።

ዲሬክተሩ የተሰበሰቡትን ሰዎች በዐይኖቹ ገረፍ አደረገና ትኩረትን አነቃነቀ ። ከዚያም ፊቱን ወደ ፓሼል መለስ አድርጎ አተኩሮ ይመለከተው ጀመር ። እንዲህም በማለት ተናገረው ፡—

«በመጠኑ ትምህርት የተማርክ ሰው ትመስላለህ ። እንዲህ ዓይነት እርምጃ መወሰዱ ጠቀሜታ የሚያስገኝ መሆኑን አንተም አትገነዘበውም?»

«ፋብሪካው በገዛራሱ ወጪ ረገገጋማውን መሬት ቢያደርቀው ሊያስገኝለት የሚችለውን ጠቀሜታ ማንም ይገነዘበዋል» በማለት የተሰበሰበው ሁሉ እንዲሰማ ድምፁን ከፍ አድርጎ ተናገረ ።

ዲሬክተሩም ድርቅ ባለ አነጋገር ፡—

«ፋብሪካው የበጎ አድራጎት ድርጅት አይደለም ። ወደሥራ በታችሁ እንድትመለሱ አዝዝለሁኝ!» በማለት ተናገረ ።

ማንንም ሳይመለከት የብረቱን ክምር በጥንቃቄ እያስተዋለ ወደ ምድር ወረደ ።

የተሰበሰቡት ሰዎች በትዕዛዙ አለመርካት የጉርም ርምታ ድምፅ አሰሙ። ከዚያም ዲሬክተሩ እንበረበት ቦታ ላይ ሳይንቀሳቀስ በመቆም፡—

«ምንድነው?» በማለት ጠየቀ።

«በኛ ቦታ አንተ ሂድና ሥራ!..» የሚል ድምፅ ራቅ ካለ ቦታ በመሰማት ሠፍኖ የነበረውን ፀጥታ አደፈረሰው። ከዚያም ዲሬክተሩ ንግግሩን ጠንከር አድርጎ፡—

«በአሥራ አምስት ደቂቃ ውስጥ ወደሥራ ቦታችሁ ባትመለሱ ሁላችሁም ላይ ቅጣት እንዲፈጸም ትዕዛዝ አስተላልፋለሁኝ» አለ።

እንደገና ጉዞውን በተሰበሰቡት ሰዎች መካከል ቀጠለ። ይሁን እንጂ ጉዞውን መቀጠል እንደጀመረ ጉርምርምታ የቀጠለ ሲሆን ፤ ዲሬክተሩ ከተሰበሰቡት ሰዎች ዘንድ እየራቀ በሄደ ቁጥር የጉርምርምታ ውም ድምፅ የዚያኑ ያህል ከፍ ይል ጀመር።

«አነጋግሩት እንጂ!»

«የእኛ ፍትሕ እስከዚህ ድረስ ነው! አይ ኑሮ!»

ወደ ፓሼል ዞር በማለት የተሰበሰቡት ሰዎች እንዲህ ሲሉ ጠየቁት፡—

«ፕሮፌሰር ፤ አሁን ደግሞ ማድረግ ያለብን ምንድነው?»

«ያሰማኸው ንግግር ጥሩ ነበር። ይሁን እንጂ ዲሬክተሩ ብቅ ሲል ሁሉም ነገር አበቃ!»

የሚሠነዘረው አስተያየት ይበልጥ እየጠነከረ ሲሄድ ፓሼል የሚከተለውን ተናገረ፡—

«ንዶች ፤ ኩፍኮቹን መቁረጡን የሚያቆም መሆኑን ቃል እስኪገባልን ድረስ ሥራ መሥራት እንድናቆም አሳስባለሁኝ...»

እርሱ ባቀረበው በዚህ አስተያየት ላይ የሚሠነዘረው የአስተያየት መልስ በረታ፡—

«ምንም የማያውቁ ጅሎች አድርገኸናል እንዴ!»

«ይኸማ የሥራ ማቆም አድማ ማለት ነው!»

«እዚህ ግቡ ለማይባሉ ኩፍኮች!»

«የሥራ ማቆም አድማ ማድረግ ምን አለበት?»

«ሁላችንም እንባረራለን!»

«ብንባረር ሥራውን ማን ያንቀሳቅስለታል?»

«ፈቃደኛ የሆኑ አያሌ ሰዎች ያገኛል!»

«እንደ ይሁዳ ከዳተኞች የሆኑትን ማለትህ ነው?»

ፓሼል ከብረቱ ክምር ላይ ወርዶ እናቱ አጠገብ ቆመ።

ተሰብስበው የነበሩት ሠራተኞች የመነሳሳት ሁኔታ ያሳዩ ጀመር። ሁሉም ስሜት በተመላበት ሁኔታ እርስ በርስ ይከራከርና ይጨጨህ ጀመር።

ሪቢን ወደ ፓሼል ዘንድ መጣና፡—

«ሥራ የማቆም አድማ እንዲመቱ ልታደርጋቸው አትችልም። ስግብግቦች ብቻ ሳይሆኑ ፈሪዎችም ጭምር ናቸው! ድጋፍ የሚሰጡህ ሦስት መቶ ያህል ወዝ-አደሮች ቢሆኑ ነው። የፍጉ ክምር ትልቅ ቁልል ስለሆነ በአንድ አካፋ አንድ ጊዜ ዝቀህ የምትጨርሰው አይደለም...»

ፓሼል ዝም አለ። በዚያ የተሰበሰበው ሕዝብ ቅር የተሰኙ ፊቶች እኩ ምን እናድርግ በሚል ስሜት ዐይን-ዐይኖቹን ይመለከቱታል። ልቡ በተጠንቀቅ ይመታ ጀመር። በተራብ ደረቅ መሬት ላይ የወረደ የዝናብ ጠብታ አንዳችም ምልክት ሳይተው እንደሚያልፍ ሁሉ ፤ ያሰማቸው ንግግሮችም አንዳችም ውጤት ሳያስገኙ ባክነው የቀሩ መስሎ ተሰማው።

ደክሞትና ቅር ብሎት ወደቤቱ ተመለሰ። እናቱ

እና ሲዞሽ ጳላ-ጳላው ይከተሉት የነበረ ሲሆን ሪቢን ደግሞ በጆሮው የሚከተለውን አስተያየቱን እያንሾ ኳሾክለት ጎን ጎኑ ይራመዳል ፡—

«ጥሩ ትናገራለህ ። ንግግርህ ግን ልብ የሚነካ አይደለም! እዚህ ላይ ነው ጉዳዩ! የሃሳብህን ብልጭታ ልባቸው ውስጥ መሃል ቦታ ላይ አቀጣጥለህ ልባቸውን በሚነካ ሁኔታ መናገር አለብህ ። ምክንያት አቅርቦህ በመከራከር ሰዎችን በሃሳብህ ልታሳምናቸው አትችልም ። የአባባልህ መጫሚያው ለእግራቸው ተመጣጣኝ አይደለም ። ይጠብባቸዋል ፤ እግራቸውን ይይዘዋል!»

ሲዞሽም የሚከተለውን ሃሳብ ለእናት አቀረበ ፡—

«ፔላጊያ ፤ እኛ በእድሜ የገፋነው ሰዎች ወደ መቃብር ቤታችን መተላለፍያ ጊዜያችን ነው ። አዲስ ዓይነት ሰው ብቅ እያለ ነው ። እርሰዎ እና እኔ የኖርነው ኑሮ ምንድነው? ከእኛ በላይ ለሆኑት በጉልበታችን ተንበርክክን እየተንፏቀቅን ፤ አንገታችን ቅንጥስ እስኪል በማጎብደድ መሬት ድረስ ወርደን እጅ እየነሳን ኖርን ። አሁን ያለንበት ጊዜ ግን ተለውጦአል ። ምናልባት ሰዎች ዝግ ብለው ሁኔታዎችን ማሰላሰል ስለጀመሩ ይሆናል ። ምናልባትም ደግሞ ከእኛ የከፋ ስሕተት እየፈጸሙ ይሆናል ። ብቻ ግን ፤ አድራጎታቸው እንደእኛ አይደለም ። ወጣቶቹን እንደምሳሌ አድርገው ይውሰዷቸው ። ከዲሬክተሩ ጋር ሲነጋገሩ ልክ እንደአቻቸው ቆጥረውት ነው... እሺ እንግዲህ ወደ በጳላ ጊዜ ብቅ ብዬ አያችኋለሁኝ ። ፓሼል ሚካይሎቭ ። ወጣቱ ሰው ፤ ለሰዎች ስትል የወሰድከው አቋም ጥሩ ነው ። እግዚአብሔር ካንተ ጋር ይሁን ። ምናልባትም መግቢያ-መውጫያ መንገዱን ፈልገህ ታገኝ ይሆናል ። እግዚአብሔር ይባርክህ!» በማለት ሲዞሽ ተናገረ ።

ትቷቸውም መንገዱን ሄደ ። ሪቢንም ንግግሩን ቀጠል አድርጎ በማጉረምረም መልክ ፡—

«እርሰዎም ሂዱና ሙቱ! እንደርሰዎ የመሳሰሉት ሰብአውያን ፍጡሮች እንኳን አይደሉም ። የሙጫ መጣብቆች ናቸው ። የተሰነጣጠቀውን ለመጠጋገን የሚሹ ናቸው ። ፓሼል ፤ አንተ የመልዕክተኛ ጓድ እንድትሆን ማን እንደጮኸ አስተዋልከው? አንተን ሶሻሊስት እና ረብሻ-ፈጣሪ ነህ እያሉ የሚቀጽሉህ ናቸው! እነርሱ ናቸው! አንተ የመልዕክተኛ ጓድ እንድትሆን በሚሹበት ጊዜ የሚከተለውን ዓይነት ሃሳብ ከራሳቸው ጋር ይወያያሉ ፡—

«ከሥራው ይባረራል — ይኸ ደግሞ ለርሱ ይገባዋል!»

«ከእነርሱ አመለካከት አንጻር ሲታይ ያደረጉት ትክክል ነው» በማለት ፓሼል ተናገረ ።

«ተኩላዎችም ወንድሞቻቸውን ብጭቅጭቅ አድርገው ሲከታትኟቸው ትክክል ናቸው...» በማለት ሪቢን መለሰ ።

ሪቢን ፊቱን ጭፍግግ ብሎት የነበረ ሲሆን ድምፁም ስልቱን የሳተ ለመሆኑ ያስታውቃል ።

«ሰዎች ባዶ ቃላትን ብቻ አያዳምጡም ። መሰቃየት አለባቸው ። ቃላቶችህን ደም ውስጥ መንከር አለባቸው...»

አንዳች ነገር የሚቃኙ የመሰሉት ዐይኖቹ በትኩሳት ጋይተውበት ቀኑን ሙሉ ድክም ብሎት ፤ አዝኖና ከዚህ ቀደም ሁኖ በማያውቀውም ሁኔታ ታውኮ ፓሼል ቀኑን ሙሉ ከወዲያ-ወዲህ ሲንጎራደድ ዋለ ። እናት ይኸንን ሁኔታ አስተውላለች ።

«ምነው ምን ሁነሃል ፤ ፓሻ?» በማለት ጠየቀችው ። «ራስ ምታት አሞኛል» በማለት መለሰላት ።

«ጋደም በል ። ሃኪም እጠራለሁኝ...» አለችው ።
«የለም ግዴላም አትጨነቁ» በማለት ፈጥኖ መለሰላ
ት ። ከዚያም ቀስ ብሎ በማነብነብ የሚከተለውን ተና
ገረ ፡—

«እኔ እጅግ ወጣት እና ደካማ ነኝ ። ችግሩ እዚ
ህ ላይ ነው! እኔን አላመኑኝም ፤ እኔ ለቆምኩለት ዕው
ነት ሊቆሙ አልፈቀዱም ። ይኸም ማለት የቆምኩለት
ን ዕውነት በሚገባ ማብራራት አልቻልኩኝም ማለት
ነው!.. ይኸ ለእኔ ጥሩ አይደለም ። በራሴው ሁኔታ
አዝኛለሁኝ!»

በትካዜ የተዋጠውን ፊቱን ተመለከተችና ልታጽ
ናናው ፈለገች ። የሚከተለውን ተናገረች ፡—

«ትንሽ ታገስ! ዛሬ ያልተገነዘቡትን ጉዳይ ነገ ይገ
ነዘቡታል...»

«መገንዘብ አለባቸው!» በማለት አጠንክሮ ተናገረ ።
«እኔ እንኳን ትክክል መሆንክን እገነዘባለሁኝ ።»
በማለት እናት ተናገረች ።

ፓሼልም ወደርሷ መለስ አለና ፡—

«እናት ፤ አንቺ ግሩም-ድንቅ የሆንሽ ነሽ!» አላት ።
ከዚያም እንደገና መለስ ብሎ ዞረ ። ረጋ ያሉት ቃላ
ቶቹ የቀሰቀሷት ይመስል በረገገች ፤ ከዚያም የእርሱ
ን ልስላሴ በማስተዋል ልቧን በእጅዋ ይዛ በመደገፍ
ከነበረበት ቦታ ትታው ሄደች ።

በዚያን ምሽት እናት ከተኛች ትንሽ ቆየት ብሎ ፤
ፓሼል አልጋው ላይ ጋደም ብሎ መጽሐፍ ሲያነብ
ብ ፓሊሶች መጥተው ቁጣ በተመላበት ሁኔታ በቤቱ
ውስጥ ከወዲያ ወዲህ በመዘዋወር ዕቃዎችን በፍተ
ሻ በማተማረስ ከቤቱ ጣራ በታች ያሉትን ትንንሽ
ማጀቶች እና የጓሮ እርሻውን ጭምር ይፈትሹ ጀመር ።
መልክ-ቢጫማ የሆነው መኮንን ቀደም ባለው ጊዜ
አድርጎት እንደነበረው ሁሉ ፤ ይሁነኝ ተብሎ ልግጫ

በተመላበት ሁኔታ በማሾፍ ይበረብራል ። እናት ዐይኖ
ቿን ከልጅዋ ላይ ሳትነቅል ከአንድ ጥግ በኩል በ
ፀጥታ ቁጭ ብላለች ። ፓሼል ስሜቱን ለመቆጣጠር
ይሞክር የነበረ ሲሆን ፤ መኮንኑ በሳቀ ጊዜ ግን እጣ
ቶቹ ክፉኛ በብስጭት ይነቃነቁ ጀመር ። ፓሊሱ ፊ
ዙን በቀጠለበት ጊዜ ዝም ማለቱ ለምን እንደሆነ
እናት ተገንዝባለች ። በመጀመርያ ጊዜ ደርሶባት እንደ
ነበረው ዓይነት ፤ በአሁኑ ጊዜ ሁኔታው እርሷን ይኸ
ንንም ያህል የሚያስፈራራት አልነበረም ። ለእነዚህ
ግራጫ ለሆኑ የሌሊት ወፎች መሳይ የሌሊት ጎብኝ
ዎች ያላት ጥላቻ ከፍ-ከፍ እያለ የሄደ ሲሆን ፤ ይኸ
ጥላቻም ፍራቻዋን ውጦላታል ።

«ይዘውኝ ይሄዳሉ» በማለት ፓሼል ቀስ ብሎ ነገ
ራት ።

«አውቃለሁኝ» በማለት በዝግታ መልስ እናት ራ
ሷን በአዎንታ ነቀነቀች ።

ማለዳው ላይ ተሰብስበው ለነበሩት ሠርቶ-አደሮች
ባሰማው ንግግር ምክንያት እሥር ቤት እንደሚጨም
ሩት ተገንዝባለች ። ይሁን እንጂ ፤ ፓሼል ያሰማውን
ንግግር ሁሉም ተስማምቶበት ስለነበረ ፤ እርሱን በመ
ደገፍ መነሳሳታቸው እንደማይቀር ርግጥ ጉዳይ ነበር ።
እርሱን ለረገገም ጊዜያት አሥረው ሊያቆዩት አይችሉ
ም ማለት ነው...

እጆቿን ልጅዋ ላይ ጥላ ለማልቀስ ከጀላት ። ይሁን
እንጂ መኮንኑ ጨልጨል በሆኑት ዓይኖቹ እየቃኛት
አጠገቧ ቆሞ ነበር ። የዚህ መኮንን ከፍፍሮች ክፍት
ክፍት እያሉና ረዙም ነቅነቅ ነቅነቅ እያለ ስለነበር ፤
የእርሷን ማልቀስ በጥድፊያ የሚጠባበቅና የምትናገ
ረውን ለመስማት ያሰፈሰፈ መስሎ ለፕላጊያ ታያት ።
ያለ-የሌለ አቅሟን እንደምንም ብላ ካጠራቀመች በ
ኋላ የልጅዋን እጅ ጠበቅ አድርጋ በመጨበጥ በዝግታ

ና ለስለስ ባለ አነጋገር ቀስ ብላ የሚከተለውን ተናገረች፡—

«ደህና ሁን ፓሻ = የሚያስፈልጉህን ነገሮች ሁሉ ይዘሃልን?»

«አዎን = አትዘኝ።»

«አግዚአብሔር ካንተ ጋር ይሁን...»

ይዘውት ከሄዱ በኋላ አግዳሚ ወንበሯ ላይ ተቀምጣ በዝግታ ለቅሶዋን ቀጠለች። ባሏ ይቀመጥ እንደነበረው ዓይነት አቀማመጥ ጀርባዋን ለግድግዳው ሰጥታ በሀዘን ተቆራምዳ ረዳት-አልባ መሆኗም ተሰምቷት ኩርምት ብላ ተቀመጠች። ራሷን ወደታች ቀለስ በማድረግ በሀዘን ከቆሰለው ልቧ የሚፈልቀው የሰቀቀን ሕመም እየተሰማት ረዘም ላለ ጊዜ ድምፅ ሳታሰማ በሀዘን እየተንሰቀሰቀች እንባዋን ታነባው ጀመር። በሃሳቧ ውስጥ ደግሞ ልቅም ያለ ሪዝ ያለው ያ መልክ — ቢጫ ሰው በደስታ መንፈስ ተመልቶ ይታያት ነበር። ልጁ ፍትህን በመሻቱ ምክንያት ብቻ ከእናት ለሚነጥሉት ለእነዚያ ሰዎች ልቧ የምሬት እና የጥላቻ ደመናን ቋጠረ።

ምሽቱ ቀዝቃዛ ሲሆን፤ የዝናሙም ቸፈቸፍ መስኩቱን ይመታው ነበር። ዐይን የሌላቸውና ባለ ረዣዥም እጅ የሆኑ ቀያይ ግራጫ መልኮች ከብረት የተሠራ መኮርኮርያ ያለበት ተጫምተው እና እንደ ዘበኛ የቤቷን ዙርያ ከበው በቀስታ የሚራመዱ መስሎ ተሰማት።

«ምነው እኔንም በወሰዱኝ ኖሮ!» ብላ አሰበች።

ሠራተኞችን ለሥራ የሚጠራው የፋብሪካ ጡሩም ባ የጩኸት ድምፁን አሰማ። ይህ የፋብሪካው ጡሩምባ ያሰማው የዛሬ ጧቱ ድምፁ ዝቅተኛና ሙሉ በሙሉ ያልተጣራ ድምፁ ነበር። በሩ ተከፈተና ሪቢን ወደቤት ገባ።

«ወሰዱት እንዴ?» በማለት ከጸሙ ላይ የዝናሙን ወሃ እየጠራረገ ጠየቀ።

«አዎን ወሰዱት = እነዚህ እርጉሞች!» በማለት ጫን ተንፍሳ ተናገረች።

«የተጠባበቀው ጉዳይ መሆን አለበት» በማለት ፈገግ ብሎ ተናገረ። ከዚያም ንግግሩን በመቀጠል፡—

«የእኔንም ቤት ፈተሹ = ያለ-የሌለውን ሁሉ አገላብጠው ተመለከቱ። ብዙ ተሳደቡ፤ ግን እዚህ ግቡ የሚሏቸው አይደሉም። እና ፓሼልን ወሰዱት ማለት ነው? ዲፊክተሩ በዓይኖቹ ለትዕዛዝ ሲጠቅስ፤ ፖሊሱ ራሱን በእሺታ ያወዛውዛል። እና አሁንም አንድ ሌላ ሰው ወደ እሥር ቤት ወሰዱ ማለት ነው! በአንድነት መሥራት መልካም ነው። አንዱ ላም የሆኑ ሠርተ-አደሮችን ቀንዶች ገትሮ ሲይዝ ሌላው ደግሞ ተሟጥጠው እስኪያልቁ ያልባቸዋል ማለት ነው...» በማለት ተናገረ።

«ፓሼልን መደገፍ አለብህ! የፈጸመው ተግባር ለሁሉም በማሰብ ነው!» በማለት እናት ድምጿን ከፍ አድርጋ አሰማች።

«ማነው መደገፍ ያለበት?» በማለት ሪቢን ጠየቃት።

«ማንም ቢሆን!» በማለት እናት መለሰችለት።

«አሂሂ! እንዲህ ነው የምታስቢው ማለት ነው? ይኸ ግን የሚሆን ነገር አይደለም!» በማለት ሪቢን መለሰ።

ፈገግታ በተመላበት ሁኔታ ከቤት ወጣ። ተስፋ-ቢስ የሆኑት ቃላቶቹም እናትን ይበልጡኑ ሀዘንተኛ አደረጉት።

«ቢወግሩት፤ ቢያሰቃዩት ታዲያ ምንድነው?...» ብሏት ነበር።

ልጅዋ ከተደበደበ በኋላ ሰውነቱ ሰምበር በማውጣት

ት ጓጉሎና በደም ተለውሶ ለሃሣቧ የታያት ሲሆን ፤ ይኸንን መሳዩ ግምቷም ከባድ ፍርሃት አሳደረባት ።

በዚያን ዕለት ምድጃውን አላቀጣጠለችውም ። ምሳ ዋን አልበላችም ። ሻይ እንኳን አልጠጣችም ። ምሽት ሲሆን ቁራሽ ዳቦ በላች ። ያንን ምሽት ወደ አልጋዋ ሂዳ በተኛች ጊዜ ሕይወት እንደዚህ ምሽት ባዶ እና ብቸኛ አድርጓት አያውቅም ። በእነዚህ ባለፉት ጥቂት ዓመታት ውስጥ ጥሩ እና ጠቀሜታ ያላቸውን ጉዳዮች መምጣት በማያሰልስ ሁኔታ በመጠባበቅ መቆየትን ተላምዳ ነበር ። ለዚያ በጎ ቢሆንም አደገኛ ለሆነ አኗኗር ኃላፊነት የነበረው በጥምና የተመላ የልጅዋ መልክ ሁል ጊዜም ከርሷ ፊት ሁኖ ይታይ በነበረበት ደስተኛ በሆነና ሁካታ በተመላበት የወጣቶች ተግባር ተከብባ ነበር ። አሁን ግን እርሱ ልጅዋ ወደ እሥር ቤት ሲወሰድ ሁሉም ነገር ከእርሱ ጋር አብሮ አከተመ ።

14

አይነጋ የለም ፤ ነጋ ። ሌሊቱም ያለ አንዳች የእንቅ ልፍ ሽልብታ አለፈ ። ይባስ ብሎ ደግሞ የሚቀጥለው ቀን ከርሱ በፊት ከነበሩት ቀናት እና ሌሊቶች በከፋ ሁኔታ እየተጎተተ አላልፍ አላት ። ድንገት ጠያቂ ሰው ይመጣ ይሆናል ብላ ተጠባበቀች ። ማንም ብቅ ያለ አልነበረም ። መሸ ። ጨለማም ሆነ ። የቀዝቃዛ ዓየር ዶፍ ዝናም ግድግዳውን ሹ-ር-ር እያለ ይደፍበት ጀመር ። ነፋሱ በማዕድ ቤቱ ጭስ መውጫ በኩል እያቆለቆለ የሚያፏጭ ሲሆን ፤ አንድ ነገር ከወለሉ በታች ድምፅ ያሰማል ። ቤቱ በማፍሰሱ ምክንያት ከቤቱ ጣርያ ላይ የውሀ ጠብታዎች ጠብ-ጠብ ይላሉ ። ጠብ

ታዎቹ ወለሉ ላይ ደርሰው ጠብ-ጠብ ሲሉ የሚያሰሙት ድምፅ የግድግዳው ሰአት መቁናጥ ቋ-ቋ ሲል ከሚያሰማው ድምፅ ጋር ተዋህደው ለጆሮ የሚከብድ አንዳች ዓይነት ቀፋፊ ድምፅ ነው ። ቀስ-በቀስ ቤቱ በሙሉ ከወዲያ-ወዲህ የሚያዘምም መሰለ ። ሀዘን ማናቸውንም ነገር በድን እና ፍሬ-ቢስ አስመሰለው...

በስተመስኮቱ አንድ ጊዜ ተንኳኳ ። ከዚያም እንደገና ደገመና ተንኳኳ ። እነዚህን የመሳሰሉትን የመስኮት ኳኳታዎች ለምዳቸው ነበርና አላስፈራሩዋትም ። ይኸን ጊዜ ግን ትንሽ የደስታ ስሜት አደረባት ። ባዶ ተስፋ ከተቀመጠችበት ብድግ አድርጎ እንድትቆም አደረጋት ። ያንገት ልብሷን ከትከሻዋ ላይ ጣል አደረገችና በሩን ከፈተች ።

ሳሞይሎቭ ወደ ቤት ገባ ። ከርሱም ጋር አብሮት አንድ ሰው የመጣ ሲሆን የካፖርቱን ክሳድ ወደ ላይ ዘርግቶ እና ቆቡንም ፊቱን በሚሸፍን ሁኔታ ዝቅ አድርጎ ደፍቶት የነበረ ስለሆነ ማንነቱን ለመለየት አይቻልም ።

«ከእንቅልፍዎ ቀስቀስንዎ እንዴ?» በማለት የጤና ይስጥልኝ እንደምንድነዎት ሰላምታ ሳያቀርብ ተናገረ ። ሳሞይሎቭ ቀድሞ ካለው ጠባዩ ጋር የአሁኑ ሁኔታው ሲነጻጸር እንደጨነቀውና እንደከፋው ከአነጋገሩ እና ከድምፁ ይታወቃል ።

«አልተኛሁም ነበር ።» በማለት እናት ከመለሰች በኋላ ዐይኖቿን እነርሱ ላይ ጣል አድርጋ የሚሉትን ለመስማት ትጠባበቅ ጀመር ።

የሳሞይሎቭ ባልደረባ ጫን ትንፋሹን ረዘም አድርጎ ከተነፈሰ በኋላ በአጭር እና በደንዳና ክንዱ ላይ የሚገኙትን አጫጭር ጣቶቹን ዘርግቶ ረዘም ካለ ጊዜ አንስቶ እንደሚተዋወቁ ያህል በወዳጅነት መንፈስ ለእናት የሚከተለውን ተናገረ ፡—

«ጤና ይስጥልኝ ፤ እናት! አያስታውሱኝምን? ዘነጉኝ እንዴ?»

«አረገኝ ፤ አንተ ነህ እንዴ? የጎር ኢቫኖቪች ነህ እንዴ?»

«አዎን ፤ እኔው ነኝ!» በማለት እንደ ሃዋርያዊ መልዕክተኛ እስከ ትከሻው ተንዠርጎ በወረደ ፀጉሩ የተሸፈነውን ትልቅ ጭንቅላቱን ዝቅ አድርጎ እጅ በመንሳት ተናገረ ። ፊቱ ላይ ፈገግታ ይታይበት የነበረ ሲሆን ትንንሽ የሆኑት ግራጫ ዐይኖቹም በደግነት አስተያየት እናትን ይመለከታሉ ። ሁለንተናው የሻይ ማፍያ ሳሞቫር ይመስል ድብልብል ያለ ደጭ ነው ። አጭር እና ወፍራም ሲሆን አንገተ-ደንዳናና አጫጭር ክንዶች አሉት ። ፊቱ ፈካ ያለ ፤ ከደረቱ ውስጥ አንዳች ኩር-ር የሚል ድምፅ እየተሰማ ረዘም ያለ ና ጉልህ የሆነ አተነፋፈስ ተነፈሰ ።

«ልብሴን እስክለብስ ድረስ እሌላኛው ክፍል ግቡ» በማለት እናት ተናገረች ።

«የምንጠይቅዎት ጉዳይ አለን?» በማለት ሳሞይሎቭ በዐይኖቹ አተኩሮ እየተመለከተ እናትን ተናገራት ።

የጎር ኢቫኖቪች ወደሌላኛው ክፍል ሂዶ ከዚያ ሁኖ መናገሩን ቀጠለ ። እንዲህ በማለትም ንግግሩን ጀመረ ፡—

«እናት ፤ ዛሬ ጧት ጊዜ ላይ ኢቫኖቪች ከእሥር ቤት ተለቀቀ ።»

«መታወሩን አላወቅሁኝም ነበር» በማለት እናት መለሰች ።

«ለሁለት ወር ከእሥራ አንድ ቀን ታሥሮ ነበር ። ኾኾልንም እዚያው እሥር ቤት ውስጥ አግኝቶት ነበር ። ለእርስዎ ሰላምታ እንዲያደርስ ጠይቆታል ። ፓቪልም ሰላምታውን አቅርቦልዎታል ። እንዳያስቡ እንዳይሰጉ ብሎዎታል ። ልጅዎ ፓቪል የመረጠውን የሕይ

ወት ጉዞ ምርጫ የመረጠ ማንኛውም ሰው ቢሆን በእሥር ቤት ውስጥ ጊዜያዊ የዕረፍት ጊዜ እንዲያሳልፍ የሚደረግ መሆኑ እርግጠኛ የሆነ ጉዳይ መሆኑን እንዲገነዘቡት ፓቪል ይሻል ። ይኸ የዕረፍት ጊዜን በእሥር ቤት የማሳለፍ ጉዳይ ከእኛ ባለሥልጣናት በሙሉ ዋስትና የተሰጠ ነው ። እና እናት ሆይ ወደ ዋናው ቁም-ነገር ልመለስ ። ትላንትና ምን ያህል ሰዎች ተይዘው እንደታወሩ ያውቃሉን?»

«እንዴት ፤ ከፓቪል በስተቀር ሌሎችም ተይዘው ታሥረዋል እንዴ?» በማለት እናት በአንክሮ ጠየቀች ።

«ፓቪል ከታወሩት መካከል አርባ ዘጠኝኛው ሰው ነበር ።» በማለት የጎር ኢቫኖቪች ዝግ ብሎ መለሰላት ። ከዚያም ቀጠለ በማድረግ ፡—

«የፋብሪካው አስተዳደር አሁንም ገና ብዙ ሰዎችን ሳይሣሥር አይቀርም ። ለምሳሌ ይኸም ሰው መታወሩ አይቀርለትም ይሆናል» በማለት ተናገረ ፡—

«አዎን ፤ እኔም ተይዬ እታወር ይሆናል» በማለት ሳሞይሎቭ ከፍቶት ተናገረ ።

ፔላጊያ ሃሣቧ ከፈል ያለ መስሎ ተሰማት ። የእር ይታ ትንፋሽም ተነፈሰች ።

«ሌሎችም አብረውት አሉ ። ልጄ ብቻውን አይደለም» የሚል ሃሣብ በአዕምሮዋ ውስጥ ተመላለሰ ።

ልብሷን ከለበሰች በኋላ የደስተኛ ፈገግታ በማሳየት እንግዶቿ ወደአሉበት ክፍል ሂዳ ተቀላቀለች ።

«ይኸንን ያህል ብዙ ሰው ካሠሩ ለረዥም ጊዜ ይዘው የሚያቆዩዎቸው አይመስለኝም...» አለች ።

«አዎን አያቆዩዎቸውም! ይኸንን መሰል ተግባራቸውን ብናበላሽባቸው ጭራዎቻቸውን ከእግሮቻቸው መካከል ቀስረው እየቆሉ ያፈገፍጋሉ ። አንዱ መደረግ ያለበት ቁም-ነገር የሚከተለው ነው — የሚበተኑት ጽሁፎቻችን በፋብሪካው ውስጥ መሠራጨታቸው ከቆ

መ፤ይህ የሆነበት ምክንያት ፓሼል እና ጓዶቹ እሥር ቤት በመያዛቸው ምክንያት ነው በማለት ፖሊሶች መደምደምያ ለማበጀት እና እነርሱንም እሥር ቤት በባርነት ጭቆና ለማስቃየት ይመቻቸዋል» በማለት የጎር ኢቫኖቪች ተናገረ ።

«አንዴት? ምን ማለትህ ነው?» በማለት እናት በማሰላሰል ሁኔታ ድምጿን አጉልታ ተናገረች ። የጎር ኢቫኖቪችም ዝግ ባለና በረጋ አነጋገር የሚከተለውን መለሰ ፡—

«ጉዳዩ ቀላል ነው ። አንዳንድ ጊዜ ፖሊሶች እንኳን ሳይቀሩ ማመዛዘን ይችላሉ ። እስኪ እርስዎ ራስዎ ያስቡት ፡— ፓሼል እሥር ቤት ሳይገባ ነፃ በነበረበት ጊዜ የሚበተኑ ጋዜጦች ነበሩ ። አሁን ፓሼል በታሠረበት ጊዜ ግን ጋዜጦችም ሆኑ በራሪ ጽሁፎች አይበተኑም ። ይህም ማለት ተበታኝ ጋዜጦችን እና በራሪ ጽሁፎችን የሚያዘጋጀው ፓሼል ነው ማለት ነው ። አይደለምን? ከዚያም ሁሉንም መቀረጣጠፍ ይጀምራሉ ። ፖሊሶች ፍርፋሪ እስኪቀር ድረስ ሰዎችን ቁርጭምጭም አድርገው መቀረጣጠፍ ይወዳሉ ።»

«ይገባኛል ፤ እገነዘባለሁኝ ። የኔ ሆይ! ታዲያ ምን ማድረግ ይሻለናል?» በማለት ሀዘን በተመላው አነጋገር ጠየቀች ።

«ሰዎቻችንን ሁሉ ሰብስበው እሥር ቤት አጉረዋቸዋል ፤ ሰይጣን ይጠራርጋቸውና! ለቆምንበት ዓላማ ብቻ ሳይሆን ጓዶቻችንንም ለማትረፍ ሥራችንን ሳናቋርጥ መቀጠል አለብን» የሚለው የሳምዬሎቭ ድምፅ ከማዕድ ማዘጋጀው ክፍል ተሰማ ። የጎርም መጠን ባለ ፈገግታ ፈገግ በማለት ፡—

«ሥራውን የሚያካሂድ ደግሞ አንድም የለም ። እጅግ ብዙ የሆኑ ጥሩ-ጥሩ ጽሁፎች አሉኝ ። እኔ ራሴ ያዘጋጀኋቸው ናቸው ። ችግሩ ፋብሪካው ውስጥ

ጥ አግብቶ የማሠራጨቱ ጉዳይ ነው» በማለት ተናገረ ። «ፋብሪካው መግቢያ ላይ ሰውን ሁሉ መፈተሽ ጀምረዋል» በማለት ሳምዬሎቭ ተናገረ ።

እርሷ አንድ ነገር እንድትረዳቸው የሚሹ መሆናቸውን እናት ተገነዘበች ።

«አንዴት አድርጎ ነው ሊከናወን የሚችለው?» በማለት ወዲያውኑ በችኮላ ጠየቀች ።

ሳምዬሎቭ ከነበረበት ቦታ ወደበራፋ ዘንድ መጣ ። «ፔላጊያ ኒሎቭና ፤ የሚበሉ ነገሮች እያዘረች ከምትሸጠው ከኮርሱኖቫ ጋር ትተዋወቃላችሁን?» አላት ። «አዎን እንተዋወቃለን ። ምነው?» በማለት እናት መለሰች ።

«ከእርሷ ጋር ይነጋገሩ ። ምናልባት እርሷ የሚበተኑ ጽሁፎቻችንን ይዛልን ልትገባ ትችል ይሆናል ።» ይኸንን የቀረበላትን ሃሳብ እናት አይሆንም በሚል ምልክት ጣቶቿን በማወዛወዝ ገለጸች ።

«አረ ይሄስ የማይሆን ነው! ወሬኛ ነች! ወረቀቶቹን ያገኘችው ከእኔ መሆኑን እንደተረዱ ፤ ከዚህ ከእኔ ቤት መሆኑን እንደተረዱ ... አረ እሷስ አትሆንም!»

ከዚያም ድንገተኛ በሆነ የመነሳሳት ስሜት የሚከተለውን ጨምራ ተናገረች ፡—

«ለኔ ስጡኝ! እኔው ራሴ ተገቢውን እፈጽማለሁኝ ። አስፈላጊውን ዘዴ እፈልጋለሁኝ ። ማሪያ ረዳቷ አድርጋ እንድትወስደኝ አደርጋለሁኝ ። የዕለት እንጀራዬን እየሠራሁ ማግኘት ይኖርብኛል ። የሚበሉ ምግቦች እያዘጋጀሁኝ ወደ ፋብሪካው ለመሸጥ እሄዳለሁኝ ። ተግባሪ ሬን መፈጸም እችላለሁኝ ።»

እጆቿን በደረቷ ላይ ጣል አድርጋ ፤ አንዳችም መታወቅ ሳያስከትል ማናቸውንም ተግባሯን በሚገባ የምታከናውን መሆኗን ወዲያውኑ ያረጋገጠችላቸው

ከመሆኑም በስተቀር በታላቅ ደስታ ልቧ ተመልቶ የሚከተለውን ተናገረች፡—

«የፓሼል እጆች ከእሥር-ቤት ባሻገርም ተዘርግተው የሚደርሱ መሆናቸውን ይወቁት! ይኸንን ይወቁት!» አለች።

ሦስቱም በፈገግታ ተመሉ።

«ድንቅ ነው፤ እናቱ! እንዴት ግሩም-ድንቅ እንደሆነ ባወቁት ኖሮ! እንደው በደፈናው ደስ የሚያሰኝ ነው!» በማለት እጆቹን እያሻሸ የጎር ተናገረ።

«ይኸ ጉዳይ በሥራ ላይ ከዋለ ወደ እሥር ቤት ተይገፎ ስሔድ ወደ መኝታ አልጋዬ የመሄድ ያህል እቆጥረዋለሁኝ» በማለት ሳሞይሎቭ እጆቹን እያሻሸ ተናገረ።

«እርስዎ ውቢት የተዋቡ ነዎት!» በማለት ጮክ ባለ ድምፅ የጎር ተናገረ።

እናት ፈገግ አለች። ተበታኝ ጋዜጦቹ ፋብሪካው ውስጥ መበተናቸው ከቀጠለ ለዚህ ጉዳይ ተጠያቂው ፓሼል ነው በማለት የፋብሪካው አስተዳደር ለመውገጃል እንደማይችል ለርሷ ግልጥ ነበር። ይኸንን ተግባር ለማከናወን እንደምትችል የተሰማት ስለሆነ ሁለንተናዋ በደስታ ተዋጠ።

«ፓሼልን እሥር ቤት ስታገኘው ግሩም-ድንቅ እናት ያሉት መሆኑን ንገረው» በማለት የጎር ተናገረ።

«መጀመርያ ቀደም አድርጌ እኔ አየዋለሁኝ!» በማለት ሳሞይሎቭ እየሳቀ ተናገረ።

«መከናወን ያለበትን ጉዳይ ሁሉ! የማከናወን መሆኔን ንገረው! ንገረው ይኸንን ይረዳው» በማለት እናት ተናገረች።

«ሳሞይሎቭን እሥር-ቤት ባይከቱትስ?» በማለት የጎር ጠየቀ።

«ታዲያ ምን ማድረግ ይቻላል?»

ሁለቱ ሰዎች በሳቅ ተንከተከቱ። እርሷም አፋራ ምነት የተቀላቀለውና የቅሬታም ሳቅ ሳቅች።

«የሌሎች ሰዎች ችግሮች እንዲሰሙህ መሆን ከባድ ነው» በማለት ዐይኖቿን ወደመሬት ጣል አድርጋ ተናገረች። የጎርም የሚከተለውን ተናገረ፡—

«ይኸ ምንግዜም ያለ ጉዳይ ነው። እርስዎ ለፓሼል አያስቡ፤ አይስጉ። ከእሥር ቤት ሲወጣ ይበልጥ የተሻሻለ ሰው ሁኖ ይወጣል። ሰው እሥር ቤት ውስጥ ሁኖ ጥሩ ዕረፍት ያገኛል። ለማጥናት— ለመመራመርም ዕድል ይኖረዋል። እንደኛ ዓይነት ሰዎች ደግሞ ከእሥር ቤት ውጪ እነዚህን ሁለት ጉዳዮች ለማሟላት ጊዜ አይኖረንም። እኔ ሦስት ጊዜ እሥር ቤት ገብቼ ነበር። ምንም እንኳን እሥር ቤት መግባት አስደሳች ነው ብዬ ባልናገርም ሦስቱንም ጊዜ ከእሥር ቤት ስወጣ ልቤ እና አዕምሮዬ በመርካቱ ደህና ተጠቅሜአለሁኝ።»

«መተንፈስ ይቸግርሃል» በማለት ፊቱን በወዳጅነት መንፈስ እየተመለከተች ተናገረች። እርሱም ሲመልስ፡—

«ዚህ ምክንያቱ ፍጹም ሌላ ጉዳይ ነው። እሺ፤ እንግዲህ እናቱ ሁሉም ነገር መፍትሔ አግኝቶ አልማለት ነውን? ነገ የሚሠራጨትን ጋዜጦች እና መጣልዎታለን። እና አሁንም እንደገና ተሽከርካሪው ዳግጭ ጎማ የዘመናትን ጭለማ እየዳመጠ መሽከርከሩን ይቀጥላል። ረጅም ዕድሜ ለንግግር ነፃነት! ረጅም ዕድሜ ለእናት ልብ! ዳግመኛ እስከምንገናኝ!» በማለት ተናገረ። ሳሞይሎቭም የእናትን እጅ አጥብቆ እየጨበጠ፡—

«ደህና ያምሹ። እኔ ለእኔ እናት እንደዚህ ያለ ሃሳብ ማቅረብና መወያየት አልችልም! አዩት እናት!» በማለት ተናገረ።

«ሁሉም ቢሆኑ ጉዳዩን ወደፊት አንድ ቀን ይገነዘቡታል» በማለት እርሱን ደስ እንዲለው በመሻት ተናገረች ።

እነርሱ ከሄዱ በኋላ በሯን ቆለፈችና በክፍሉ ውስጥ አንድ መሀል ቦታ ላይ ተንበርክካ ከዝናሙ ድምፅ ጋር ጸሎቷን ትጸልይ ጀመር ። ጸሎቷን ድምፅ ሳታሰማ በለሆላስ የምትጸልይ ሲሆን ታሰብ-ታሰላስ ል የነበረው ልጅዋ ፓቪል ከሕይወቷ ጋር ስላስተዋ ወቃት ሰዎች በመጨነቅ ነው ። በጣም የቅርብ ግንኙነት ያላቸውና ያም ሁኖ ደግሞ እያንዳንዳቸውም እንዲህ ለየብቻ ተለያይተው የሚገኙ እነዚህ ሁሉ አጉል ተዘባናኞች ያይደሉ ሰዎች እቤቱ ግድግዳ ላይ በተሰቀሉት በቅዱሳን ሥዕሎች እና በእርሷ መካከል የሚመላለሱ መስለው ታዩዋት ።

ጧት ማለዳው ላይ ማሪያ ኮርሱኖቫን ለመጠየቅ ሄደች ።

ምግብ አዟሪዋ ያው እንደወትሮዋ ሁለንተናዋ በቅባት ተለውሶ እና በተለመደው ጫሂነቷ እናትን ርኅራኄ በተመላበት ሁኔታ ተቀበለችት ። ከዚያም በቅባት በተለወሰው እጅዋ የእናትን ትከሻ ችብ-ችብ አደረገችና ፡—

«አዘኑ እንዴ? ሃዘን እንዲረታዎ አያድርጉ! አንጠል ጥለው በመያዝ ወሰዱት ። ወሰዱት አይደለም? ይሁን ይውሰዱት ግዴለም ። አንዳችም የሚያሳፍር ጉዳይ የለ በትም! ቀደም ባለው ጊዜ በሌብነት ምክንያት ሰዎችን እሥር ቤት ይከቱ ነበር ። በአሁኑ ጊዜ ግን ለዕውነት ለመብት የሚከራከሩትን ያሥራሉ ። ምናልባትም ፓቪል መናገር የነበረበትን ንግግር ሁሉ አልተናገረም ይሆናል ። የፈጸመው ድርጊት ግን ለሁሉም ሰው ጠቀሜታ ሲል ነው ። ይኸንን ደግሞ ሁሉም ሠው የሚያውቀው ነው ። ስለዚህ ሃሳብ እንዳይገባዎት ።

ምንም እንኳን ሰዎች አምነው ባይናገሩትም ክፉውን እና በጎውን ለይተው ያውቃሉ ። መጥቼ ላይዎት ፈልጌ ነበር ፤ ጊዜ በማጣቱ ነው ሳላይዎት የቀረሁት ። ቀኑን ሙሉ ምግብ ሳዘጋጅና ያዘጋጀሁትንም ተሸክሜ በመውሰድ ስሸጥ እውላለሁኝ ። እንደሚያዩት ግን ያው መናጢ ደህ እንደሆንኩኝ ሟች ነኝ! ውሽማ የሆንኳቸው ናቸው ግጠው-ግጠው ያለችኝን የሚጨርሱት ። አረ የጉድ ያለህ! የሚያሰኝ ነው ። ዳቦ ላይ እንደሚረባረቡ በረሮዎች አንዱ ከዚህ ሌላው ደግሞ ከዚያ በመምጣት ይቦጠቡጡኛል ። እንደምንም ብዬ አሥር ፋብል ሳጠራቅም ሌላው ጃውሳ ይመጣና ያቺ ኑ ያጠራቀምኳትን ምንትፍ አድርጓት ይሄዳል ። ሴት ሁኖ መፈጠር ምንኛ አሳዛኝ ነው! ለማንም ቢሆን የማልመኝላት ነው! ከነተረቱም አንድ አይነድ ፤ አንድ አይፈርድ ነው!» ከዚያም ፔላጊያ ወራዋን አቋረጠች ትና ፡—

«ረዳትሽ አድርገሽኝ ለአንቺ እንድሠራ ልጠይቅሽ ነበር የመጣሁት» አለችት ።

«እንዴት ፤ ምን ማለትዎ ነው?» በማለት ማሪያ ጠየቀች ። ፔላጊያ ምን ማለቷ እንደሆነ ስታብራራላት ምን ማሪያ በአሺታ ራሷን ነቀነቀች ። እንዲሁም አለች ፡—

«አሺ ። ምንቸገረኝ ። እንዴት አድርገው ከዚያ ከባሌ ይደብቁኝ እንደነበረ ትዝ ይልዎታልን? አሁን ደግሞ እኔ ከረሀብ እደብቅዎታለሁኝ ... ልጅዎ ተይዞ የታሠረው ለሁሉም ሰው ሲል ስለሆነ ማንም ቢሆን እርስዎን ይረዳዎት ዘንድ ይገባዋል ። ልጅዎ ግሩም ሰው ነበር ። ይኸንን ፤ ሰው ሁሉ የሚለው ነው ። ሁሉም ሰው በመታሠሩ አዝናለታል ። እነዚህ ሰዎች ስለታሠሩ የፋብሪካው ባለሥልጣኖች አንዳችም ፋይዳ እንደማያገኙ ይመኑኝ ። ፋብሪካው ውስጥ ምን እየተካሄደ

መሆኑን ብቻ እንኳን ያስተውሉ ። አረ የኔ ሆዬ ፤ ፋብሪካው ውስጥ በመካሄድ ላይ ያለው በጎ ነገር አይደለም ይባላል! እነዚህ ሹማምንት የተባሉት የፋብሪካው አሠሪዎች ያስቸገራቸውን ሠራተኛ እግር ሰንክለው ቢቸነክሩት የትም ሳይራመድ የሚሽ መደመድ ይመስላቸዋል ። ሁኔታው ግን የተገላቢጠሽ ነው ። ባለሥልጣኖች የተባሉት አንድ አሥሩን ቢወግ ፋዎቸው በምትካቸው ብዙ መቶ ተከታዮቻቸው በተቃዋሚነት እንደ አሸን ይፈላሉ!»

በዚህ ባደረጉት ውይይት መሠረት እናት በማግሥ ቱ ቀትር ላይ የማሪያን የሚሸጡ ሁለት ቅርጫት ሙሉ ምግቦች ይዛ ወደፋብሪካው ደጃፍ ፤ ማሪያ ደግሞ ለንግድ ወደ ገበያ ቦታ ሄደች ።

አዲሲቷን ምግብ ሻጭ ወዝ-አደሮቹ ወዲያውኑ ለይተው አወቋት ።

«ፔላጊያ ፣ ሥራ ጀመሩ ማለት ነውን?» በማለት ጥሩ አድርገዋል በሚል መልክ ራሳቸውን እየነቀነቁ እናትን ይጠይቋት ጀመር ።

ከመካከላቸው አንዳንዶቹ ፓሼል በቅርብ ጊዜ ውስጥ የሚፈታ መሆኑን ለማረጋገጥ ይቻሉ ነበር ። አንዳንዶቹ ደግሞ ለእናት ያላቸውን የርጎራጌ መንፈስ ይገልጣሉ ። ሌሎቹ ደግሞ የፋብሪካውን ዲሬክተር ና ፖሊሶችን የሚያወግዙ ሲሆኑ ይኸው ድርጊታቸውም በእናት ልብ ውስጥ ሠርጾ በመግባት ቦታ ሊይዝ ችሎአል ። በጥላቻ ስሜት የሚመለከቷት አንዳንድ ሰዎች የነበሩ ከመሆናቸውም በስተቀር ፣ የሥራ ሰዓት ተቆጣጣሪ የሆነው ኢሳይ ጎርቦቭ ጥርሶቹን እያፋጩ የሚከተለውን ተናገራት ፡—

«አገረ-ገዢው እኔ ብሆን ኖሮ ልጅሽን እስቅለው ነበር! ሰዎች እንዲኮበሉሉ በማድረግ በወሰደው የመሪ ነት ተግባሩ የሚገባውን ዋጋ እንዲያገኝ አድርገው ነበር!»

ይኸንን የመሰለው መጥፎ ዛቻ እስከአጥንቷ ድረስ ዘልቆ ተሰማት ። ለኢሳይ መልስ አልሰጠችውም ። በጠቃጠቆ እንደወንፊት የተበሳሳች ኩባያ የምታክል ፊቱን ቀና ብላ በማየት ጫን ከተነፈሰች በኋላ ዐ ይኖቿን ቀለስ አድርጋ ምድር-ምድሩን ተመለከተች ።

ፋብሪካው ከዳር-ዳር ተነሳሰቶአል ። ወዝ-አደሮቹ በቡድን-በቡድን እየሆኑ እርስ-በእርሳቸው ይንሾካሾካሉ ። ሃሣብ የገባቸው የፋብሪካው ወዝ-አደሮች ፎርማኖች (የቡድን አለቆች) በየቦታው ያነፈንፋሉ ። የስድብ ድምፆች እና የፊዝ ሳቆች ይሰማሉ ።

ሁለት ፖሊሶች ሳሞይሎቭን ይዘው በእናት ፊት አልፈው ሄዱ ። ሳሞይሎቭ አንድ እጁን ኪሱ ከትቶ ና በሌላኛው እጁ ደግሞ ቀይማ ፀጉሩን እያሻሽ ሄደ ።

ብዛታቸው አንድ መቶ ያህል የሚሆኑ ወዝ-አደሮች እየተከተሉ የስድብ ናዳና ጩኸት በፖሊሶቹ ላይ አሰሙ ።

«ሳሞይሎቭ ፣ ለሽርሽር ነው አንዴ የምትሄደው?» በማለት አንዱ ድምፁን ከፍ አድርጎ አሰማ ።

«አንዴት ነው ጃል ፣ ይኸንን ሰሞን በአክብሮት ይዘውናል!» በማለት ሌላው ወዝ-አደር ተናገረ ።

«ስንንሸረሸርም ዘበኛ እንዲኖረን አድርጉን!»

«ከእንግዲህ ሌሶችን አድኖ መያዝ ምንም ዋጋ የሌለው ይመስላል ። ስለዚህም ሳይሆን አይቀርም ንጹሕ ሰዎችን እያደኑ መያዝ የጀመሩት...» በማለት ረዥም የሆነ አንድ ዐይና ወዝ-አደር ተናገረ ።

«ቢያንስ-ቢያንስ ማታ እያደኑ ቢይዙ እንኳን የተ

ሻለ ነበር ። እዚህ ግን እነዚህ ርጉሞች በጠራራ ፀሐይ ያደናሉ!» የሚል ድምፅ ከተሰበሰቡት ወዝ-አደሮች መካከል አንዱ አሰማ ።

ፖሊሶቹ አንዳችም ነገር ያላዩ በመምሰል በነርሱ ላይ የተገነገደገደውን የስድብ ውርጅብኝ ከቶም ያልሰሙ በመምሰል ሽምቅቅ ብለው በመንሸክክ ተፋጥነው ሄዱ ። ሦስት ወዝ-አደሮች ትልልቅ የብረት ዚንጎ ይዘው ከፊት ለፊታቸው በመቆም—

«አሳልፉን አናንት አሳ አጥማጆች!» በማለት ጮሁ ። ሳምዬሎቭ በእናት በኩል ሲያልፍ ጭንቅላቱን በተፈጸመው ድርጊት በማሾፍ ነቅነቅ አደረገላት ። ከዚያም ፈገግ በማለት—

«ይኸው መሄዳችን ነው!» አላት ።

ምንም ሳትናገር እጅ ነሳችው ። እነዚህ ሀቀኛ የሆኑና በአስተሳሰባቸው የሰከኑ ወጣቶች ወደ እሥር ቤት ታፍሰው ሲሄዱ ፊታቸው ላይ በሚያሳዩት ፈገግታ በጥልቅ ስሜት የተነካች ከመሆኑም በስተቀር ልቧም በእናትነት ፍቅር እና ርኅራኄ ተመላ ።

ከፋብሪካው እንደተመለሰች ማሪያን በሥራ በመርዳትና የምታወራውን ወሬም በማዳመጥ የተቀረውን ጊዜዋን አሳለፈች ። ደንገዝገዝ ሲል ቀዝቃዛ ፤ ባዶ እና ደስታ-ቢስ ወደሆነው ቤቷ ሄደች ። ረዘም ላለ ጊዜ ዓላማ-ቢስ በመሆን ፤ የመንፈስ ዕረፍት በማጣትና የምታደርገውም ግራ እየገባት ተጓዘች ። ሃሳብ ገብቷታል ። ምክንያቱም ከመሸ ቆየት ስላለና የነር አሻኖቪችም ሊያመጣ ቃል ገብቶ የነበረውን ተበታኝ ጋዜጦች ባለማምጣቱ ነበር ።

ከበድ ያለ የበልግ በረዶ ይወርዳል ። በረዶዎቹ እስኪቀልጡና የውሀ ጠብ-ጠብታ ትተው በፀጥታ እስኪያልፉ ድረስ መስኮቱ ደፍ ላይ ቀስ-በቀስ ይጠራ ቀማሉ ። ልጅዋ ትዝ አላት...

በሩ ዝግ ብሎ ተንኳኳ ። እናት ፈጠን ብላ በመሄድ መቀርቀርያውን አነሳችው ። ሳሻ ወደውስጥ ገባች ። እናት ሳሻን ካየችት ረዘም ያለ ጊዜ ስላለፈ የሳሻን ሁኔታ ስታስተውል ድምጹሽቡሽ ብላ የወፈረች መሰላት ።

«ጤና ይስጥልኝ ፤ እንደምን አመሽሽ? ረዘም ላለ ጊዜ አላየሁሽም ነበር ። ወደ ሌላ ቦታ ሂደሽ ነበርን?» በማለት እናት አንዲት ሰው ቤቷ ስለአገኘች እና የተቀረውን ምሽት ብቻዋን ስለማትሆን በመደሰት ሳሻን ጠየቀችት ።

«የለም ወደሌላ ቦታ አልሄድኩም ። ከኒኮላይ ኢቫኖቪች ጋር ታሥሬ እሥር ቤት ነበርኩኝ ። ኒኮላይን ያስታውሱት የለምን?» በማለት ልጃገረዲቱ ሳሻ ፈገግ ብላ መለሰች ።

«እንዴ ፤ አዎን እንጂ ። አውቀዋለሁኝ! ትላንትና ከእሥር የፈቱት መሆኑን የጎር ኢቫኖቪች ነገረኝ ። ስለአንቺ መታሠር ግን አልሰማሁኝም ነበር ። አንቺም ታሥረሽ የነበረ መሆኑን ማንም አልነገረኝም...» በማለት እናት መለሰች ።

«አይ ፤ ምንም አይደለም ። እስኪ ፤ የጎር ኢቫኖቪች ከመምጣታቸው በፊት ልብሴን ልቀይር ።» በማለት ሳሻ መልከት-መልከት እያለች ተናገረች ።

«ርጥብ ብለሻል...» አለችት እናት ።

«የሚበተኑትን ጋዜጦች እና በራሪ ወረቀቶች አምጥቻለሁኝ...» አለች ሳሻ ።

«ስጭኝ! ስጭኝ!» በማለት እናት በጉጉት ድምጹን ከፍ አድርጋ አሰማች ።

ልጃገረዲቱ ሳሻ የካፖርቷን ቁልፎች ፈታ-ፈታ አድርጋ ወዝወዝ-ወዝወዝ ስትል ከዛፍ ላይ እንደሚረገፉ ቅጠሎች ጋዜጦቹና በራሪ ወረቀቶቹ ዱብ-ዱብ ይሉ ጀመር ። እናት ስትሰበሰባቸው በፈገግታ ተመላች ።

«ገና እንዳየሁሽ ምን እንደዚህ እንዳወፈረሽ አስ ገርሞኝ ነበር ። ባል አግብተሽ አርግዘሻል ብዬ አስቤ ነበር ። አቤት-አቤት! ስንቱን ነው ታቅፈሽ የመጣሽው! በእግርሽ እዚህ ድረስ አልመጣሽም ። እውን?»

«አዎን ። በእግራ ነው ።» በማለት አሁን ጋዜጦቹን ስታራገፍ እንደቀድሞ ረዥም እና ቀጭን የሆነች ይቱ ሳሻ ተናገረች ። የሳሻ ፊት ሰልከክ በማለት ዐይኖቿ ከቀድሞው የበለጠ ጎላ-ጎላ ያሉና ከዐይኖቿ በታችም ጥቁር ክበቦች ያረፉበት መሆናቸውን ተገነ ዘበች ።

«ከእሥር ቤት ገና እንደወጣሽ ማድረግ ያለብሽ ጥቂት ዕረፍት ማግኘት ሁኖ ሳለ ፤ ይኸንን ማድረግሽ ለምንድነው?» በማለት ጫን በመተንፈስና በመደነቅ ሁኔታ ራሷን በመነቅነቅ እናት ጠየቀች ።

«መደረግ አለበት!» በማለት ብርዱ እያንቀጠቀጣ ት ሳሻ ተናገረች ።

«ስለ ፓቪል ሚካኢሎቪች ይንገሩኝ እስኪ ፤ በተያ ዘ ጊዜ ተረብሾ ነበርን?»

ይኸንን ጥያቄ ሳሻ ስታቀርብ አንገቷን አቀርቅራ በብርድ በሚንቀጠቀጡ ጣቶቹ ፀጉሯን ታስተካክል ስ ለነበረ እናትን አትመለከትም ነበር ።

«ይኸን ያህልም አልተሸበረም ። ራሱን እንዲህ በቀላሉ አይጥልም» በማለት እናት መለሰች ።

«ጠንካራ ጉልበታም ነው እንዴ?» በማለት ልጃገ ረዲቱ አለሰልሳ ጠየቀች ።

«በሕይወቱ ታሞም አያውቅም» በማለት እናት መ ለሰች ።

«አንቺ እኮ እዚህ በብርድ እየተንቀጠቀጥሽ ነሽ ። ቆይ አሁን ሻይ አፍልቼ በማር እሰጥሻለሁኝ» በማለት እናት ተናገረች ።

«አሱስ ጥሩ ነበር! ግን ብዙ ማስቸገር ነው ። በጣ

ም መሽቶአል ። እኔው ራሴ ላዘጋጀው» በማለት ሳሻ ተናገረች ።

«ለመሆኑ እንደ አንቺ ደክሞኛልን?» በሚል የአይ ሆንም — እኔ አዘጋጃለሁ አነጋገር የሻይ ማፍያውን ሳሞሻር ስታያይዝ እናት ተናገረች ። ሳሻም ወደማዕድ ማዘጋጀው ክፍል በመሄድ እጆቿን ከጭንቅላቷ ጎላ አድርጋ አግዳሚው ወንበር ላይ ተቀመጠች ።

«እሥር ቤት አንድን ሰው አማቅቆ ይጨርሰዋል ። የተረገመ ሥራ-ፈትነት ነው! አያሌ የሚሠራ ሥራ መኖሩን እያወቁ በወጥመድ ውስጥ እንደተያዘ የዱር አውሬ እሥር ቤት ውስጥ ተይዞ መቀመጥ...» በማለት ሳሻ ተናገረች ።

«ለዚህ ሁሉ ዋጋሽን የሚከፍልሽ ማነው?» በማለት እናት ሳሻን ጠየቀችት ። ከዚያም ትንፋሷን በመተንፈ ስ ራሷው እናት መልሱን እንደሚከተለው መለሰች —

«ውለታሽን የሚከፍልሽ ሌላ ማንም አይደል ፤ እር ሱ ፈጣሪያችን ነው! እንደምገምተው ደግሞ በፈጣሪ — አምላካችንም አታምኜም ። አይደለምን?» በማለት እና ት ሳሻን ጠየቀችት ።

«አዎን ። አላምንም» ብላ ራሷን እየነቀነቀች መለሰችላት ።

«ይህ እንዴት ሊሆን ይችላል? የገዛ ራስሽን ዕም ነት ምንነት አትገነዘቢውም ማለት ነው ። በእግዚአብ ሔር የማታምኝ ከሆነ ይኸንን መሳይ ኑሮ እንደም ን ትኖሪያለሽ?» በማለት እናት የከሰሉን አመድ ከእ ጆችዋ ላይ በሥራ ልብሷ እየጠራረገች በስሜት ተመ ልታ ጠየቀችት ።

ድንገት አንድ ሰው ከውጪ በኩል ጉርምርምታ እያሰማ በቀስታ ከደጃፉ ላይ ደረሰ ። እናት መራመድ ልትጀምር ስትል ልጃገረዲቱ ሳሻ ተቀምጣ ከነበረች

በት ቦታ በመነሳት ቆመች ። እንዲህም በማለት ቀስ ብላ ተናገረች —

«ይቆዩ ፤ በሩን አይክፈቱ ። ፖሊሶቹ ከሆኑ እርስዎ እኔን ማን እንደሆንኩኝ አያውቁኝም ማለት ነው ። በምሽት ቤት አሳስቼ ከደጃፍም ላይ ስደርስ አዙሮኝ ወደቅሁኝ ። አስገብተውኝ ልብሴን ሲያወልቁልኝ ተበታኝ ጋዜጦቹን አገኙ ። ገባዎትን?» አለችት ።

«የኔ ውድ የኔ ምስኪን ። ለምንድነው እንደዚህ የምለው?» በማለት እናት ጥልቅ በሆነ ስሜት ተነክታ ጠየቀችት ።

«ቆዩ አንድ ግዜ ። ምናልባትም የጎር ይሆን ይሆናል...» በማለት ሳሻ ተናገረች ።

እንደተባለውም ውጪ የነበረው የጎር ነው ። በበረዶው በስብሶና በድካምም ዝሎ ነበር ።

«አሃ ፤ ሳሞሻሩን እያፈላችሁበት ነዋ! እናት ከሁሉም ከሁሉም ትልቁ ነገር እርሱ ነው! ሳሻ ፤ መጥተሻላ?» በማለት የጎር ተናገረ ።

ከበድ ያለ ካፖርቱን እያወለቀና ኩር-ኩር የሚል ትንፋሹን እየተነፈሰ ያለማቋረጥ ይናገር ጀመር ።

«አዩ እናት ፤ ይህችን ትንሽ የሴት ወይዘሮ ባለሥልጣናቹ አይወዷትም ። የእሥር ቤት ጠባቂው ሊሰድባት በቃጣበት ጊዜ ላደረገው ጥፋት ይቅርታ እስኪጠይቃት ድረስ እህል ውሀ ላትቀምስ መወሰኗን አስታወቀች ። ስምንት ቀናት ሙሉ አንዳችም ነገር አልቀመሰችም ነበር ። ቢላዋ አለማንሳቷም አንድ ምክንያት ቢኖራት ነው ። እረ መች ሞኝነት ነው? እንደኔ ዓይነት ቦርጭ አላዩምን?»

በሩን ከበስተጀርባው በዘጋው ጊዜ እንኳን ሳይቀር እያወራና ወደ ሌላኛው ክፍል እየገባ ፍጥጥ ብሎ የወጣ ቦርጩን ይዞ ነበር ።

«እረ ለመሆኑ ስምንት ቀናት ሙሉ ምግብ በእ

ርግጥ አልቀመሰሽም ነበርን?» በማለት እናት በመደነቅ ጠየቀች ።

«ይቅርታ እንዲጠይቀኝ አንድ ነገር ማድረግ ነበረብኝ!» በማለት አሁንም ከብርድ የተነሳ እየተንቀጠቀጠች ሳሻ መለሰች ። በልጃገረዲቷ የመረጋጋት መንፈስ እና በጠንካራነቷም ተደንቃ የመውቀስ ሁኔታ አሳየች ።

«እረ እንዴት ያለሽ ልጃገረድ ነሽ ልጄ! እስኪብትሞቺስ ኖሮ?» በማለት ድምጹን ከፍ አድርጋ እናት ማሰብ ጀመረች ።

«ምንም ማድረግ አይቻልም ነበር ። ይሁን እንጂ ሰውየው ይቅርታ ጠየቀ » በማለት ልጃገረዲቱ ድምጹን አለስልሳ ተናገረች ።

«አሄ-ሄ! እኛን ሴቶችን ሕይወታችንን ሙሉ መጫን ወንዶች ሁል ግዜ የሚፈጽሙት ጉዳይ ነው...»

«እንግዲህ ጭነቴን አራግፌአለሁኝ ። ሳሞሻሩ ዝግጁ ነው እንዴ? ቆይ ወደ እናንተ ዘንድ ላምጣው» በማለት የጎር በሩን አይቶ ተናገረ ።

ሳሞሻሩን ይዞ ወደ ሌላኛው ክፍል ሲገባም — «ክብደቱ መቶ ኪሎ እየመዘነና በቮስክሬሴንስክ ከተማ በድቁና እያገለገለ ይኖር የነበረው ውድ አባቴ በሳባ-ሦስት ዓመት የእርጅና ዘመኑ በሰላም እና በተሟላ ጤንነት ለመኖሩ ክብር-ምሥጋና ይግባውና በቀን ከሃያ ብርጭቆ ሻይ ያላነሰ ይጠጣ ነበር...» በማለት ተናገረ ።

«እንዴ ፣ የቄስ ኢቫን ልጅ ነዎት እንዴ?» በማለት እናት በአንክሮ ጠየቀች ።

«አዎን ፣ ነኝ ። ከተከበሩት ጌታው አባቴ ጋር ይተዋወቃሉን?» አላት ።

«አኔም እኮ የቮስክሬሴንስክ ተወላጅ ነኝ!» በማለት እናት መለሰችለት ።

«እንዴ፡ ከኔ የትውልድ ከተማ? የማን ልጅ መሆን ዎ ነው?» በማለት ጠየቃት።

«የእናንተ ጎረቤት የሆኑት የነሄሬጊን ልጅ ነኝ!»

«የአንካሣው ኒል ልጅ ነዎታ? እረ እሳቸውንም ደሀና አድርጌ አውቃቸዋለሁኝ! ስንት ግዜ ጆሮዬን በር በሬ እስኪመስል ለምዝገውታል...»

ፊት ለፊት በመቆም እየተሳሳቁ ብዙ-ብዙ ጥያቄዎች ይጠያየቁ ጀመር። ሳሻ ሻዩን እየቀዳችና የእነርሱንም ሁኔታ እየተመለከተች ትስቃለች። የሻይ ብር ጭቆቻቸው መንገጫገጭ እናትን እንደገና ወደቀድሞው ሞቅ ያለ አኳኋር መለሳት።

«ጉድ እኮ ነው! ይቅርታ አድርጉልኝ። ሁሉንም ነገር ረሳሁት እኮ! ከትውልድ ከተማ የመጣ ሰውን ማግኘት ምንኛ ደስ ያሰኛል!» በማለት እናት ተናገረች።

«ሁሉንም ነገር ተቆጣጣሪ ሁኔ በመቆየቴ ይቅርታ መጠየቅ የሚገባኝ እኔ ነኝ። ገና ከአሁኑ ከምሽቱ አምስት ሰዓት ሆነ። ከፊት-ለፊቴ ረዥም ጉዞ ይጠበቀኛል» በማለት ሳሻ ተናገረች።

«የት ልትሄጁ ነው? ወደ ከተማ?» በማለት እናት ተገርማ ጠየቀች።

«አዎን» በማለት ሳሻ መለሰች።

«እንዴ፡ እረ ለምን ብለሽ? አሁን በጣም ጭለማ ነው። መንገዱ ሁሉ ርጥብ ነው። ደግሞም በጣም ደክሞሻል። ምሽቱን እዚሁ አሳልፈው። የጎር ኢቫኖቪች ማዕድ ቤት ውስጥ ይተኛል። እኔና አንቺ እዚህ እንተኛለን...» በማለት እናት ተናገረች።

«የለም አይሆንም። መሄድ አለብኝ» በማለት ልጃገረዲቱ ሳሻ ተናገረች።

«መጥፎ አጋጣሚ ሁኖ፤ ይህቺ ወጣቷ ልጃገረድ መሄድ አለባት። እዚህ እርሷን ነዋሪው ያውቃታል።»

ነገ እዚህ በየመንገዶቹ መታየት የለባትም። በማለት የጎር ኢቫኖቪች ተናገረ።

«እኮ ግን እንዴት አድርጋ ትሄዳለች? ብቻዋን?»

«አዎን ብቻዋን መሄድ አለባት» በማለት የጎር ሳቅ ብሎ መለሰ።

ልጃገረዲቱ አንድ ብርጭቆ ሻይ ከቀዳች በኋላ ዳቦ ላይ ጨው ነስንሳ እናትን በጥልቅ ስሜት እየተመለከተች ሻይዋን እየጠጣች መብላት ጀመረች።

«አንተ እና ናታሻ ይኸንን እንዴት ለማድረግ ትችላላችሁ? እኔ ከቶውንም ላደርገው አልችልም። እፊ ራለሁኝ» በማለት እናት ተናገረች።

እርሷም ትፈራለች። «አትፈሪም እንዴ ሳሻ?» በማለት የጎር ጠየቃት።

«አዎን። እንዴታ እፈራለሁ እንጂ!» በማለት ልጃገረዲቱ መለሰች።

እናት ዐይኗን ሳሻ እና የጎር ላይ ጣል አድርጋ ተመለከተቻቸው።

«እረ መጥኔውን ይስጣችሁ— እንዴት እንደዚህ ጠንካሮች ሆናችሁ!» በማለት እናት አደነቀች።

ሳሻ ሻይዋን ጠጥታ ስትጨርስ የጎርን ሳታነጋ ግር እጁን በመጨበጥ ከተሰናበተችው በኋላ ወደ ማዕዱ ክፍል ገባች። እናትም ተከትላት ገባች።

«ፓቪል ሚካኢሎቪችን የሚያገኙት ከሆነ ሰላም ታዩን ያድርሱልኝ። እባክዎን፤ አደራ እንዳይዘነጉ» በማለት ሳሻ እናትን ጠየቀች።

እጅዋ ከቡሩ መቀርቀርያ ላይ እንደሆነ ሳሻ ድንገት ዞር አለችና—

«ልሳምዎትን?» አለች።

እናት ምንም ሳትናገር እቅፍ አደረገቻትና ስሜት ባልተለየው ሁኔታ ሳመቻት።

«አመሰግናለሁኝ» በማለት ሳሻ ጭንቅላቷን ነቅነቅ ካደረገች በኋላ ወጥታ ሄደች ።

እናት ወደክፍሉ ገባችና በመጨነቅ ስሜት በመስኮቱ በኩል ውጪ-ውጪውን ትመለከት ጀመር ። በጭለማው ውስጥ ርጥበት ያልተለየው በረዶ ይወርዳል ።

«አረ ለመሆኑ እነ ፕሮፎሰስን ያስታውሷቸዋልን?» በማለት የጎር ጠየቀ ።

የጎር ሻዩን ፋት ሲል ድምጽ እያሰማ እግሮቹን በርገድ አድርጎ ተቀምጦአል ። ፊቱ የቀላና የረጠበ ሲሆን ቅር ያለመሰኘት መልክ ይታይበታል ።

«አዎን እንጂ ፣ አስታውሳቸዋለሁኝ» በማለት ለወሬ በመጓጓት መንፈስ ወደ ጠረጴዛው ጠጋ አለች ። እናት ተቀመጠችና የጎርን ከፋ ብሎአት ትመለከት ነበር ።

«አሄ-ሄ! ይቺ ሳሻ እንዴት አድርጋ ከተማ ትደርስ ይሆን?» በማለት እናት ተናገረች ።

«ትደክማለች ። እሥር-ቤት ምንም ያስገኘላት ፋይ ዳ የለም ። ቀደም ሲል ጠንካራ ልጃገረድ ነበረች ። ከዚህም በስተቀር አስተዳደን የተቀማጠለ የመኳንንት ቤት አስተዳደግ ነበር ። አሁን ግን ሳንባዋን ምች ሳይመታው የቀረ አይመስልም» በማለት የጎር ተናገረ ።

«ለመሆኑ የማን ልጅ ነች?» በማለት እናት ለስለስ ባለ የርገራጌ ድምጽ ጠየቀች ።

«የአንድ ባለርስት ልጅ ነች ። እርሷ እንደምታው ራው ከሆነ ፣ አባቷ አሳማ እንጂ ሰው ነው ማለት አይቻልም ። ለመሆኑ ሊጋቡ እንደሚፈልጉ ያውቃሉ?» በማለት የጎር ተናገረ ።

«አነማን?» በማለት እናት ጠየቀች ።

«እርሷና ፓሼል ። እንደሚያዩት ግን ሊሳካላቸው

አልቻለም ። እርሱ ከእሥር ቤት ሲወጣ እርሷ ወደ እሥር ቤት ትገባለች ። እርሷ ስትወጣም እርሱ ይገባል...» በማለት ተናገረ ።

«ይኸንን አላወቅሁኝም ነበር ። ፓሼል ስለራሱ ምንም አይናገርም...» በማለት እናት ጥቂት ዝም ካለች በኋላ ተናገረች ።

ይኸንን ከሰማች በኋላ ለልጃገረዲቷ እጅግ ርገራጌ በተመላበት መንፈስ ታስብላት ጀመር ። ወደ እንግዳዋም ሳታስበው ዞር በማለት በመከፋት ሁኔታ ጭካ የሚከተለውን ተናገረችው -

«ምነው ምን ነበረበት እቤቷ ድረስ ብታደርሳት?» አለችው ። እርሱም -

«ይኸንን ማድረግ አልችልም ። እዚህ ሠፈርተኛው ውስጥ ማከናወን ያለብኝ ተግባር እጅግ ብዙ ነው ። ጧት ከማለዳ ጀምራ ከአንዱ ቦታ ወደሌላኛው ቦታ እየተዘዋወርኩኝ ተግባሪን ማከናወን አለብኝ ። ይኸ ተግባር ደግሞ እንደኔ ትንፋሹ ቁርጥ-ቁርጥ ለሚል በት ሰው ቀላል ተግባር አይደለም» በማለት የጎር ረጋ ብሎ ተናገረ ።

«ግሩም ልጃገረድ ነች» በማለት የጎር ቀደም ሲል የነገራትን በአዕምሮዋ እያመላለሰች እናት ተናገረች ። ይኸንን ዜና ከልጅዋ አንደበት ሳይሆን ከሌላ በዕድ ከሆነ ሰው በመስማቷ ተከፍታና ባለመደሰት ፈርጠም ብላ ከንፈሮቿን ትነክስ ጀመር ።

«ግሩም ልጃገረድ ነች ። እርስዎም እንደሚያስቡላት ተገንዝቤዋለሁኝ ። ይኸ ዋጋ የሌለው ጉዳይ ነው ። ለእኛ አመጽ ለምናካሂደው ሁሉ እንደዚህ የሚያዝኑ ከሆነ ልብዎ መምታቱን ያቆማል ። ዕውነቱን እንናገር ከተባለ ከእኛ አመጽ ከምናካሂደው መሀከል የደላው ኑሮ የሚኖር አንድም የለም ። ከጓዶቹ መካከል አንዱ አሁን በቅርቡ ከግዞት ተመለሰ ። ቀደም ወደሚኖርበ

ት ወደ ኒዥኒ-ኖቭጎረድ ቢሄድ፤ ሚስቱ እና ልጅ ስሞሌንስክ የተሰኘ ከተማ የሚጠብቁት መሆኑን ተገነዘበ። ወደ ስሞሌንስክ በሄደ ጊዜ ግን ሞስኮ ከተማ እሥር ቤት ታሥረው የሚገኙ መሆናቸውን አወቀ። አሁን ወደ ሳይቤርያ ለግዞት የመሄዱ ተራ የሚሰቱ ተራ ነው። እኔም እጅግ ድንቅ የነበረች ሚስት ነበረችኝ። ይኸንን የመሰለው የእሥር ቤት እና በግዞት ወደ ሳይቤርያ የመጋዝ ሥቃይ ለሞት ዳርጓት ዛሬ ሚስቴ ሞታ የመቃብር አፈር ለብሳለች...» በማለት የጎር ተናገረ።

ሻዩን አንዴ በመጎንጨት ጠጣ አደረገና ታሪኩን ማውራት ቀጠለ። እሥራት ተፈርዶበት በእሥር ቤት ስላሳለፋቸው ወራትና ዓመታት፤ እንደዚሁም በግዞት ስላሳለፋቸው ጊዜያት ነገራት። በእሥር ቤት ስለሚያጋጥሙ ሥቃዮች፤ እሥር ቤት ስለመደብደብ፤ ሳይቤርያ በተሰኘው የግዞት ቦታ በሚኬድበት ጊዜ ስለሚደርሰው ረሀብ አወራላት። እጅግ ሥቃይና መከራ የተመላበትን ታሪክ በሚነግራት ጊዜ ይታይበት በነበረው የረጋ መንፈስና ያለመኮፈስ ሁኔታ እናት እየተመለከተች አደነቀችው።

«እሺ፤ እንግዲህ ወደዋናው ቁም-ነገር እንመለስ» በማለት የጎር ተናገረ።

አሁን አነጋገሩ የተለወጠ ሲሆን ፊቱም ኮስተር አለ። የሚበተኑትን ጽሁፎች እንዴት ወደፋብሪካው ውስጥ ለማስገባት እንዳሰበች ጠየቃት፤ ዝርዝር ሁኔታዎችን ትንትን አድርጎ የሚያውቅ በመሆኑም እናት አደነቀችው።

በዚህ ጉዳይ ላይ በሚገባ ከተነጋገሩ በኋላ ስለትውልድ ከተማቸው መመያየት ጀመሩ። አነጋገሩ ቀልድ የተቀላቀለው አነጋገር ነው። እርሷ ግን ቀደም ሲል ባሰለፈችው ኑሮዋ ትውስት ተመስጣለች። ይ

ሽ ኑሮዋም ነጫጭ ልምጮች የሚበቅሉበት እንደዚሁም ቅጠሎቹን ንፋስ በቀላሉ የሚያወዛውዛቸው ዛፎች የሚወዛወዙበት ረግረጋማ መሬት መሰላት። የአርዘ-ሊባኖስ ዛፍ የሚመስሉት ዛፎች የሚበቅሉትና የሚያድጉት ዝግ ብለው ሲሆን ለአምስት ዓመት ያህል ቆይተው በረግረጋማ መሬት ላይ በስብሰው ወደቁ። ይኸ ሁኔታ በሃሳብ እንደ ስዕል ሁኖ ያየችው ሲሆን ድርጊቱም ልቧን በመንካት አሳዘናት። እንደገና በሃሳብ ውስጥ የአንዲት ኮስታራና ቁጡ መልክ ያላት ወጣት ልጃገረድ መልክ ይታያት ጀመር። ብቻዋን ሁናና ተዳክማ ርጥብ በረዶ በሚወርድበት መንገድ ትጓዛለች። የእናት ልጅም በእሥር ቤት ይገኝ መሰሎ ታያት። ምናልባትም ገና እንቅልፍ ሽላብ አላደረገው ይሆናልና ጋደም ብሎ ያሰላሰል ይሆናል... ግን የሚያሰላስለው ስለርሷ ስለእናቱ አይሆን ይሆናል። አሁን ይበልጥ አጥብቆ የሚወዳት ልጃገረድ አለችው። እንደ ተባዘተ ደመና ነፍሷን ጨለማ ውስጥ በመጠቅለል ስሜት የሚነኩ ሃሳቦች በአዕምሮዋ ይመላለሱ ጀመር...

«እናት ደክሞዎታል። ወደየመኝታችን እንሂድ» በማለት የጎር ፈገግ ብሎ ተናገረ።

«ደህና እደር» በማለት ልቧ በስሜት ተውጦና ትካዜ ገብቷት ወደማዕድ ክፍል ሄደች።

በማግስቱ ጧት ቁርስ ላይ የጎር የሚከተለውን ተናገረ —

«እርስዎን ቢይዙዎትና እነዚህን የከሃዲዎች ተበታኝ ወረቀቶች ከየት ነው ያመጡት ተብለው ቢጠየቁ ለመሆኑ ምን ሊመልሱ ነው?» አላት።

«እናንተን ምንም የሚያገባችሁ ነገር የለም አላቸዋለሁኝ» በማለት መለሰች።

«በዚህ አባባልዎ እነርሱ የሚሰማሙ አይመስለ

ኝም ። ጉዳዩ የሚያገባቸው መሆኑን እነርሱ አሳምረው ያውቁታል ። ለረጅም ጊዜ እና ጠበቅ አድርገውም ጥያቄዎቻቸውን ለርስዎ ማቅረባቸውን ይቀጥላሉ!» በማለት በእናት አመላለስ የማይስማማ መሆኑን ገልጾ ተናገረ ።

«የፈለጉትን ጥያቄ ያቅርቡልኝ እንጂ እኔ እንደሆን አንዳችም ነገር አልነግራቸውም!» አለች ።

«አሥር ቤት ይጨምሩዎታል!» አላት ።

«ታዲያ ቢያሥሩኝስ? ለዚህ በመብቃቴ ፈጣሪዬን አመሰግናለሁኝ! እኔን ማን ይፈልገኛል? ፈላጊም የለኝ! የሚያስቃዩኝም አይመስለኝም ። እነርሱ እንደሚሉት ከሆነ...» ብላ ሳትጨርስ —

«አ! ሀ! ሀ! አይ አያስቃዩዎትም ። ይሁን እንጂ ጥሩ ሰዎች ራሳቸውን ማዳን አለባቸው...» በማለት የእናትን ሁኔታ በማጥናት መልክ ተመስጦ ተናገረ ።

«አንተ ይኸንን መናገርህ ጥሩ ሰው ብትሆን ነው!» በማለት ፈገግ ብላ ተናገረች ።

የጎር መልስ ሳይሰጥ ክፍሉ ውስጥ ተንጎራደደ ። ከዚያም ወደ እናት ቀረብ አለና የሚከተለውን ተናገረ —

«እናት ሆይ ፤ ጉዳዩ ከባድ ጉዳይ ነው ። ለርስዎ ምን ያህል ከባድ እንደሆነ አውቃለሁኝ!» አለ ። እናትም እጅዋን እያወዛወዘች ፤

«ጉዳዩ ለማንም ከባድ እንደሆነ አውቃለሁኝ ። ምናልባትም ጉዳዩን ለሚገነዘቡት ቀለል ያለ ይሆን ይሆናል ። ጥሩ ሰዎች ምን ለማድረግ እንደሚጥሩ እኔም ብሆን ቀስ-በቀስ እየተገነዘብኩኝ ነኝ...» አለች ።

«እናት ሆይ ፤ ይኸንን ከተገነዘቡ ፤ ማንም ይፈልግዎታል ። ማንም!» በማለት በጥምና ተናገረ ።

በዐይኖቿ ቃኘት አድርጋ ተመለከተችውና ፈገግ አለች ።

ዘዴኛ በሆነ መንገድ ተበታኝ ወረቀቶቹን በማይታወቅ ሁኔታ በመላ ሰውነቷ ጥፍር አድርጋ በማሠር ቀትር ሲሆን ወደፋብሪካው ለመሄድ ተዘጋጅች ። ወረቀቶቹን አደባበቋ እጅግ ዘዴኛ በሆነ ሁኔታ በመሆኑ የጎር አደባበቋን ሲመረምር ተደንቆ ጥርሱን ቀጭ-ቀጭ ያደርግ ነበር ።

«ደጋግ ጀርመኖች ደንበጃን ሙሉ ቢራ ከጠጡ በኋላ 'ዜር ጉት!' በማለት የጠጡትን የቢራ ጣዕም ያደንቃሉ ። እናት ሆይ ሥነ ጽሁፍ በርስዎ ላይ ያስከተለው አንዳችም ለውጥ የለም! አሁን እንደዚህ ለሚያይዎት ያው እንደቀድሞዎ ደግ ፤ መካከለኛ ዕድሜ ያለዎት ፤ ውፋሬ የጀመረዎት ቁመተ-ረዥም ሴት ነዎት! የርስዎን ጅምር አምላክ ይባርከው!...» በማለት ተናገረ ።

ከግማሽ ሰዓት በኋላ የተሸከመቻቸው ቅርጫቶች ስለከበደት ጎበጥ ብላ ፤ ረጋ ባለ እና ሳትረበሽም በራሷ በመተማመን መንፈስ ጸንታ ከፋብሪካው ደጃፍ ደረሰች ። ሁለት ዘበኞች የፋብሪካውን ቅጥር-ግቢ የሚገባውን ሁሉ ፈተሽ-ፈተሽ እያደረጉ የሚያሳልፉ ሲሆን ፤ በሚይዟቸው ሰዎች እና በፋብሪካው ሠራተኞች ም የሰድብ ናዳ ይንጎዳጎድባቸው ነበር ። በአንዱ አኳያ በኩል አንድ ፖሊስ እና አንድ ሌላ እግረ-ቀጭን የሆነ እና ፊቱ በርበሬ የመሰለ ዐይኖቹ ወዲያ-ወዲህ የሚቃኙ ሰው ቆሞአል ። እናት ሳጠራዎቹን የተሸከመችበትን እንጨት ካንደኛው ትከሻዋ ወደሌላኛው ትከሻዋ እያመላለሰች ይኸንን እግረ-ቀጭኑን ሰው ሰላይ ሳይሆን አይቀርም ብላ በማሰብ ቁልቁል ትመለከታለች ።

«እናንተ ጭራቆች መፈተሽ ያለባችሁ ኪሳችንን ሳይሆን ጭንቅላታችንን ነው» በማለት ልብሱን ነካ ነካ በማድረግ የሚፈትሹትን ዘበኞች አንድ ፀጉሩን

ረድፍ-ረድፍ እያበጀ ያስተኛ ረጅም ወጣት ሠራተኛ ተናገረ ።

«ጭንቅላታችሁ ቅማል እንጂ ሌላ ምንም የያዘው ነገር የለም» በማለት ከዘበኞቹ መካከል አንዱ መለሰለት ።

«እንግዳውማ ቅማሎቹን እያደናችሁ እኛን ተወና!» በማለት ወዝ-አደሩ መለሰለት ።

ሰላዩ ወዝ አደሩን ከፍ-ዝቅ አድርጎ በማንጋጠጥ ከተመለከተው በኋላ በንቀት መልክ ምራቁን አክብሎ ተፋ ።

«አረ አሳልፉኝ ። በዚህ በተሸከምኩት ሸክም ትከሻዬ ሊወልቅ መድረሱን አታዩምን?» በማለት እናት ተናገረች ።

«ይለፉ! ይለፉ! ደግሞ ርስዎም እንዳቅምም የበኩልዎን መናገርም ነው!» በማለት በቅሬታ መልክ ዘበኛው እናትን እንድታልፍ ፈቀደላት ።

እናት ከቦታዋ እንደደረሰች ቅርጫቶቿን መሬት ላይ አስቀምጣ ከፊቷ ላይ ላቧን ጠራርጋ ግራ-ቀኝን ተመለከተች ።

ሁለቱም ሚካኒኮች የሆኑት የጉሴቭ ልጆች ወደርሷ ዘንድ መጡ ።

«የሚበላ ፒሮጊ አለዎትን?» በማለት ታላቀሃው ወንድም ቫሲሊ ጠየቃት ።

«ነገ ነው የሚኖረኝ» በማለት መለሰችለት ። ይኸ የምሥጢር መነጋገርያ ኮድ ነበር ። በአመላላሷ ወንድማማቾቹ ተደስተው በፈገግታ ተመሉ ።

«እሰይ የኔ እናት!» በማለት ኢቫን ፈነደቀ ። ቫሲሊ ቅርጫቱን አሾልቆ ለማየት ቁጭሎ ሲል አንድ ፓኬት ሙሉ ተበታኝ ጋዜጦችን በኩቱ የውስጥ ኪስ ጨመረችለት ።

«ኢቫን ፤ እቤት ባንሄድ ይሻላል ። ከእርሳቸው ላይ

የሚበላ ምግብ እንገዛለን ። እኚህን አዲስ ምግብ ሻጭ መርዳት ያስፈልጋል...» በማለት ድምጹን ከፍ አድርጎ ተናገረ ። ይኸንን በሚናገርበት ጊዜም ሌላ ፓኬት ሙሉ ተበታኝ ጋዜጣ ቡት ጨማው ውስጥ ከተተ ።

«አረ እባክህን? ይሻላል እንዴ!» በማለት ኢቫን እየሳቀ ጠየቀ ።

እናት በመጠንቀቅ ሁኔታ ግራ-ቀኝን ተመለከተች ። «መረቅ ፈላጊ! ትኩስ ፓስታ ስፓጌቲ!» በማለት እናት ድምጹን ከፍ አድርጎ ትጠይቅ ጀመር ።

ለነቃባት በማይችል ሁኔታ ጋዜጦቹን ተራ-በተራ ከየተቀመጡበት ቦታ ከነፓኬታቸው እያወጣች ለወንድማማቾቹ ሰጠቻቸው ። እያንዳንዱን ፓኬት ወደ ወንድማማቾቹ ባስተላለፈችላቸው ቁጥር በጭለማ ቤት ውስጥ የተጫረ ክብሪት ጭለማውን ቤት ቦግ እንደሚያደርገው ሁሉ ፤ የመኮንኑ ቢጫ ፊት በአዕምሮዋ ውስጥ በመመላለስ ቦግ እያለ ይታያት ነበር ። ከዚያም ራሷ ከራሷው ጋር በመነጋገር — «ያውልህ! ውሰድ ያንን! የኔ ደግ! ያንንም ውሰድ! እንካ ይኸንንም ውሰድ!» አለች ።

ወዝ-አደሮቹ ሳህናቻቸውን እየያዙ መጡ ። ከመካከላቸው አንደኛው ቀረብ ብሎ በተጠጋ ቁጥር ኢቫን ጉሴቭ ድምጹን ከፍ አድርጎ በመሳቅ ምልክት የሚሰጣት ሲሆን ፤ እናትም ፓኬቶቹን መስጠቷን ረጋባለ መንፈስ ታቆምና መረቋን ለመቅዳት ጭልፋዋን ታነሳለች ።

«ፔላጊያ ኒሎቭና! እንዴት ነው እባክዎን! እንዴ ፤ ይገርማል እኮ! በጣም ቀልጣፋ አይደሉም እንዴ!» በማለት ወንድማማቾቹ ይስቁባታል ።

«ችግር ነው ለዚህ ያደረሳቸው ። እነዚያ ርጉሞች ሠርቶ-የሚያበላቸውን አሠሩባቸው! እስኪ የሦስት ኮፔ

ከ መረቅ እንግዛቸው ። እናት ፤ አያሰቡ ግዴለዎትም ይላመዱታል።» በማለት ከጥግ በኩል ቁም የነበረ አንድ ብረት አቅላጭ ወዝ-አደር ተናገረ ።

«ስለበጎ አነጋገርዎ አመሠግንዎታለሁኝ!» በማለት እናት ፈገግ ብላ ተናገረች ። ብረት አቅላጭም —

«ለምኑ ብለው ነው የሚያመሠግኑኝ ጥቂት በጎ ቃላት መናገር ምንም ዋጋ አይወጣበትም» በማለት ቀስ እያለ በመናገር መንገዱን ሄደ ።

«ትኩስ መረቅ! ፓስታ ስፓጌቲ! የዳቦ መረቅ!» እያለች እናት ጎላ ያለ ድምፅ ለገዥዎች ታሰማ ጀመር ።

ተበታኝ ጋዜጦቹን ለማድረስ የመጀመርያ ልምድ እንዴት እንደነበረ ለልጅዋ እንደምን አድርጋ እንደም ታስረዳው ማሰቧን የቀጠለች ሲሆን በሌላ ሃሳቧ ደግሞ ግራ የገባውና የተቆጣው ቢጫማው መኮንን ድቅን ብሎ ታያት ። ጥቁር ሪዙ ግራ ገብቶት ይንከራተት የነበረ ሲሆን ፤ ከከፍፍሮቹ ውስጥም ነጫ ጭ ጥርሶቹ ብልጭ ብለው ይታዩ ነበር ። ደስታ ልቧ ውስጥ እንደወፍ ይዘምር ጀመር ። የምግብ መሸጥ ሥራዋን እያካሄደችም ፤ ለመኮንኑ የምትመልስለትን መልስ በአዕምሮዋ እያንገዋለለች ቅንድቦቿን ከፍ አድርጋ «እንካ ይኸንንም ውሰድ!» በማለት ከራሷ ጋር በሃሳቧ ትነጋገር ነበር ።

በዚያን ዕለት ምሽት ከውጪ በኩል ጭቃ ውስጥ ጮቅ-ጮቅ የሚል የፈረስ ኮቴ ድምፅ ሰማች ። ከዚያም ካሁን ቀደም አዘውትራ የምትሰማው የነበረ ዓይነት ድምፅ ተሰማት ። ከነበረችበት አፈፍ ብላ በ

መነሳት በማዕድ ክፍሉ በኩል አድርጋ ወደ በራፉ በፍጥነት እየተራመደች ሄደች ። በራፉ መግቢያ ላይ ፈጠን ያለ የእግር እርምጃ ድምፅ ተሰማ ። የምታየው ነገር ሁሉ ጭለማ ሆነባት ። በራፉን በእግርዋ ከፈተች ና መቃኑን ተደግፋ ቆመች ።

«እንደምን አመኹ ፤ እምዬ» በማለት ከዚህ ቀደም የለመደችውን ድምፅ ሰማች ። ከዚያም ረገጥኹም እና ቀጫጭን የሆኑት ክንዶቹ ትከሻዎቿ ላይ ጥምጥም አሉ ።

አንድሬይን በማየቷ መጀመርያ የሀዘን ከዚያም የደስታ ስሜት ተከታትሎ ዋጣት ። እነዚህ ሁለት ስሜቶች በአንድነት በመዋሃድ ከፍተኛ የጋለ ስሜት አሳደሩባት ። ይኸውም ስሜት ሁለንተናዋን በማሞቅ ሙቀት ያሳደረባት ስሜቷንም ትከሻዋ ላይ በተዘረጉት የአንድሬይ ክንዶች ላይ በሚገኘው ጉንጫ መጋል ተገነዘበችው ። በሚንቀጠቀጡ ክንዶቹ ጥብቅ አድርጎ አቀፋት ። እናት ቀስ እያለች በማልቀስ እንባዋን ታነባ ጀመር ። እርሱም ዘንበል ብለው የነበሩትን ፀጉሮቿን ቀናቀና እያደረገ ለርሷ ጆሮ የሙዚቃ ድምፅ በመሰላት የለሰለሰ ድምፅ —

«አያልቅሱ እምዬ! ልብዎን አያሰቃዩት ። ከታሠረ በት ቶሎ እንደሚፈቱት እርግጥ ነው ። እርሱን በማሠር እነርሱ የሚያገኙት አንዳችም ነገር የለም ። የታሠሩት ወገኖቻችን ሁሉ አንዳችም ነገር ባለመናገር እንደተጠበሰ አሳ ጭጭ-ምጭጭ ብለዋል...» በማለት ተናገረ ።

ከንዱን በእናት ትከሻዎች ላይ አውሎ ወደሌ ላኛው ክፍል ወሰዳት ። እንደ ትንሽ ድንቢጥ በፍጥነት እየተንቀሳቀሰችና እንባዎቿንም ከዐይኖቿ ላይ እየጠራረገች የሚናገራቸውን እያንዳንዳቸውን ቃላት እንደተራብ ሰው አንድም ሳታስቀር አፈፍ አድርጋ

በመዋጥ እያዳመጠችው ይበልጥ በመታከክ ትጠጋው ነበር ።

«ፓሼል ሰላምታ አቅርቦአል ። ደህንነትና ደስታ ለልተለዩትም ። እዚያ አሁን እርሱ ያለበት ቦታ በሰው ብዛት የተጣበበ ነው ። ከከተማውና ከእኛ የመኖር ያ ሠፈር ከመቶ በላይ ሰዎችን ይዘው ያሠሩ ሲሆን በአንድ ትንሽ ክፍል ውስጥ ከሦስት እስከ አራት ሰው ታሥርአል ። የእሥር-ቤቱ ኃላፊዎች ጥሩ ሰዎች ናቸው ። ይሁን እንጂ እነዚያ ሰይጣን የሆኑ ፖሊሶች በረበረቡባቸው የሥራ ብዛት ተዳክመዋል ። አዛዦቹ ይኸንን ያህልም በእኛ ላይ ጠንካሮች አይደሉም ። 'ክቡራን ፤ እኛን አደጋ ላይ እንዳትጥሉን እባካችሁ ዝም በሉ' በማለት አዘውትረው ይናገራሉ ። ከእነርሱ በኩል ለእኛ ማናቸውም ነገር ቢሆን በጥሩ ሁኔታ ይከናወናል ። እሥር-ቤት ያሉት እሥረኞች እርሱ-በርስ ይወያያሉ ። መጻሕፍት ይለዋወጣሉ ። ምግቦች ይከፋፈላሉ ። እሥር-ቤቱ ያረጀ እና የቆሸሸ እሥር-ቤት ቢሆንም ለእሥረኞች ምቹ በመሆኑ ጥሩ እሥር-ቤት ነው! በወንጀል የታሠሩት እሥረኞችም ከመካከላቸው ጥሩ ሰዎች ያሉባቸው ሲሆኑ እኛንም በብዙ መንገድ ይረዱናል ። ቡኪን እና እኔ ፤ እንደዚሁም ሌሎች አራት ሰዎች ተለቀቅን ። በቅርቡም የፓሼል ተራ ይደርሳል ። ቪሶቭቪኮቭ የሚለቀቀው መጨረሻ ላይ ነው ፤ ከፋኛ የሰደባቸው በመሆኑ ሁሉም በክፉ ዓይን ይመለከቱታል ። ፖሊሶቹ እርሱን ለማየት አይሹም ። በእነዚህ በመጨረሻ ቅርብ ቀናት ለፍርድ ያቀርቡታል ። ወይንም በድብደባ ያሰቃዩታል ። ይኸንን ጠባዩን እንዲተው ፓሼል ሁልጊዜም ይነግረዋል ። የርሱ መሳሪብ አንዳችም የሚያስገኘው ለውጥ እንደሌለ ይነግረዋል ። እርሱ ግን 'ከቁስል ሰንኮፍ ላይ ቅርፊት እንደሚቀረፍ ፤ እነርሱንም ከምድረ-ገጽ እቀራርፋቸዋለሁኝ!' እያለ ይሳደ

ባል ። ፓሼል አመሉን አሳምሮ የሚገኝ ሲሆን ሃሳቡ-ጽኑ እና ርጉ ነው ። በቅርቡ እንደሚፈቱት እርግጠኛ ነኝ ። በማለት አንድሬይ ተናገረ ።

«በቅርቡ ይፈታል! እርግጠኛ ነኝ በቅርቡ እንደሚፈታ!» በማለት ተጽናንታ ለስለስ ባለ ሁኔታ እናት ፈገግ አለች ።

«ይኸው እንግዲህ ማናቸውም ነገር ጥሩ ነው ። እስኪ አንድ ብርጭቆ ሻይ ይስጡኝና እርስዎ እስከአሁን እንዴት እንደሆኑ ይገነኩኝ ።» አለ ።

ይኸ ዘንካታ ወጣት ለእናት ባለው ፍቅር ዓይኖቹ ፍክት ብለው በርተው እና ሀዘን የተመላበት ፊቱም በፈገግታ ተውጦ እርሷን-እርሷን ይመለከታል ። አስቂኝ በሆነ ሁኔታ በጢም የተወረረውን ሰልካ ፊቱን እናት አተኩራ እያስተዋለች —

«አንድርዬ እወድሃለሁኝ» አለችው ። እርሱም ከተቀመጠበት ወንበር ላይ ሁኖ ወደኋላና ወደፊት እየተወዛወዘ —

«እኔን ለማስደሰት ትንሽ ነገር ይበቃል ። እንደሚወዱኝ አውቃለሁኝ ። የርስዎ ልብ ሁሉንም ሰው ለመውደድ ሰፊ ነው!» በማለት ተናገረ ።

«እኔ ግን አንተን የምወድህ በተለይ ነው ። እናት ቢኖርህ ኖሮ በአንተ በልጃቸው ምክንያት ሁሉም ሰው በእናትህ ላይ ይቀናባቸው ነበር ።» አለችው ።

ኾኾል ራሱን ነቅነቅ እያደረገ በእጆቹ ፀጉሩን ያሻሽ ጀመር ።

«የትም ትሁን የት እኔ እናት አለችኝ» በማለት ድምፁን ዝቅ አድርጎ ተናገረ ።

«ዛሬ ምን እንዳከናወንኩኝ ገምት እስኪ!» በማለት በአንክሮ በመናገር እና ሁኔታውንም ስታደንቀው ትንሽ ጨመርመር እያደረገችበት ተበታኝ ጋዜጦቹን

እንደምን አድርጋ ወደ ፋብሪካው እንዳስገባቸው በስሜት ሁኔታ ገለጸችለት ።

መጀመርያ በመደነቅ ዓይኖቹን ብልጥጥ አድርጎ ከፈተ ። በኋላ ደግሞ በሳቅ ተንከተከተ ።

«አረግ-አረግ! ይኸማ መች ቀልድ ነው! ትልቅ ጉዳይ እኮ ነው! አቤት፤ ፓሼል እንደምን ይደሰት! እውን? እምቼ ለፓሼልም ሆነ ለማንም ቢሆን ግሩም-ድንቅ ተግባር ነው!» በማለት ተናገረ ።

መላ ሰውነቱ ወደፊት እና ወደ ኋላ እተቀመጠ በት ሁኖ ይወዛወዝ ነበር ። ጣቶቹን ያንቋቋ ከመሆኑም በስተቀር በደስታ ተውጦ ማፈጨት የጀመረ ሲሆን እናትም አፀፋውን በመመለስ አብራው በልቧ ታዜም ጀመር ።

ልቧ ውስጥ የሚገኘው የማዕበል ደጃፍ ተከፍቶ ፍጹም በሆነ ደስታ የምትናገራቸው ቃላቶች ከልቧ ውስጥ እየዘለሉና እየተፈናጠሩ በመውጣት —

«አንት የተባረክ አንድርዳሜ! ስለ እኔ ኑሮ በማስብ በት ጊዜ፤ ዋ መሀሪው አምላክ! ለመሆኑ እኖር የነበረው ለምንድን ነበር? በአገልጋይነት መንገሳታት እና በዱላ መነረት ነበር ። ከባሌ በስተቀር አንዳችም ሌላ ሰው አላውቅም፤ ከፍርሀት በስተቀር አንዳችም የማውቀው ሌላ ነገር አልነበረም! ፓሼል እንዴት እንዳደገ እንኳን አላስተዋልኩኝም ። ባለቤቴ በሕይወቴ እያለ ፓሼልን ልውደደው ወይንም አልውደደው ለይቼ እንኳን አላውቅም ነበር ። ሃሳቤና ሥጋቴ አንድ ነገር ላይ ብቻ ያተኮረ ነበር ። ያንን ጨካኝ ባለቤቴን ምግብ አዘጋጅቶ መመገብ፤ እንዳይቆጣና እንዳይደበድበኝ የደስታ ፍላጎቶቹን ሁሉ ገና ሳይጠይቀኝ ማሟላት፤ አንዴም እንኳን ቢሆን ቅር እንዳይለው ማድረግ ነበር! ቅር ብሎት ያልነበረበትን ጊዜ ግን ፍጹም አላስታውሰም ። የሚደበድበው እኔን ሚስቴን ሳይሆን፤

አንድ ቁም በቀል የያዘበትን ሌላ ሰው እንደሚደበድብ ያህል ቆጥሮ ይደበድበኝ ነበር ። ሃያ ዓመት ሙሉ ይኸንን መሳይ ኑሮ ኖርኩኝ! ከማግባቴ በፊት የነበረኝን የአኋኋር ሁኔታ ጭርሱኑ እርግፍ አድርጌ ረሳሁኝ ። የቀድሞ ኑሮዬን ወደኋላ መለስ ብዬ ለማስታወስ ስሞክር ሁሉም ነገር ጭልም ብሎ ይጋረድብኝ ነበር ። የጎር አቫኖቪች እዚህ መጥቶ ነበር ። ሁለታችንም የአንድ መንደር ሰዎች ነን ። ስለመንደራችን ብዙ ነገሮች አወራልኝ ። እኔስ? ቤታችን እና ሰዎች ትዝ ይለኛል ። ይሁን እንጂ ከመንደራችን ሰዎች መካከል የማውቃቸው እንዴት ይኖሩ እንደነበረ፤ ወይንም ምን-ምን ይናገሩ እንደነበረ፤ ወይንም መጨረሻቸው ምን እንደደረሰ ከቶውንም ትዝ አይለኝም! እሳት ትዝ ይለኛል ። ሁለት እሳቶች ። እኔ ውስጥ የሚገኘው ማናቸውም ነገር በድብደባ እንደተገደለ እና ነፍሴም በመደንቆር እና በመታወር ታሽጋ የቀረች ይመስለኛል...» በማለት ተናገረች ።

ከባሕር ውስጥ የወጣች አሳ ትመስል አየር ለመሳብ ዙርያዋን ቃኘች ። ከዚያም ጥቂት ወደፊቷ ዘንበል ብላ እና ድምጿንም ዝቅ አድርጋ ንግግሯን እንደሚከተለው ቀጠለች ፡—

«ባለቤቴ ሞተ ። እኔም ሃሳቤን ሁሉ ወደልጄ መለስኩኝ ። ይሁን እንጂ፤ እርሱ ደግሞ በዚህ ተግባሩ ተጠምዶ ነበር ። ልቋቋመው የማልችለው ሁኔታ ገጠመኝ ። እጅግ በጣም እሰጋ ጀመር ... በርሱ ላይ አንዳች አደጋ ቢደርስበት እኔ እንዴት አድርጌ ልኖር ነው? አረ የተቀበልኩት ሥቃይ እንደምን ያለ ነበር! እንደው ምን ይደርስበት ይሆን ብዬ ሳስብ ልቤ በሰቀቀን ይፈርስ ነበር...» በማለት ተናገረች ።

ለጥቂት ጊዜ ዝም አለች ። ከዚያም ራሷን በመነቅ ነቅ ትልቅ ቁም ነገር ባለው አነጋገር —

«የእኛ የሴቶች ፍቅርን የመሰለ ፍቅር ብቻ አይደለም... እኛ ሴቶች ለራሳችን የምንሻው ሲኖር ለራሳችን ስንል እናፈቅራለን = እንዲህ አድርገህ ለእናትህ የምታዝነውን አንተን ስመለከትህ ግን ፤ እናትህ ላንተ ያደረጉልህ ነገር ከቶ የትኛው ነው? ለሌሎች ሲሉ ሥቃይ የሚቀበሉት የተቀሩት ሰዎችም በሙሉ... ወደ እሥር-ቤት የሚወረወሩት = ወደ ሳይቤርያ በግዞት የሚጋዙት ... የሚሞቱት ... በጭቃ ውስጥ ፤ በዝናብ ውስጥ በበረዶ ውስጥ ፤ ከከተማው እስከቤታችን ርቀቱ ሰባት ሸርስታ* ነው! ይኸንን ሁሉ ርቀት ብቻቸውን በውድቅት ጭለማ ወጣት ልጃገረዶች የሚጓዙት! ይኸንን እንዲፈጽሙ የሚያደርጋቸው ከቶውኑስ ምንድነው? የዚህ ምክንያቱም ታላቅ የሆነ ንፁሕ ፍቅር ስለአላቸው ፤ የቆሙለት ዕምነት ስላላቸው ነው — ጥልቅ ዕምነት ስላላቸው ነው አንድርዶ = እኔን በሚመለከት ረገድ ግን — እንደዚያ ማፍቅር አልችልም! እኔ የማፈቅረው የእኔ የራሴ የሆነውን ፤ ለእኔ ቅርብ የሆነውን ብቻ ነው!» በማለት ተናገረች ።

ኾኾልም ፊቱን ከእናት መለስ አድርጎ እና እንደዘወትር ልምዱም ፀጉሩን ፤ ፊቱንና ዐይኖቹን በቅጡ እያሻሸ፡ —

«የለም ፤ እርስዎ የሚያፈቅሩት የራስዎ የሆነውን እና ቅርብዎ የሆነውን ብቻ አይደለም = ማንም ቢሆን ለርሱ ቅርብ የሆነውን ያፈቅራል = የአንድ ሰው ልብ ትልቅ ሲሆን ሩቅ የሆኑ ነገሮችም እኮ ቅርብ ናቸው! እርስዎ ያለዎት ልብ ትልቅ የእናትነት ልብ በመሆኑ ታላላቅ ተግባሮችን ማከናወን ይችላሉ» በማለት ተናገረ ።

* ሸርስታ — የርቀት መለኪያ = ካንድ ኪሎሜትር ፡ በላይ ነው = (ተርጓሚው)

«እስኪ እንዳፍህ አርጎት የእግዚአብሔር ፈቃድ ይጨመርበት!» አለችና ተነፈሰች = ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡ —

«ይኸንን ዓይነቱ አዲስ ሕይወት ለእኔ ጥሩ ሕይወት ሁኖ ይሰማኛል = አንድሬይ ፤ ምናልባትም ከፓሻ የበለጠ አሁን አፈቅርሃለሁኝ = እርሱ ብዙውን ነገር ለራሱ ደብቆ ይይዛል ... እስኪ ልብ ብለህ አስተውል = ሳሻን ለማግባት ይፈልጋል = ይሁን እንጂ ፤ ለእኔ ለእናቱ አንድም ቃል አልነገረኝም...» በማለት ተናገረች ።

«አይ ፤ ይሄ ልክ አይደለም» በማለት ኾኾል በተቃዋሚ ሁኔታ ተናገረ = ከዚያም ንግግሩን በመቀጠል ፡ — «ይኸ ልክ እንዳልሆነ በእርግጠኝነት አውቃለሁኝ = እርሱ ይወዳታል = እርሷም ትወደዋለች = ይኸ እርግጥ ነው = ነገር ግን መቸም ቢሆን አይጋቡም = እርሷ ለመጋባት ትሻለች = እርሱ ግን አይሻም =»

«አ-ሃ! ነው እንዴ?» በማለት ያዘኑ ዓይኖቿ ኾኾል ላይ አርፈው እና በሃሳብም ተውጣ ተናገረች = ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡ —

«ለካ እንደዚህ ነው! ሰዎች የገዛ ራሳቸውን ደስታ ይቃወማሉ...» አለች ።

«ፓቪል እንደማንኛውም ሰው አይደለም!» ኾኾል ሲናገር ድምፁ ለስለስ ብሎአል = «ፓቪል መንፈሱ እንደ ብረት የጠነከረ ነው...» በማለት ተናገረ ።

«አሁን ግን እሥር-ቤት ታሥሮ ተቀምጧል!» በማለት እናት እያሰላሰለች ተናገረች = «ሁኔታው ያስፈራል = ነገር ግን ይኸንን ያህል በጣም የሚያስፈራ አይደለም = ሕይወት የተለየ ሁኖአል = የእኔ ፍርሀትም የተለየ ሁኖአል = አሁን እኔ የምሠጋው ለማንም ነው = ልቤም ከቀድሞው የተለየ ነው = ምክንያቱም ነፍሴ የልቤን ዓይኖች ስለከፈተችልኝ እና ውጪውንም መመልከት ልቤ ስለቻለ ሲሆን ፤ ምንም እንኳን

ልቤ የሚተክዝ ቢሆንም ተደሳች ነው ። እኔ የማልገነዘብ ዘባቸው አያሌ ብዙ ጉዳዮች አሉ ። በፈጣሪ አምላክ የማታምኑ መሆናችሁ ደግሞ ለእኔ መራራ የሆነብኝ ጉዳይ ነው ። እኔ ግን ለዚህ ምን ማድረግ እችላለሁኝ? ሁላችሁም በእርግጥ ጥሩ ሰዎች መሆናችሁን አያለሁኝ ። ለሌሎች ሰዎች ደኅንነት ስትሉ ከባድ የሆነ ኑሮን ለመኖር ወስናችኋል ። ለዕውነት ስትሉ አስቸጋሪ የሆነ ኑሮን ለመኖር ወስናችኋል ። እና አሁን እናንተ የቆማችሁለትን ዕውነት ተገንዝቤአለሁኝ — እርሱም — ሀብታም ሰዎች እስካሉ ድረስ ተራ ሕዝቦች አንዳችም ነገር ቢሆን ለማግኘት አይችሉም ። ደስታ አይኖራቸውም ። ፍትህ አይኖርም ። ከቶ አንዳችም ነገር! የሚል ነው ። አሁን ከእናንተ ጋር እኖራለሁ ። ቀደም ሲል ያሳለፍኩትን ጊዜ የወጣትነት ጉልበቴ ከእግር በታች ውሎ የተረገጠበት መሆኑን፤ የወጣትነት ጊዜ ልቤ በቡጢ የተቀጠቀጠበት ጊዜ መሆኑን በአንዳንድ ምሽት ላይ ትዝ እያለኝ ሳስታውሰው ለገዛ ራሴ የማዘን ሲሆን ምሬትም ይሰማኛል! ይሁን እንጂ ከቀድሞው ይልቅ አሁን ኑሮ ለኔ ቀለል ያለ ነው ። ቀስ በቀስ ራሴን በመገንዘብ ላይ ነኝ...»

ረዥሙ ፤ ቀጭኑ እና በሃሳብ ባሕር የሚዋኘው ኾኾል ከተቀመጠበት በመነሳት እና ሲራመድም የመጫጫ ድምፅ ላለማሰማት በመጣር ከወዲያ-ወዲህ ይንጎራደድ ጀመር ። ለስለስ ባለ አነጋገርም ። —

«ሃሳብዎን ያቀረቡት ግሩም በሆነ አቀራረብ ነው! በጣም ግሩም ነው! ግጥም ይደርስ የነበረ ባለቅኔ ወጣት አይሁድ ኬርች ከተማ ውስጥ ይኖር ነበር ። አንድ ጊዜ የሚከተለውን ቅኔ ጽፎ ነበር ። —

ያለቁት ንጹሀን ያላንዳች ጥፋት ፣
ይነሳሉ ከሞት በኃይለ-ዕውነት!

«ይህንን ግጥም የጻፈው ባለቅኔም የተገደለው ኬርች ውስጥ በፖሊሶች ነበር ። ይኸንን እንኳን እዚህ ላይ ማንሳቱ ቦታው አይደለም! ያ ባለቅኔ ዕውነትን ተገንዝቦ የዕውነትን ዘር በሕዝቦች መሀል ዘራ ። እርሱም ከእነዚያ 'ንጹሀን' መካከል አንዱቱ ነዎት...»

እናትም ንግግሯን በመቀጠል ። —

«አሁን ግን እናገራለሁኝ ። የራሴን ቃላት የምናገርና የማዳምጥ ሲሆን ጀርቆን ማመንም ያስቸግረኛል ። ሕይወቴን ሙሉ የማስበው ስለአንድ ነገር ነበር ። እየአንዳንዱ ቀን እንዴት ቶሎ ሊያልፍኝ እንደሚችል ፤ እየአንዳንዱ ቀን ሳይታወቀኝ እንዴት ልኖረው እንደምችል እና በዚህም ምክንያት ማንም ሊነካኝ እንዳይችል ለማድረግ ነበር ። አሁን ግን በሌሎች ሰዎች ፊስተሳሰቦች ተመልቻለሁኝ ። ምናልባትም እናንተ የቆማችሁለትን ዓላማ ሙሉ-በሙሉ አልገነዘበውም ይሆናል ። ይሁን እንጂ ለእኔ ሁላችሁም ተወዳጆቼ ናችሁ ። ለሁላችሁም ስሜት ይሰማኛል ። ሁላችሁም ደስ ተሞች እንድትሆኑ እሻለሁኝ ። በተለይም አንተ አንድ ርዩ!...»

አንድሬይ ወደርሷ ዘንድ ቀረበ ። ከዚያም ። —

«አመሰግናለሁኝ!» አላት ።

እጅዋን በእጁ ይዞ በቀስታ ካሻሽ በኋላ ወዲያውኑ ፈጥኖ ጀርባውን መለሰ ። እናት በስሜቷ ዝላ በዝግታ እና በዝምታ ሁኖ በልቧ ውስጥ በሚፈሰሰው ቀስተኛ ደስታ ታጅባ ብርጭቆዎቹን አጣጠበች ።

ኾኾል አንዴ ወደፊት አንዴም ወደኋላ እየተንጎራደደ ። —

«እምቤ ፤ ሼሶቭሽኮቭን መውደድ አለብዎት! ፋይዳ-ቢስ የሆነው ሽማግሌ አባቱ እሥር-ቤት ነው ። ኒኮላይ በመስኮቱ በኩል በተመለከተው ቁጥር መሳደቡን ይጀምራል ። ይኸንን ማድረግ መጥፎ ነው! ኒኮላይ

በተፈጥሮው ደግ ነው ። ውሾችን ፤ አይጦችን ፤ ማናቸውን ም ዓይነት እንስሶችን ይወዳል ። ሰዎችን ግን ይጠላል! ሰው የቱን ያህል ብልሹ እንደሚሆን እሱን አይቶ መገንዘብ ነው!»

«እናቱ እስከለምንግዜውም የለችም... አባቱ ሌባ እና ሰካራም ነው...» በማለት እናት እየተገረመች ተናገረች ።

አንድሬይ ወደ መኝታው ሲሄድ እናት ቀስ ብላ እጅዋን በማንሳት በትዕምርተ-መስቀል አማተባችበት ። መኝታው ላይ ግማሽ ሰዓት ያህል ከቆየ በኋላ ለስ ለስ ባለ ድምፅ የሚከተለውን ጠየቀችው ፡—

«አንድርዬ ፤ ተኛህ እንዴ?» አለችው ።

«አልተኛሁም ፤ ምነው?» አላት ።

«ደህና እደር!» አለችው ።

«አመሰግናለሁ ፤ እምዬ ። አመሰግናለሁ » አላት በታላቅ አመሰጋገን ።

ፔላጌያ በማግሥቱ ከፋብሪካው በር እንደደረሰች ዘበኞቹ ካቆሟት በኋላ ቅርጫቶቿን እንድታስቀምጥ አዝዘዋት አጥብቀው ፈተሷት ።

«እረ እንዴት ነው ፤ የያዝኩት ሁሉ ምግብ ፣ ይቀዘ ቅዝብኛል!» በማለት እነርሱ በማንሳቆል ልብሶቿን በመነካካት በሚፈትሷት ጊዜ ተናገረች ።

«ዝም በይ!» በማለት ዘበኛው ጮኸባት ።

«ምነው ስነግርህ ብትሰማኝ ፤ እነዚያ ሰዎች በአጥሩ በኩል ነው የሚወረውሩት አልኩህ እኮ!» በማለት ሌላኛው ዘበኛ የፔላጌያን ትከሻ እለፊ በማለት ሁኔታ በመጠኑ ገፋ እያደረገ ተናገረ ።

ፔላጌያ አንዴ ፋብሪካው ቅጥር-ግቢ ከገባች በኋላ መጀመርያ ወደርሷ ዘንድ የሚመጣው ሽማግሌው ሲዞሽ ነው ።

«እናት አልሰሙምን?» በማለት ግራ ቀኙን ከቃኘ በኋላ ሲዞሽ ተናገረ ።

«ምኑን?» አለችው ።

«እነዚያ የሚበተኑ ወረቀቶች ። ይኸው አሁንም መበተን ጀምረዋል ። በዳቦ ላይ ጨው እንደሚነሰነስ ሁሉ ፤ ወረቀቶቹም በየትም ቦታ እየተነሰነሱ ናቸው ። ይኸውልዎ እንግዲህ የፈታሾቹ እና የይዞ አሣሪዎች ጉድ! የእህቴን ልጅ ማዚንን ወስደው ያሠሩት ምን ባደረጋቸው ነው? የእርስዎንም ልጅ ወስደው አሰሩት ። አሁን ግን ለወረቀቱ ተጠያቂዎች እነርሱ ላለመሆናቸው ሁሉም ይመለከተዋል!» አለ ።

ጢሙን እያሻሽ በመደነቅ የአጠያየቅ አመለካከት ያስተውላት ጀመር ። ከዚያም ፡—

«ለምን እኔ ዘንድ እየመጡ አይጫወቱም? አንድ ብቻዎን ብቸኛ ይሆናሉ...» አላት ።

ስላቀረበላት ግብዣው ካመሠገነችው በኋላ አለውት ሮው በፋብሪካው ውስጥ የሚታየውን ትርምስ እያስተዋለች የምትሸጣቸውን ምግቦች ስም በመጥራት ትጮህ ጀመር ። ሁሉም በስሜት ተውጦአል ። ወንዶቹ በየፊና-በየፊናቸው የተሰበሰቡ ሲሆኑ ከአንደኛው የፋብሪካ ክፍል ወደሌላኛው በመሯሯጥ ተበታተኑ ። አንዳች ጠንካራ የሆነ የማይበገር ጉዳይ እየተካሄደ መሆኑ ተሰማት ። በመበረታታት አነጋገር የታጀበ የፊዝ እና የልግጫ አባባል እየተደጋገመ ይሰማ ጀመር ። ሽማግሎቹ ሠራተኞች በማይታወቅ ሁኔታ የሽሽግ የሥውር ሳቅ ይስቃሉ ። የፋብሪካው አለቆች የመጨነቅ ሁኔታ በፈታቸው ላይ ይታይባቸዋል ። ፖሊሶች ከወዲያ-ወዲህ የሚሯሯጡ ሲሆኑ በየቡድን በየቡድን

ሁነው የቆሙ ሠራተኞች ሲመለከቷቸውም ዞር በማለት ወይንም ንግግራቸውን በመተው ቁጡና ብስጩ የሆነው መልካቸውን እያዩ ያሳልፉዋቸዋል ።

የሠራተኞቹ መልኮች ብሩህ ናቸው ። ፈገግ ብሎ ሳላ-ሳላው ድክ-ድክ እያለ ወንድሙ የሚከተለውን ያንን ቁመተ-ረዥሙን አዛውንት ጉሴቭን ተመልክታዋለች ።

የአናጺ ክፍል ኃላፊው ቫቪሎቭ እና ሰዓት ተቆጣጣሪው ኢሳይ በዝግታ ጉዞ በእናት በኩል አለፉ ። ቁመተ ድባኖው ሰዓት ተቆጣጣሪ አንገቱን የተቻለውን ያህል በመምዘዝ የአናጺ ክፍሉ ኃላፊ ጺሙን እያሻሸ በፍጥነት ሲናገር ግዙፍ የሆነ ፊቱን ለማየት ይንጠራራል ።

«ኢቫን ኢቫኖቪች ፤ የተከበሩ ዲሬክተሩ እንደገለጡት ሁሉ ምንም እንኳን አፈጻጸሙ የመንግሥትን መጥፋት የሚያስከትል ቢሆንም እነርሱ ግን በሁኔታው ያላግጣሉ ። ኢቫን ኢቫኖቪች ፤ እዚህ ማድረግ የሚያስፈልገው አረምን ማረም ሳይሆን የበቀለውን ማረስ ነው...» በማለት ኢሳይ ተናገረ ።

ቫቪሎቭ እጆቹ ከበስተጀርባው ተቆላልፈውና ጣቶቹም በመቆላለፍ ተጣምረው ሳላ-ሳላ ድክ-ድክ እያለ ይሄዳል...

«አናንት የውሾች ልጆች ሂዱና የፈለጋችሁትን ጽሁፍ አትሙ! ስለ እኔ ግን አንዳችም ቃል እንዳትተነፍሱ!» በማለት ቫቪሎቭ በጨኸት ድምፅ ተናገረ ።

ቫቪሎቭ ጉሴቭ ወደ እናት ዘንድ መጣ ።

«እናት ፤ ምግብዎን እንደገና ደግሜ መቅመስ እሻለሁኝ ። ምግብዎ ግሩም ነው» በማለት ከተናገረ በኋላ ድምፁን ዝግ በማድረግ እና ዓይኖቹንም ጠገግ በማድረግ የሚከተለውን ጨምሮ ተናገረ ፡—

«ልክ የምንፈልገውን ነው ያደረጉት ። ግሩም ተግባር ነው እናት ሆይ!»

በመውደድ ስሜት ራሷን ነቀነቀችለት ። በሠፈሩ ከሚኖሩት መካከል ትልቁ ሸረኛ እርሱ ነው ተብሎ ከሚገመተው ከዚህ ሰው አንደበት ይኸንን በመስማቷ ተደሰተች ። ፋብሪካው ውስጥ በደረሰው የመንፈስ መነሳሳት የተደሰተች ከመሆኗም በስተቀር «አሁን ይኸ ሁሉ እኔ ባልሆን ኖርስ...» በሚል ሃሳብ ተዋጠች ።

በፋብሪካ ሥራ በሚገባ ያልሠለጠኑ ሦስት ሠራተኞች ከእናት ብዙ ሳይርቁ ቆሙ ።

«የትም ላገኝ አልቻልኩኝም» በማለት ቅሬታ በተመላው ሁኔታ ከመካከላቸው አንዱ በዝግታ ተናገረ ።

«በውስጡ የተጻፈው ነገር ምን እንደሆነ መስማት እፈልጋለሁኝ ። እኔ ራሴ ማንበብ አልችልም ። ጉዳዩ ፍርጥርጥ ብሎ መቅረቡ ግን ግልጽ ነው!» በማለት ሌላኛው ተናገረ ።

«ወደ ብረት ማፍለያው ክፍል እንሂድ» በማለት ግራ-ቀኙን ከቃኘ በኋላ ሦስተኛው ተናገረ ።

ጉሴቭ እናትን ተመለከተና ፈገግ አለ ።

«ምን እየተካሄደ እንደሆነ ይመለከታሉን?» በማለት ተናገረ ።

ፔላጊያ በከፍተኛ ስሜት መንፈሷ ተመልቶ ወደ ቤት ተመለሰች ።

«ማንበብ የማያውቁ በመሆናቸው ሠራተኞቹ ቅሬታ ተሰምቶአቸዋል ። እኔ ወጣት በነበርኩበት ጊዜ ማንበብ እችል ነበር ። አሁን ግን ረስቻለሁኝ» በማለት ለአንድሬይ ነገረችው ።

«ለምን አይማሩም?» በማለት ሽቾል ሃሳብ አቀረበ ።

«በዚህ እድሜዬ? በራሴ መሳቀያ ለመሆን?» በማለት እናት ተናገረች ።

አንድሬይ መጽሐፍ መደርደርያው ላይ ካሉት መጻሕፍቶች መካከል አንዱን መጽሐፍ አነሳና ሽፋኑ ላይ ካሉት ሆሂያት መካከል አንዱን ጠንቁሎ፡—

«ይኸ ምንድነው?» በማለት ጠየቃት ።

«ኤር» ብላ ፈገግ በማለት መለሰችለት ።

«ይኸስ?» በማለት ጠየቃት ።

«አ» ብላ መለሰችለት ።

ጎሊናዋን ከበድ ብሏትና ሀፍረተም ተሰምቷታ ል ። የአንድሬይ ዓይኖች ምሥጢራዊ በሆነ ሁኔታ ሳይታወቅባቸው በርሷ ላይ የሚስቁባት መስሎ የተሰማት ሲሆን ዓይኖቹ እንዳያዩዋትም አደረገች ። ይሁን እንጂ ፤ ድምፁ ለሰላሳና ረጋ ያለ ሲሆን ፊቱም ኮስ ታራ ነው ።

«በእርግጥ ልታስተምረኝ ታስባለህን ፤ አንድርዩ?» በማለት ከቁጥጥሯ ውጪ እና መለስተኛ በሆነ ፈገግታ ጠየቀችው ።

«እንዴታ! ቀደም ሲል ፊደሎቼን ያውቋቸው ከነበረ በቀላሉ ያጠኗቸዋል ። እንደሚባለው ሁሉ ፤ መሞከር ምንም ጉዳት የለበትም!» በማለት መለሰ ።

«ግን ደግሞ ሌላ ጥቅስ አለ — ለጽላት ስለሰገድ ክ ጸድቅ አትሆንም! ይባላል ።» አለችው ።

«እ-ህ-ህ!» በማለትና ራሱን የለም አይደለም በማለት የተቃውሞ እዩንቀነቀ ሽኾል የሚከተለውን ተናገረ ። «ብዙ ዓይነት አባባሎች አሉ ። ዝቅተኛ ዕውቀት ባለህ ቁጥር የምትተኛው የሰላም ዕንቅልፍ ከፍተኛ ይሆናል ይባላል ። ይሁን እንጂ እንደዚህ ያለውን ሁኔታ የሚገምት ቢኖር ቦርጫም ብቻ ሲሆን እርሱም ቢሆን ይኸንን በመሰለው ጥቅስ ልቡን ለማጽናናት ነው ። ይኸ ፊደል ምንድነው?» በማለት ጠየቀ ።

«ኤል» ነው በማለት መለሰችለት ።

«ጥሩ ። ይኸኛውስ?» አላት ።

የተዘነጉትን ሆሂያት ለማስታወስ ዓይኖቿን ዘጋ አድርጋ እና ቅንድቦቿን ሸበብ አድርጋ ታስተውላለች ። ከጥቂት ጊዜ በኋላ ግን ዓይኖቿ ደክሙባት ። መጀመርያ የድካም እንባ ፈሰሳት ፤ ከዚያም የቀቢፀተስፋ እንባ ።

«ማንበብ መማር! የአርባ ዓመት ሰው ሁኖ ገና ሁሁ መቁጠር!» በማለት ቀስ ብላ ተናገረች ።

«አያልቅሱ! ኑሮን እንዳሻዎ መርጠው መኖር አልቻሉም ነበር ። ይሁን እንጂ መጥፎ ኑሮ የኖሩ መሆንዎን ይገነዘባሉ! ቢሻቸው ኖሮ ፤ ብዙ ሺህ ሕዝቦች የተሻለ ኑሮን በኖሩም ነበር ። ይሁን እንጂ ኑሮአቸው ጌንደ እንስሳ ሲሆን ፤ ይኸንኑ መሳይ ኑሮአቸውንም እረ እኛ ምን አለብን ፤ ጥሩ እንኖራለን! እያሉ ያሞካሹታል ። ለመሆኑ ጥሩነቱ ከየቱ ላይ ነው? ዛሬ አንዱ ሰው ይሠራል ፣ የዕለት ምግቡን ይመገባል ፤ ነገም ይሠራል ፣ ይበላል ። ዕድሜ ልኩን መሥራት መብላት? በሕይወት ዘመኑ መካከል እያሰለሰ ልጆች ይወልዳል ። እነዚህ የሚወልዳቸው ልጆቹም ብዙ መብላትን በመሻት እስኪጠይቁት ድረስ ያስደስቱታል ። ከዚያም ይበሳጭባቸውና ሲያወግዛቸው ይኖራል ። እንደዚህም ይላቸዋል — እናንት ትናንሽ ሆዳዎች ፣ ቶሎ-ቶሎ እደጉ! እንግዲህ ሥራ መሥራት ሊኖርባችሁ ነው! የገዛ ልጆቹን የቤት እንስሳ ሊያደርጋቸው ይሻል ። እነርሱ ግን ሕይወታቸውን እንደሚለጠጥ ሙጫ በመሳብ ሆዳቸውን ለመሙላት ሲሉ ሥራ መሥራት ይጀምራሉ ። ብቁ ናቸው እንከን የማይወጣላቸው ናቸው የሚባሉት የሰውን አዕምሮ ነፃ ለማውጣት ሙሉ አገልግሎት የሚያበረክቱ ናቸው ። እርስዎም ቢሆኑ ፣ አቅምዎ እስከፈቀደ ድረስ ይኸንን እያከናወኑ ነዎት» በማለት ሽኾል በለሰለሰና ዝግ ባለ ሁኔታ ተናገረ ።

«አኔ?» በማለት ባያሌው ተነፈሶች ። ከዚያም «እኔ ምን አበረክታለሁ?» አለች ።

«ይኸንን አይበሉ ። እኛ እየአንዳንዱ ጠብታ አዝር ዕቶቹን እንደሚያለመልም ዝናብ ነን ። እና እርስዎም ፊደሎችን ማንበብ ሲጀምሩ...» ብሎ ሳይጨርስ ሳቅ አቋረጠው ።

ከዚያም ከተቀመጠበት ተነሳና በወለሉ ላይ ይን ጎራደድ ጀመር ።

«መማር አለብዎት ። ፓቪል በቅርቡ ይወጣል ። ከዚያም አሆ?» በማለት ተናገረ ።

«አይ አንድርዬ! በወጣትነት ሁሉም ነገር ቀላል ነው ። ስትሸመግል ግን የሚኖሩህ ብዙ የሚያሳስቡህ ጉዳዮች ፣ ጥቂት ጉልበት እና የማይመራመር ጭንቅላት ናቸው!» አለችው ።

በዚያን ምሽት ኾኾል ወደውጪ ሲወጣ እናት መብራት አብርታ የእግር ሹራብ መሥራት ጀመረች ። ወዲያውኑ ግን ከተቀመጠችበት በመነሳት በክፍሉ ውስጥ ግራ በመጋባት ስሜት ከተንጎራደደች በኋላ ወደ ማዕድ ክፍሉ በመሄድ በሩን ዘግታ እና ቅንድ ቦቿን ሸብሸብ አድርጋ ተመለሰች ። የመስኮቶቹን መጋረጃዎች ከጋረደች በኋላ ከመጽሐፍ መደርደርያው ላይ አንድ መጽሐፍ አነሳችና እንደገና ወደ ጠረጴዛው አጠገብ ሂዳ ተቀመጠች ። ከዚያም ጥንቃቄ ብታደርግም እንኳን አንገቷን ወደ መጽሐፉ ቀለስ አድርጋ ከናፍሮቿን እያነቃነቃች ማንበቧን ከመጀመርያ በፊት ዞር-ዞር ብላ መመልከቷን አልተወችም ። ከበስተውጪ በኩል ድምፅ መሰማት

ሲጀምር መጽሐፉን አጠፈችና ጆሮቿን ድምፅ ወደ ሚሰማበት አኳያ ቀሰረች ። ከዚያም ዓይኖቿን እየከፈተችና እየዘጋች ለራሷ ማንብነብ ጀመረች ።

«ደብዳቤ ለማለት ፣ ደ ፣ ሳጥን ለማለት ፣ ሳ...» ትል ጀመር ።

ከውጪ አንድ ሰው አንኳኳ ። እናትም ከተቀመጠችበት ብድግ ብላ መጽሐፉን ቀድሞ ወደነበረበት የመጽሐፍ መደርደርያ መለሰችው ። ከዚያም ።

«ማነው?» በማለት በተጠንቀቅ ድምፅ ጠየቀች ።

«አኔ ነኝ ።» የሚል ድምፅ ተሰማ ።

ጎቢን ጢሙን እያሻሸ ወደቤት ገባ ።

«ዱሮ ማነህ ሳትይ በሩን ትከፍቺ ነበር ። ብቻሽን ነሽ እንዴ? እኔ ደግሞ ኾኾል ያለ መስሎኝ ነበር ። ዛሬ እርሱን አየሁት... እሥር-ቤት በእርሱ ላይ ጉዳት ያደረሰበት አይመስልም» አለ።

ቁጭ ካለ በኋላ ለእናት የሚከተለውን ተናገረ ።

«እስኪ እንወያይ...» አላት ።

ጠንቀቅ እንድትል ሊያደርጋት በቻለ ሁኔታ እና ከባድ ጉዳይ ይዞ በመጣ ዓይነት አመለካከት ተመለከታት ። ከዚያም ረብብ ባለ ድምፁ በሚከተለው ሁኔታ ንግግሩን ጀመረ ።

«ሁሉም ነገር የገንዘብ ወጪ ይጠይቃል ። ለመወለድ ገንዘብ ያስፈልጋል ። ለመሞትም ገንዘብ ያስፈልጋል ። ለመጻሕፍትና ለተበታኝ ጋዜጦችም ገንዘብ ያስፈልጋል ። ለመሆኑ እዚህ ለተደረደሩት ለእነዚህ መጻሕፍት ገንዘብ ከየት እንደሚመጣ ታውቂያለሽ?»

«የለም ፤ አላውቅም» በማለት አንድ አጓጉል የሆነ ጉዳይ የደረሰ መሆኑን በመገመት ለስለስ አድርጋ ተናገረች ።

«አኔም ብሆን አላውቅም ። እሺ ፣ ሌላው ጥያቄ ደግሞ የሚጽፋቸውስ ማነው?» የሚለው ነው ።

«የመጽሐፍ ዕውቀት ያላቸው ሊቃውንት ናቸው...» አለችው ።

«አኮ እነ ክቡራን መኳንንት!» በማለት በጢም የተከበበ ፊቱ ቀላ እያለ ሪቢን ተናገረ ። ከዚያም አከታትሎ ፡- «በሌላ አነጋገር ፡ እነ ክቡራን መኳንንት መጻሕፍቶችን እየጻፉ ያስተላልፉዋቸዋል ማለት ነው ። መጻሕፍቶቹ የተጻፉት ግን ራሳቸውን እነ ክቡራንን በመቃወም ነው ። እሺ ፡ እንግዲህ ጉዳዩ እንደዚህ ከሆነ ዘንድ ፡ ገንዘባቸውን እነዚህ ክቡራን መኳንንት በማውጣት ተራው ሕዝብ በእነርሱ ላይ እንዲነሳሳባቸው ማድረጋቸው የሚያስገኝላቸው ጥቅም ከቶ ምንድነው? አረ ከቶ ምንድነው?» በማለት ተናገረ ።

እናት በመሥጋት ሁኔታ ዐይኖቿን ታርገበግብ ጀመር ።

«ምን ይመስልሃል?» አለችው ።

«አሃ! ይኸውልሻ! እኔም ይኸው ሃሳብ ተሰምቶኝ ሳሰላሰል ሁለንተናዬ ቀዝቅዞ ነበር ።» በማለት ድንገት ከወንበሩ እንደ ድብ ዞር ብሎ እያያት ተናገረ ።

«ታዲያ አንዳችሁ ፍንጭ ቢሆን አገኘህን?» አለችው ።

«ተይኝ እባክሽ ። ተሞኝተናል! የተሞኘን መስሎ ይሰማኛል ። ማስረጃዎች የሉኝም ፤ ይሁን እንጂ ጉዳዩ ተሞኝነት አለበት ። ጉዳዩ ይኸው ነው! ክቡራኖቹ መኳንንት ብለጣብልጥ ሸንጋዮች ናቸው ። እኔ ዕውነትን ተከታይ ነኝ ። እና አሁን ዕውነትን ተገንዝቤአለሁኝ ። ስለዚህም ከክቡራን መኳንንት ጋር ከእንግዲህ አብሬ አልጓዝም ። እነርሱ ምቹ ሁኖ ባገኙት ጊዜ ሁሉ ከእግራቸው በታች ረግጠውኝ በማበራየት ድል ድይ እመስል በላዬ ላይ ይረማመዱብኛል...» በማለት መለሰ ።

ከአንደበቱ የሚወጡት ቃላት እናትን አስተካኝ የሆነ ሁኔታ ላይ ጣሏት ።

«ፈጣሪዬ አየሱስ ክርስቶስ! ፓሻ አይገነዘብም ማለት ይሆንን? ሌሎቹም ሁሉ—» በማለት በሀዘን ተከዘች ።

በሃሳቧ ፊት-ለፊት ፍጹም ቁም-ነገራም የሆኑት የእነ የጎር ፣ የእነ ኒኮላይ አቫኖቪች እና የእነ ሳሻ መልኮች ድቅን ብለው ታዩዋት ። የልቧ ትርታ ከፍ እያለ ይመታ ጀመር ።

«አይደለም! አይደለም! ይኼን አላምንም! ህሊና ያላቸው ሰዎች ናቸው ።» በማለት ራሷን እየነቀነቀች ተናገረች ።

«እነማንን ማለትሽ ነው?» በማለት ሪቢን በሃሳብ ተውጦ ጠየቃት ።

«ከእነርሱ መካከል ሁሉም ። ከመካከላቸው እስከ መጨረሻው ሰው ድረስ ሁሉም ። ይኸንን ተመልክቻለሁኝ!» በማለት ተናገረች ።

«እናት ፣ አንቺ የምትመለከቸው ትክክለኛው ቦታ ላይ አይደለም ። ወደፊት አርቀሽ አስተውይ ።» በማለት ሪቢን ራሱን ቀለስ አድርጎ ተናገረ ። ከዚያም ቀበል አድርጎ ፡- «ከእኛ ጋር አብረውን የሚገኙት ሁሉ ራሳቸው የሚያውቁት አንዳችም ነገር አይኖርም ይሆናል ። የራሳቸው ዕምነት አላቸው ። ይኸ ደግሞ ጥሩ ነው ። ከእነርሱ በስተጀርባ ግን ለራሳቸው ጥቅም ሲሉ የቆሙ ሌሎች ሊኖሩ ይችላሉ ። አንድ ሰው ያለ አንዳች ምክንያት እንደው ዝም ብሎ ራሱን ለክፋ ነገር አሳልፎ አይሰጥም...» በማለት ተናገረ ።

ከዚያም በገበሬነት በጸና ዕምነት ቀጠል አደረገና ፡-

«ከእነዚህ ክቡራን የሚገኝ አንዳችም ፋይዳ የለም!» በማለት ተናገረ ።

«ምን ለማድረግ ታስባለህ?» በማለት እናት አሁንም እንደገና ጥርጣሬ ላይ ወድቃ ጠየቀች ።

«እኔ?» አለ ሪቢን እርሷን-እርሷን እየተመለከተ ።
ጥቂት ዝም ካለ በኋላም ቀጠል አድርጎ ፡- «እነዚያ ክቡራንን መራቅ አለብኝ ። ይኸው ነው » በማለት ተናገረ ።

እንደገና ይተክዝ ጀመር ።

«ንደችን ለመቀላቀል እና ከእነርሱ ጋር ወደፊት ለመግፋት ፈልጌ ነበር ። ይኸንን ለመሰለ ጉዳይ ብቁ ነኝ ። ለሰዎች ምን እንደሚነገር አውቃለሁኝ ። አሁን የሚከተለውን እናገራለሁኝ ፡- ዕምነት አጥቻለሁኝ ። ስለዚህም መውጣት አለብኝ ።» በማለት ተናገረ ።

ራሱን ቀለስ አደረገ ። በሃሳብም ተዋጠ ።

«በየመንደሮች እና በየገጠፍ አንድ ብቻዬን በመሄድ ሕዝቦችን እቀስቅሳለሁኝ ። ጉዳዮችን በቁጥጥራቸው ሥር ማዋል አለባቸው ። አንድ ጊዜ ከተገነዘቡት መፍትሔውን ያገኙለታል ። እንዲገነዘቡ ማድረግ ተግባራዊ ይሆናል ። ሌላ አማራጭ የሌላቸው አንድ ተስፋ ቢኖራቸው እነርሱው ራሳቸው ናቸው ። ሌላ አማራጭ የሌለው አንድ ብቻ አዕምሮአቸው ያው የእነርሱ አዕምሮ ነው » በማለት ተናገረ ።

ይኸንን ሰው የተደሰተችበት ቢሆንም ሠጋችለት ። ቀደም ሲል ደስ የማይላት የነበረው ይኸ ሰው አሁን በአንዳች ምክንያት ወድሮ ሁኖ ታያት ። ከዚያም ለስለስ ባለ አነጋገር ...

«ይይዙሃል...» አለችው ።

ሪቢን እርሷን ተመለከታት ።

«አዎን ይይዙኛል ። በኋላ ግን ይለቁኛል ። ከዚያም እንደገና እጀምራለሁኝ...» አላት ።

«ሙገርኮች* ራሳቸው ይዘው ያሥሩሃል ። እሥር-ቤት ይከቱሃል...» አለችው ።

* ሙገርክ — በሩስያኛ ፡ ቋንቋ ገበሬ ማለት ነው ። (ተርጓሚው)

«የእሥር-ቤት ጊዜያን ጨርሼ እወጣለሁኝ ። እንደገና ተግባራን ሀ ብዬ እጀምራለሁኝ ። ሙገርኮችን በሚመለከት ረገድ ከሆነ ግን አንዴ ፡ ሁለቱም ፡ ሦስቱም እንደገናም ደጋግመው ያሥሩኝ ይሆናል ። ከዚያም በኋላ እኔን ከማሠር ይልቅ እኔ የምናገረውን ማዳመጥ የተሻለ መሆኑን ይገነዘባሉ ። እንዲሁም እላለሁኝ — አትመኑኝ ። ብቻ ግን አድምጡኝ ። ካዳመጡኝ ደግሞ ያምኑኛል!» በማለት ተናገረ ።

ከአንደበቱ የሚወጣው እየአንዳንዱ ቃል እየተሰማው ዝግ በማለት ይናገር ጀመር ።

«ዘግየት ካለ ጊዜ ጀምሮ ብዙ ተገንዝቤአለሁኝ ። አንድ ሁለት ቁም-ነገሮችም አስተውያለሁ...» አለ ።

«ሚኻኢሎ ኢቫኖቪች ፡ ይህ ፍጻሜህ ፡ ማብቂያህ ነው!» በማለት ራሷን በሀዘን እየነቀነቀች ተናገረች ። ጉድጓዳቸው ውስጥ ጠልቀው በገቡት ጥቋቁር ዐይኖቹ እርሷን በማጤን እና በመመራመር አትኩሮ ይመለከታት ጀመር ።

«ፈጣሪያችን እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ የእህልን ዘር አስመልክቶ የተናገረውን ሰምተኛልን? ዘር እንደገና ፍሬ ሁኖ እንዲያፈራ መሞት አለበት ። ሞት ግን ወዲያውኑ አይወስደኝም ። እኔ ብልጥ ሽማግሌ ነኝ!» አላት ።

ከወንበሩ ቀስቀስ በማለት ዝግ ብሎ ተነሳ ። «ወደ መሸታ ቤት ሂጄ ለጥቂት ጊዜ ከሰዎች ጋር ቁጭ ብዬ ልጫወት ። ኸኸል የሚመጣ አልመሰለኝም ። የቀድሞ ተግባሩን ጀመረ እንዴ?» አላት ።

«አዎን!» አለችው እናት ፈገግ በማለት ። «ጥሩ ነው ። ንገረው ስለ እኔ...» አላት ።

እርስ-በእርስ ሳይተያዩና ሃሳብ-ለሃሳብ እየተለዋወጡ ጎን-ለጎን ሁነው በዝግታ ጉዞ ወደ ምግብ ማዘጋጃው ክፍል አለፉ ።

«አሺ በይ እንግዲህ ደህና አምሺ!» አላት ።
«ደህና አምሽ ። ለፋብሪካው የምታስታውቀው መቼ ነው?» አለችው ።
«አስታውቁአለሁኝ ።» አላት ።
«መቼ ነው የምትሄደው?» አለችው ።
«ነገ ጧት በማለዳ ነው ። ደህና ሁኒ!» አላት ።
ትንሽ ዘግየት እና ቀረት በማለት ሁኔታ ደጃ ፋ ላይ ቆም እንደማለት ብሎ ሄደ ። ለደቂቃ ያህል እናት የእርሱን ኮቴ እና በልቧ ውስጥ የሚላወሰውን ጥርጣሬ እያንገላለጸች አስተዋለች ። ከዚያም በዝምታ መለስ በማለት ወደሌላኛው ክፍል ከሄደች በኋላ የመስኮቱን መጋረጃ ከፈተችው ። ውጪው ጨል ሞአል ።

«በምሽት ነው የምኖረው!» በማለት አሰበች ።
እንደዚያ ዠርጋዳ እና ጠንካራ ለሆነው ለዚያ ሙዝክ አዘነችለት ።
አንድሬይ በከፍተኛ ደስታ ተውጦ መጣ ።
ስለ ረቢን ነገረችው ።

«ተይው ፣ ስለፍትህ እየተጨጨሽ እና ሕዝቦችን እየቀሰቀሰ መንደር ለመንደር ይዙር ። ከእኛ ፣ ጋር አብሮ መዝለቅ ለእርሱ አስቸጋሪ ነው ። ጭንቅላቱ በሙዝክ አመለካከቶች የተሞላ ነው ። የእኛን አመለካከት የሚያሠፍርበት ቦታ ጭንቅላቱ ውስጥ የለም...» በማለት አንድሬይ ተናገረ ።

«ስለ እነዚያ ክቡራን መኳንንት አወራልኝ ። ከተናገረው ነገር ውስጥ ቁም-ነገር አለበት ። እንዳያታልሉ ህ ልብ ብለህ አስተውል!» በማለት እናት በተመራማሪ አስተዋይነት ተናገረች ።

«እነርሱ ክብር ይነኩ ይሆን እንዴ?» በማለት ሾሾል ሳቀ ። ከዚያም ። — «አዩ እምዬ ፣ ገንዘብ ነው ገንዘብ! ወይኔ ገንዘብ ቢኖረን ኖር! አሁንም ድረስ

ተግባራችንን የምናከናውነው በሌሎች ሰዎች ወጪ ነው ። ለምሳሌ ኒኮላይ ኢቫኖቪች በወር ሰባ አምስት ፋብራ ደሞዝ ያገኛል ። ለእኛ ሃምሳ ፋብራ ይሰጠናል ። ሌሎቹም ልክ እንደዚሁ ። አንዳንድ ጊዜ በረሀብ የተበረቦሩ የዩኒቨርሲቲ ተማሪዎች ኮፔክ ሳትቀር ተጠረቃቅሞ የተውጣጣ መዋጮ ገንዘብ ይልኩልናል ። እርግጥ ነው ብዙ ዓይነት ክቡራን መኳንንት አሉ ። አንዳንዶቹ ትተውዎት ይሄዳሉ ። ሌሎቹ ይሸነግሉዎታል ። ከመሃላቸው እንከን የማይወጣላቸው ደግሞ አብረውዎት ይዘልቃሉ...» በማለት ተናገረ ።

በእጆቹ ካጨበጨበ በኋላ ። —
«የእኛ የመጨረሻው ድል አሁንም ገና ብዙ ፋቅ ነው ። ያም ሁኖ ግን ለሜይ ዴይ* አንድ መለስ ተኛ የሆነ በዓል እናከብራለን! ግሩም-ድንቅ በዓል ይሆናል!»

የእርሱ የመንፈስ ስሜት ረቢን በልቧ ውስጥ ዘርቶባት የነበረውን ጥርጣሬ ነቀለላት ። ሾሾል ፀጉሩን እያስተካከለ እና ዐይኖቹን ወደ ወለሉ እየደፋ ከወዲያ ወዲህ ይንጎራደዳል ። ከዚያም የሚከተለውን ይናገር ጀመር ። —

«አንዳንድ ጊዜ መቆጣጠር እስኪያቅትዎ ልብዎ በደስታ ይመላል! የትም ሆነ የት ቢሄዱ ሁሉም ሰው ዳድዎ መስሎ ይሰማዎታል ። በየአንዳንዱ ልብ ውስጥ ይኸንን መሳይ እሳት ይንበለበላል ። ሁሉም ቢሆኑ ጥሩዎች ፣ ደጎች እና አስደሳቾች ናቸው ። እርሱ-በእርስ ለመግባባት ማውራት የግድ አስፈላጊ አይደለም... እየ አንዳንዱ ልብ የየራሱን ዜማ የሚያዘምበትን አንድ ቀልቅ ቅኝት በአንድነት ያቀነቅናሉ ። ሁሉም ዜማዎ

* ሜይ ዴይ ። — ዓለም አቀፍ የወዝ-አደሮች ዓመታዊ በዓል ። (ተርጓሚው)

ች ደግሞ ወደ አንድ ወንዝ እንደሚፈስሱ ልዩ-ልዩ ምንጮች ሲሆኑ፣ ይኸ ወንዝም በሰፊው ተንሠራፍቶ ና ተስፋፍቶ በነፃነት ተደሳች ወደሆነ ወደ አዲስ የሕይወት ባሕር ውስጥ ይፈስሳል» አለ።

እናት ንግግሩን ላለማቋረጥና አስተሳሰቡን ላለማቃ ወስ በማሰብ በንግግሩ መሃል ጣልቃ አልገባችም። ሁል ጊዜም ቢሆን ለማንም ከምታደርገው ይበልጥ እርሱ ሲናገር በከፍተኛ ጥምና ታደምጠዋለች። ከሌሎቹ ይልቅ ንግግሩ ግልጽ የሆነ እና የሚጥላቸው ቃላትም ልብ የሚነኩ ናቸው። ወደፊት አርቆ ስለሚያስተውለው ጉዳይ ፓቬል ምንም ቢሆን አይናገርም። ይሁን እንጂ የኾኑል ግማሽ እርሱነት የወደፊቱንም ኑሮ የሚኖር ነው። ሲናገርም ለመላው ዓለም ሕዝቦች ስለሚመጣላቸው ታላቅ ክብረ-በዓል ይጠቅሳል። ለእናት የሕይወትን ትርጉም ያስገኘላት፣ የልጅዋ እና የመላው ጓዶቹ ተግባር ምንነትን የገለጸላት ይኸ የወደፊት ጊዜ ትርኢት ነው።

«ከዚያም ድንገት ሕሊናን ልብዎ ይዘራል» በማለት ጭንቅላቱን እያወዛወዘ ኾኑል ንግግሩን በሚከተለው ሁኔታ ቀጠለ፡— «ግራ-ቀኙን ይቃኛሉ። ሁሉም ነገር ቀዝቃዛና ቆሻሻ ሁኖ ያገኙታል! ሁሉም ተዳክሞአል፣ ተቆጥቶአል...»

ድምፁ የማዘን ሁኔታ ነበረበት። «አምነትዎን በሰዎች ላይ መጣል የለብዎትም። ይኸንን ማድረግ እንደሚጎዳ አውቃለሁኝ። ሰዎችን መፍራት አለብዎት እንደውም የቀረው ቀርቶ መጥላት አለብዎት። ሰው ሁለት መልኮች አሉት። ሊያፈቅሩት ይሻሉ። ይሁን እንጂ እንደምን አድርገው ያፈቅሩታል? ሕያው ነፍስ ያለዎት መሆኑን ለመገንዘብ ባለመሻትና ሰብአዊ ፊትዎን በመቀጥቀጥ እንደ በረሀ አውሬ ላይዎ ላይ ዘሎ ጉብ ያለብዎትን ሰው እንዴት

ይቅር ይሉታል? ይኸንን ይቅርታ ያደርጉለት ዘንድ አይቻልዎትም! ስለራስዎ ሲሉ አይደለም። ራስዎ ማናቸውንም ነገር ቢሆን ሊቋቋሙት ይችላሉ። ይኸንን ድርጊታቸውን እርስዎ ተቀብለውታል ብሎ እንዳያስብ ነው። ሌሎች ሰዎችን ለመደብደብ መጀመርያ በርስዎ ላይ ሙከራ እንዲደረግብዎ ጀርባዎን አሳልፈው የብድር መስጠት አይቻልዎትም።»

ዐይኖቹ እሳት ጎርሰው በመለስተኛ ነበልባሎች የተቀጣጠሉ ሲሆኑ ጭንቅላቱን ወደታች ቅልስ አድርጎ ጠበቅ ባለ ሁኔታ ቃላቶቹን ረገጥ እያደረገ ይናገር ጀመር። ከዚያም፡—

«የማይጎዳኝ ቢሆንም እንኳን ለማናቸውም ስሕተት ቢሆን ይቅርታ የማድረግ መብት የለኝም። በዚች ዓለም ላይ ያለሁት እኔ ብቻ አይደለሁም! ዛሬ አንዱ ሰው እኔን ሲጎዳኝ ዝም ብዬ ባስተውል፣ ወይንም እዚህ ግባ የማይሉት ጉዳይ ስለሆነ፣ በጉዳቱ ራሴው መልኩ በራሴ ብስቅ፣ በእኔ ላይ በዚህ ሁኔታ ከተለማ መደ በኋላ ነገ ደግሞ ሌላውን ሰው ይደልቀው— ይነርተው ይሆናል። ሁሉንም ሰው እንደ አንድ አድርገው መመልከት አይችሉም። ረጋ ብለው መምረጥ— ማግረጥ አለብዎት። ይኸኛው ይመስለኛል፣ ያኛው ግን አይመስለኝም ብለው መለየት አለብዎት። ሁኔታው ምቹ አይደለም። እውን? ሀቁ ግን ይኸው ነው!» በማለት ተናገረ።

በአንዳች ምክንያት እናት ስለላሻ አሰቦች። ከዚያም ስለፖሊሱ መኮንን።

«በወንፊት ተንገዋልሎ ያልተጣራ እህል እንደምን የመሰለ ዳቦ ይወጣዋል ብለህ ትገምታለህ? በማለት ረዘም አድርጋ በመተንፈስ ተናገረች።

«ችግሩ ያለው እዚህ ላይ ነው!» በማለት ኾኑል መለሰ።

«አዎን» አለች እናት = የድንጋይ ሽቦት ከብቦት የቆመ አንድ ትልቅ እና ደስታ-ቢስ ቋጥኝ ድንጋይ ባሏ መስሎ በትውስቷ ተመላለሰባት = ሾኾል ናታሻን ቢያገባ ፣ ልጅዋም ሳሻን ቢያገባ ሁኔታዎች እንደምን የመሰሉ ሊሆኑ እንደሚችሉ በሃሳቧ ታዩዋት ።

«ግን እኮ ለምንድነው?» በማለት ሾኾል የተነሳ በትንንግግር እንደገና ለመቀጠል ጥያቄ አቀረበላት ። «ይኸ መቼም ግልጥ የሆነ ጉዳይ ስለሆነ ሁኔታውን ሲያስተውሉት አስቁኝም ነው ። ይህ እንደዚህ ሊሆን የቻለበት ምክንያት ሰዎች ሁሉ ተመሳሳይ በሆነ ደረጃ ላይ የማይገኙ በመሆናቸው ነው ። እስኪ ሁሉንም እናስተካክላቸው! አዕምሮ የጸነሰውን እና እጅም ያበረ ከተውን ሁሉ እናከፋፍለው እስኪ ሕዝቦችን የፍርሃት እና የምቀኝነት ባሮች የስግብግብነትና የጅላ-ጅልነት ምርኮኞች አናድርጋቸው...» በማለት ተናገረ ።

ከዚህ በኋላም ይኸንን የመሳሰሉ ብዙ ሃሳቦች ተለዋወጡ ።

ሾኾል ወደፋብሪካው ተመልሶ የተቀጠረ ሲሆን የሚቀበለውንም ደሞዝ በሙሉ አምጥቶ ያስረክባት ጀመር ። ልጅዋ ፓቬል ይቀበል የነበረውን ደሞዝ አምጥቶ ሲያስረክባት እንደምትቀበለው ዓይነት ፣ እርሱንም ልክ በዚያው መንገድ አንዳችም ይሉኝታ ሳይገባት ትቀበለዋለች ።

«እምቆ ፣ ትንሽ ንባብ ቢያነብሱ ምን ይመስልዎታል?» በማለት አንዳንድ ጊዜ አንድሬይ ዐይኖቹ ብልጭ-ድርግም እያሉ ይጠይቃታል ።

ትስቃለች ። ግን እምቢ ትለዋለች ። የዐይኖቹ ብልጭ-ድርግም ማለት ልቧን ይነካታል ።

«አንዲህ እንደቀልድ ከወሰድኸው ለምን ትቸገራለህ?» በማለት ለራሷ ታስባለች ።

ብዙውን ጊዜ አዘውትራ ግን ፊቷን ዘወር አድርጋና ግዴለሽ በመሆን የአንዳንድ ቃላትን ትርጉም ትጠይቀዋለች ። ለብቻዋ ተደብቃ የምታጠና መሆኑን ስለገመተ እና የዘነጋቻቸውን ሆሂያት በፍጥነት መልሳ የማስታወስ ችሎታዋ ከፍተኛ በመሆኑ እያደነቀ ፊደሎችን እንድታነብብለት መጠየቁን ተወ ።

«አንድርዬ ፣ ዐይኖቼ ደከሙ ። የዐይን መነጽር ሊያስፈልገኝ ነው» በማለት አንድ ቀን ነገረችው ።

«ይኸ በቀላሉ መፍትሔ ማግኘት ነው ። በመጨረሻ አሁድ ከተማ ወጥተን ሐኪም ከመረመረዎት በኋላ መነጽር እንገዛለን» አላት ።

ፓቬልን ለማየት ይፈቀድላት እንደሆነ ሦስት ጊዜ ሂዳ ጠየቀች ። ይሁን እንጂ ሦስቱንም ጊዜ ሀም ፊዌ ጉንጮች እና ሰልካካ አፍንጫ ያለው ፀጉራሽ በቶው የፖሊስ አዛዥ-ጄኔራል ጥያቄዋን የማይቀበለው መሆኑን በአክብሮት ነገራት ።

«እናት ሆይ ፣ ቢያንስ እስከ አንድ ሳምንት ድረስ መጠበቅ አለብዎት ። በአንድ ሳምንት ጊዜ ውስጥ መቻል-አለመቻሉን እናያለን ። አሁን ግን ምንም ማድረግ አይቻልም...» አላት ።

የፖሊሱ አዛዥ-ጄኔራል ፊተ-ድቡልቡል ሲሆን የደላው-የተመቸው ከመሆኑም በስተቀር ለረጅም ጊዜ በስሎ ከቆየ በኋላ የሻገተ እንኮይን የእርሱ ሁኔታ አስታወሳት ። ትንንሽ እና ነጫጭ የሆኑ ጥርሶቹን በቢጫ ስንጥር አሁንም-ምንግዜም ፋቅ-ፋቅ ያደርጋቸዋል ። አረንጓዴያማ ዐይኖቹ በርኅራኄ አስተያየት የሚርገቡ ገቡ ሲሆኑ ፣ ድምፁም ምን ጊዜም የደግ ሰው እና የወዳጅ ድምፅ ነው ።

«በጣም ትሁት ሰው ነው ሁሉ ጊዜም ፈገግታ አይለየውም...» በማለት ለኾኾል ነገረችው ።

«ይኸንን አልጠራጠርም ።» በማለት ኾኾል መለሰ ላት ። ከዚያም ቀጠል አደረገና ፡— «ሁሉም ቢሆኑ በጣም ጥሩ ሰዎች ናቸው ፤ ጨዋዎች እና ፈገግታ የማይለያቸው ናቸው ። የሚከተለውን እንዲፈጽሙ ተነግሮአቸዋል ፡— ‘ጥቂት አደገኛ የሆነ ብልህ እና ሀቀኛ ሰው ይኸውላችሁ ። ውሰዱና ስቀሉት! እና እነርሱም ፈገግ እያሉ ያንን ሰው ይሰቅሉታል ። ከዚያ በኋላም መሳቃቸውን ይቀጥላሉ ።» አላት ።

«ቤታችንን ሊበረብር የመጣው ሰው ግን ከዚህ ፍጹም የተለየ ነበር ። እሱ ሰው እንዴት ያለ ቀበኛ አይጥ እንደሆነ በግልጽ ለይተህ ግወቅ ትችላለህ ።» በማለት እናት ተናገረች ።

«ከእነርሱ መካከል አንዳቸውም ቢሆኑ ሰብአውያን ፍጡሮች አይደሉም ፤ ሕዝብ-አዳምን ለመቀጥቀጥ የተሠሩ መደሻዎች ናቸው ። እንደእኛ የመሳሰሉትን ሰዎች ፀጥ-ለጥ በማድረግ እንደሚመች አድርጎ ለመግዛት እንዲቻል የሚሠረዙን እና የሚሰረቡን የመገዝገዣና የመሞረጃ መሣርያዎች ናቸው ። እነርሱ ራሳቸውም ቢሆኑ ለበላይ አለቆቻቸው እንደሚመቹ ተደርገው ተቦርቡረዋል ። መለስ አድርገው ባለማሰብና ለምን ይኸንን አደርጋለሁኝ ብለው ራሳቸውን ባለመጠየቅ የታዘዙትን ሁሉ ይፈጽማሉ ።» አላት ።

በመጨረሻም ልጅዋን ፓቼልን እንድታየው ፈቀዱ ላት ። እና አንድ እሁድ ቀን በእሥር ቤቱ ቢሮ ውስጥ በስተጥግ በኩል በትሁትነት ተቀምጣ ነበር ። በዚያች ጣራዋ ዝቅተኛ በሆነች አነስተኛና ጽዳት የጎደላት ቆሻሻ ቤት ውስጥ እሥረኞች ለመገናኘት ብዙ ሰዎች ይጠባበቁ ነበር ። ጠያቂዎቹ ውይይቶችን እንደሸረረት ድር እርስ በርሱ ተረባርቦ በተጣበቀ

ሁኔታ እርስ በርሳቸው ይለዋወጡ የነበረ ስለሆነ እነዚህ የእሥረኞች ጠያቂዎች እዚህ ቦታ ሲገኙ የመጀመርያ ጊዜ ላለመሆኑ ያስታውቃል ።

«ዛሬ ግለዳው ላይ ቅዳሴ ሲቀደስ የቤተክርስቲያን ትዕቃቢ ከመዘምራት መካከል የአንዱን ወጣት ጆሮ መቀርደዳቸውን አልሰሙም እንዴት?» በማለት አንዲት ወፍራም እና ጉንጭ ኩልኩልት ያወጣ ሴት የእቃ መያዣ ቦርሳ ጭኒ ላይ አስቀምጣ ሌላይቱን ጠየቀ ጆት ።

«ወጣት መዘምራት በሙሉ ብልሹዎች ናቸው!» በማለት ጠረታ የወጣ መኮንን የሚለብሰውን የክብር ልብስ የለበሰ አንድ አዛውንት ተናገረ ።

እግሮቹ አጠር-አጠር ያሉ ፤ ረገሃችም እጆች ያሉት ፤ ፊሰ-መላጣ እና አገጨ-ረዥም የሆነ አንድ አጭር ሰው ከብስጭቱ የተነሳ ስልቱን በሳተ ድምፅ የሚከተለውን ተናገረ ፡—

«የገበያ ዋጋ እየናረ ይሄዳል ። ይኸ ሁኔታ ደግሞ ሰዎችን ክፉዎች ያደርጋቸዋል ። ዓይነቱ ሁለተኛ ደረጃ የሆነ ሥጋ ዋጋው አንዱ ፓውንድ አሥራ አራት ኮፔክ ሲሆን የዳቦ ዋጋም እንደገና በሁለት ተኩል ከፍ ብሎአል...» አለ ።

አንዳንድ ጊዜ እሥረኞች የሚመጡ ሲሆን ፡ ሁላቸውም ግራጫ የሆነ የእሥር-ቤት ልብስ የለበሱ እና ከባድ የቆዳ ጫማ የተጫሙ ናቸው ። ድብዝብዝ የሆነ ስብራት በሚበራበት ክፍል ውስጥ ሲገቡ ዐይናቸው ይርገበገባል ። ከመካከላቸው አንዱ እግሮቹ ላይ ሰንሰለት አለበት ።

በእሥር-ቤቱ ውስጥ ያለው ሁኔታ ባልተለመደ መንገድ ሰላማዊ የሆነ ሁኔታ ሲሆን ፡ ማናቸውም ነገር ደስ የማያሰኝ ብቻ ነው ። እነዚህ ሰዎች ቀደም ካለ ጊዜ አንስቶ የተለማመዱት እና ዕድል-ፈንታቸው

ንም ተስማምተው የተቀበሉት ይመስላል ። አንዳንዶቹ የእሥር ጊዜያቸውን በትዕግሥት ያሳልፋሉ ። ሌሎቹ በሰነፍነት ዘብ የቆሙ ናቸው ። አሁንም ሌሎቹ ደግሞ ሁለንተናቸው ተሟልቶና ደክመው እሥረኞችን ለመጠየቅ የመጡ ናቸው ። የእናት ልብ በትዕግሥተ-ቢስነት ተረበሸ ። በአካባቢዋ ያሉትን ነገሮች ሁሉ በመገረም መመልከት የጀመረች ሲሆን ባየቻቸው ነገሮች አልባሌነት ተደነቀች ።

ፊቷ የተጨማሪ እና ዐይኖቿ የወጣት ልጅ ዐይኖች የሚመስሉ አንዲት አጭር አሮጊት ከእናት ቀጥላ ተቀምጣለች ። ተሸብሽቦ የተጨራመተውን ቆዳማ አንገቷን ማናቸውንም ንግግር ለማዳመጥ ከወዲያው ዲህ ዘር-ዘር የምታደርግ ሲሆን ፣ ዐይኖቿን በደፋር አመለካከት ክፍት-ዘጋ እያደረገች ማንንም ትመለከታለች ።

«ማንን ለማየት ነው የመጡት?» በማለት ፔላጌያ ዝግ ብላ ጠየቀችት ።

«ልጄን ለማየት ነው ። የዩኒቨርሲቲ ተማሪ ነው ።» በማለት አሮጊቷ ሴት ድምጿን ከፍ አድርጋ መለሰች ። ከዚያም ፡— «እርስዎስ?» በማለት እናትን ጠየቀችት ።

«እኔም ልጄን ለማየት ነው ። ወዝ-አደር ነው ።» በማለት መለሰችላት ።

«ስሙ ማን ይባላል?» ብላ አሮጊቷ ጠየቀችት ።

«ሽላሶሽ ይባላል» በማለት እናት መለሰች ።

«ስሙን እስከዛሬ አልሰማሁም ። ከታሠረ ቆይቷልን?»

«ሰባት ሳምንታት ያህል ይሆናል ።»

«አይ! የኔ ልጅ ከታሠረ አሥር ወር ሊጠጋው ነው!» በማለት ኩራት በተመላው አነጋገር አሮጊቷ ተናገረች ።

«አዎን ፣ አዎን! የሁሉም ትዕግሥት አልቋል ። ሁሉም በስጩ ሁኖአል ... ሁሉም ይቆጣል ። የዋጋዎች ተመን ደግሞ እየናረ ይሄዳል ። ሰዎችም ከዚህ ጋር በአንድ ነት ርካሽ እየሆኑ ይሄዳሉ ። ይኸ ሁኔታ ማክተሚያ እንዲኖረውም ተቃውሞ የሚያሰማ አንድም እንኳን የለም ።» በማለት ፀጉረ-መላጣው ሽማግሌ ፈጠን ባለ ሁኔታ ተናገረ ።

«ልክ ነዎት ። ከልኩ አልፎአል ማብቂያው ነው ። ተደማጭ ድምፅ ያለው ሰው ዝም እንዲሉ ቢነግራቸው ይሻላል ። እኛ የምንሻው ይኸንን ነው ። ተደማጭ ድምፅ...» በማለት መኮንኑ ተናገረ ።

አስደሳች በሆነው ውይይት ላይ ሁሉም ተካፋይ ሆኑበት ። ሁሉም የየራሱን አስተያየት ለማቅረብ ይሻ የነበረ ሲሆን እየአንዳንዳቸው በሚናገሩበት ጊዜም ድምፃቸው ዝግ ያለ ነበር ። እናት ሌሎቹ ባቀረቡዋቸው አስተሳሰቦች አልተስማማችም ። እናት ቤት ውስጥ ንግግሩ የተለየ ሲሆን ፣ ይበልጥ ግልጽ እና ቀላል አቅራቢ የነበረው እንደዚሁም ድምፅ ከፍ ብሎ የሚነገርበት ነበር ።

አራት ማዕዘናማ ቀይ ጢም ያጤመ ወፍራም የእሥረኞች ጠባቂ የእናትን ስም ከጠራና ከእግሯ እስከ ፀጉሯ ድረስ ከፍ-ዝቅ አድርጎ ካያት በኋላ ሸንክል-ሸንክል እያለ በመጎተት ፡—

«ይከተሉኝ» አላት ።

ተከትላው በምትሄድበት ጊዜ ፈጠን-ፈጠን ብሎ እንዲሄድ ግፋው-ግፋው የሚል ስሜት መጣባት ።

ፓሼል ፈገግ ብሎ እና እጁን ዘርግቶ አንድ ትንሽ ክፍል ውስጥ ቆሞ ነበር ። እናቱ መለስ ባለ ፈገግታ እጁን ይዛ በመጨበጥ ዐይኖቿ በፍጥነት ተርገበገቡ ።

«አንዴት ነህ ... እንዴት ነህ...» አለችው የምትና ገራቸው ቃላት ጠፍተዋት ።

«አናት ፣ በመረጋጋት ቻል አድርገው ።» በማለት እጅዋን ጨብጦ ሲይዝ ተናገረ ።

«እኔ ደህና ነኝ» አላት ።

«ምናልባት እናትህ ናቸው ።» በማለት የአሥረኛ ጠባቂው እየተነፈሰ ተናገረ ። «ይሁን እንጂ በመካከላችሁ ርቀት እንዲኖር ራቅ-ራቅ ብላችሁ ቁሙ ።» በማለት ጎላ ባለ ድምፅ ተናገረ ።

ፓሼል ስለጤናዋና ስለቤታቸውም አንዳንድ ነገሮች ጠየቃት ። ሌሎች ጥያቄዎችን ትጠባበቅ ስለነበረ የልጅዋን ዐይኖች ትቃኝ ጀመር ። ይሁን እንጂ ሌላ ጥያቄዎችን አላቀረበም ነው ። ምንም እንኳን ጥቂት የከሣ ቢሆንም እና ዐይኖቹም ጎላ-ጎላ ያሉ ቢሆኑም ያው እንደቀድሞው ፍጹም የረጋ ነው ።

«ሳሻ ሰላምታ አቅርባለች!» አለችው ።

የፓሼል የዐይን ሽፋሎች ተንቀጠቀጡ ፣ ፊቱ ይበልጥ ለስለስ አለ ። ከዚያም ፈገግ አለ ። እናቱ በልቧ ውስጥ ከባድ ውጋት ተሰማት ።

«ቶሎ የሚፈቱህ ይመስልሃልን?» በማለት ከፍቷት ና ተበሳጭታ ጠየቀችው ። «አሥረው ያቆዩህ ለምንድን ነው? እነዚያ የሚበተኑ ጋዜጦች እንደሆኑ እንደገና ፋብሪካው ውስጥ መሰራጨታቸውን አሁንም ቀጥለዋል...» አለችው ።

የፓሼል ዐይኖች ብሩጎ ሁነው በሩ ።

«ዕውነት?» በማለት ፈጥኖ ጠየቀ ።

«ይኸንን ስለመሳሰሉ ጉዳዮች መወያየት ክልክል ነው» በማለት በተንጎላጀ ድምፅ ጠባቂው ተናገረ ። ቀጠል አደረገናም ፡— «መነጋገር የምትችሉት ስለቤተ ሰብ ጉዳዮች ብቻ ነው...» በማለት ተናገረ ።

«ይኸ የቤተሰብ ጉዳይ አይደለም?» በማለት እናት በተቃውሞ መለሰች ።

«ለዚህ እኔ መልስ አልሰጥም ። ትሰሙ እንደሆን ስሙ ፣ ክልክል ነው ነው የምለው...» በማለት በግዴላ ሽነት ተናገረ ።

«እሺ ፣ እሺ እስኪ ስለቤታችን ንገሪኝ ። እስከዛሬ ምን-ምን ስታደርገ ነበር?» በማለት ፓሼል ጠየቃት ። እርሷም በጋለ የወጣትነት መንፈስ ዓይነት ስትመልስለት ፡—

«ኡይ! እነዚያን ሁሉ ነገሮች ወደፋብሪካው እወስድ ነበር» በማለት በዐይኖቿ አንዳች የአዋኪነት ምልክት እየታየባት ተናገረች ።

ከዚያም ጥቂት ዝም እንደማለት ካለች በኋላ ፈገግ በማለት ንግግሯን ቀጠለች ፡—

«የቅጠላ-ቅጠል ሾርባ ፣ የሙቅ አጥሚት ፣ እንደዚሁ ም እንደ መረቅ የመሳሰሉ ልዩ ልዩ የምግብ ዝግጅቶችን...» ማለቱ ነው አለችው ።

ፓሼል ጉዳዩ ገባው ። እጁን ፀጉሩ ላይ አሳርፎ በማሻሻት ሊያሳየው ባልፈቀደው ፈገግታ ታጀበ ።

«አለሥራ ከመሆን አንዳንድ ነገሮችን በመሥራት ለሥራ መጠመድ መልካም ነው ። ብቸኛ ከመሆን ያድኛል» በማለት ከዚህ ቀድሞ ስምታው በማታውቀው የርገራኔ ድምፅ ተናገረ ።

«እነዚያ ተበታኝ ጋዜጦች እንደገና መታየት ሲቀጥሉ እኔንም ፈተሹኝ» በማለት ጥቂት ኩራት ብጤ እየተሰማት ተናገረች ።

«ይኸውላችሁ እንግዲህ! ደግሞ እንደገና ጀመሩ! እንዲህ ያለውን ነገር መነጋገር አይፈቀድም ብዬም ቀ የለም እንዴ! ሰውዬው እዚህ እንዲታወር የተደረገው ከአሥር ቤት ውጪ ምን-ምን ተግባር እንደሚካሄድ እንዳያውቅ ተብሎ ነው ። እርስዎ አሁን የሚያደ

ርጉትን ግን እስኪ ያስተውሉት! አይ! እንግዲህ እንዲህ የመሳሰለው አነጋገርዎ ክልክል መሆኑን ቢገነዘቡት ይሻልዎታል!» በማለት በስጫት ባለ አነጋገር የእሥረኞች ጠባቂው ተናገረ ።

«ይበቃል ፣ እማማ ፣ እኚህ ጠባቂዎችን ማትሾይ ኢሻኖሺች ልበ-ገር ሰው ስለሆኑ አናበሳሚቸው ። ጓደኛዎች ነን ። ዛሬ አንቺ እኔን ልትጠይቁ በመጣሽ ጊዜ የእርሳቸው እዚህ መሆን የአጋጣሚ ጉዳይ ነው ። ብዙውን ጊዜ እዚህ እንዲቆም የሚደረገው የእሥር ቤቱ ረዳት ኃላፊ ነው ።» በማለት ፓሼል እናትን ነገራት ።

«ሰዓት አልፏል ።» በማለት ጠባቂው ሰዓቱን እየተመለከተ ተናገረ ።

«ውድ እናቴ ፤ አመሰግንሻለሁኝ ። አታስቢ ። በቅርቡ ይፈቱኛል...» በማለት ፓሼል ተናገረ ።

በከፍተኛ ስሜት እቅፍ ካደረጋት በኋላ ፣ ሳማት ። እርሷም በስሜት ተነክታ ስለነበረ አለቀሰች ።

«ይምጡ በዚህ በኩል ፤ ግዴላም አያልቅሱ ። ይለቁታል ። ሁሉንም ይለቋቸዋል... እሥር-ቤቱ በሰው ብዛት ተጣብቧል...» በማለት የእሥረኞች ጠባቂው በመተላለፊያ ኮሪዶሩ በኩል ፊት-ፊት ቀድሞ እየመራት ሲሄድ ተናገረ ።

እቤት በደረሰች ጊዜ በፈገግታ ተመልታና ቅንድ በቋም እየተርገበገቡ አንድም ሳይቀር ከልጅዋ ጋር ያሳለፈችውን ጊዜ ዘርዘራ ለኾኾል ነገረችው ።

«ያንን ጉዳይ እንዲገነዘበው ለማድረግ ያቀረብኩለት አነጋገር ግሩም ነበር ። ተገንዝቦታል! መገንዘብ አለበት ። አለበለዚያማ አለውትሮው እንዲህ ለስላሳ ባልሆነም ነበር ። እንደዛሬው ሁኖም አያውቅ...» በማለት ተናገረች ።

«አይ! የእርስዎ ነገር!» በማለት ኾኾል ሳቀ ። ከዚህ

ያም ቀጠል አደረገና ፡— «ሰው ሁሉ የተለያዩ ነገሮችን ይሻል ። እናት ግን ምንግዜም የምትሻው ማፍቀርን ነው...» በማለት ተናገረ ።

«አንድርዬ ፣ እነዚያ ሰዎች ግን አድራጎታቸው ፍጹም ሌላ ነው ። ብታያቸው ትገረማለህ!» በማለት ድንገተኛ በሆነ መገረም ተናገረች ። ከዚያም ቀጠል አድርጋ ፡— «እረ ጉድ ነው! ሁሉንም ነገር ተላምደውታል! ልጆቻቸው ከየጉያዎቻቸው ተነጥቀው እሥር-ቤት ተወርውረዋል ። እነርሱ በሚያሳዩት ሁኔታ ግን አንዳችም ነገር የደረሰባቸው አይመስሉም! እሥር-ቤት ሂደው መቀመጥ ነው ። ከዚያም ከታሠሩት ጋር እስኪያገናኙዎቸው ድረስ መጠበቅ እና እስኪዘዘዙም ድረስ ዝባዝንኬውን ወሬ ማውራት ። ይኸ ነው እንግዲህ ። ታዲያ የተማሩት ሰዎች እንዲህ ዓይነት ከሆኑ ከእኛ ከደንቆሮዎቹ የሚጠበቀው ምንድነው?...» በማለት ተናገረች ።

«ታዲያ ሌላ ምን ያድርጉ ብለው!» በማለት በምፀቅ አነጋገር ኾኾል ተናገረ ። ቀጠል አድርጎም ፡— «ደግሞም እኮ ሕጉም ቢሆን እኮ ለእኛ አይበሉት እንጂ ለእነርሱ ሲሆን ምቹ ነው ። ሕጉ ከእኛ ይልቅ ይበልጥ መመኪያነቱም ለእነርሱ ነው ። አያደርገውም እንጂ ፤ ልክ እኛ ላይ እንደሚያደርገው ሁሉ እነርሱንም አልፎ አልፎ እያነቀ ቢደፍቃቸው ኖሮ ልክ በገቡም ነበር ። በሌላ ሰው ዱላ ከመነረት ይልቅ በራሱ ዱላ መነረቱ ይቀላል...» በማለት ተናገረ ።

አንድ ምሽት ላይ እናት ሹራብ እየሠራች ጠረጴዛ አጠገብ ተቀምጣ ሳለ እና ኾኾልም በጥንታዊት ሮም ውስጥ ባርያዎች አካሂደውት ስለነበረ አመጽ

የሚያትት መጽሐፍ ሲያነብብላት አንድ ሰው ከውጪ በሩን በኃይል አንኳኳ = ሾሽል በሩን ሲከፍተውም ቬሶቭቪኮቭ ትልቅ ጥቅል ከክንዱ ውስጥ እንደያዘ ገባ = ያደረገው ቆብ ወደ ጭንቅላቱ ድረስ ተሠርጉ ዷል = እግሮቹም እስከጉልበቱ ድረስ በጭቃ ተለውሰዋል =

«መንገዴን በመሄድ ላይ ሳለሁኝ መብራት እ ዚህ ሲበራ በማየቴ እንደምናችሁ ለማለት መጣሁኝ = ገና ከአሥር-ቤት መምጣቴ ነው» በማለት እንግዳ በሆ ነ ድምፅ አሰማ = የፔላጊያን እጅም ስሜት በተመላበ ት ሁኔታ ጨበጠ =

«ፓሼል የከበረ ሰላምታ አቅርቦአል...» በማለት ተናገረ =

እየቀፈፈው ከተቀመጠ በኋላ ክፍሉንም ቅር በት ሰኘ እና በተጠራጣሪነት ስሜት ይመለከት ጀመር =

እናት አትወደውም = የአራት ማዕዘን ቅርጽ ያለው የቁንጮ አለጫጨቱ እና ትናንሽ ዐይኖቹ ያስፈራሩ ዋታል = ዛሬ ግን እርሱን በማየቷ የተደሰተች ስትሆ ን ስታነጋገረውም መውደድ በተመላበት ሁኔታ ትስ ቅ ነበር =

«እንዴት ከሲታ ሁነሃል! አንድርዬ አንድ ብርጭ ቆ ሻይ እንስጠው...» በማለት ተናገረች =

«ሳሞሻሩን እያቀጣጠልኩኝ ነው» በማለት ሾሽል ከማዕድ ክፍል ሁኖ መለሰ =

«እሺ እባክህ! ፓሼል እንዴት ነው = አንተን ብቻ ነው ወይንስ ሌሎችንም ፈትተዋቸዋል?» በማለት ጠየ ቀችው =

ኒኮላይ ጭንቅላቱን ወደመሬት ቀለስ አደረገ =

«ፓሼል የመውጫያ ጊዜውን በትዕግሥት እየተ ጠባበቀ ነው = የተፈታሁት እኔ ብቻ ነኝ =» በማለት ከተናገረ በኋላ ዐይኖቹን ወደ እናት ቀና አድርጎ

ጥርሶቹ እንደተጋጠሙ በቀስታ አነጋገር የሚከተለው ን ተናገረ : — «የእስካሁኑ ይበቃኛል = ልቀቁኝ! የማትለ ቁኝ ከሆነ ግን እዚህ ካለነው መካከል አንዱን ገድዬ ራሴንም እገድላለሁኝ! አልኳቸው = ስለዚህም ለቀቁኝ =»

«አሆ! ነው እንዴ!» በማለት ትንሽ ፈቀቅ ብላ ተና ገረች = ተዋጊ የሆኑ ዐይኖቹን በተመለከተች ጊዜ ወዳ ሳይሆን የግደን ዐይኖቿ ይርገበገቡ ነበር =

«ፌአዶር ማዚን እንዴት ነው?» በማለት ሾሽል ከማዕድ ክፍል ሁኖ ድምፁን ከፍ በማድረግ ጠየቀ = ቀጠል አደረገምና : —

«አሁንም ግጥሞች ይጽፋልን?» አለው =

«አዎን = ይኸን ዓይነት አድራጎት ግን አይገባኝም!»

በማለት ኒኮላይ ድርጊቱን ባለመቀበል መልክ ራሱን ነቀነቀ = ከዚያም : — «እርሱ ለመሆኑ ፤ ራሱን ምን አድርጎ ነው የሚገምተው? ቢጨውደኛ ነው እንዴ? ለወፍ ከተሠራ ጎጆ ውስጥ ቢከቱት እዚያ ውስጥ ሁኖም ይዘምራል = እኔ የማውቀው ግን አንድ ነገር ነው : — እቤት መሄድ አልሻም...» በማለት ተናገረ =

«እቤት ብትሄድ ምን ታደርጋለህ? እና ቤት ነው = ምድጃው ጭስ የለውም = ሁሉም ነገር የቀዘቀዘበት ቤት ነው...» በማለት በትካዜ እያሰበች እናት ተናገ ረች =

አንዳችም መልስ አልመለሰም = እርሷን-እርሷን ብቻ ይመለከት ነበር = በመጨረሻም ከኪሱ አንድ ፓኬት ሲጋራ አወጣና አንዱን ሃባ በማቀጣጠል ፈ ገግታ-ቢስ በሆነ የኩርፊያ መልክ ልክ የጨፈገው ውሻ መስሎ ያንኮራፋ ጀመር =

«አዎን ፤ ሁሉም ነገር ቀዝቃዛ ነው =» በማለት ከአ ፋ ቡልቅ የሚለው ግራጫ-መሰል የሲጋራ ጭስ እየተ ነነ ሲጠፋ እየተመለከተ ተናገረ = ከዚያም : — «እቤት

ብሔድ የሚጠብቁኝ ወለሉ ላይ ቀዝቅዘው የደረቁ በረረዎች ናቸው ። ቀዝቅዘው የደረቁ አይጠችም ጭምር ። ፔላጊያ ኒሎቭና ፤ ምሽቱን እዚህ በመተኛት እንዳሳልፍ ይፈቅዱልኛል?» በማለት እርሷን ሳይመለከት ዝግ ብሎ ጠየቃት ። እርሷም ፡—

«እንዴታ!» በማለት ፈጥና ፈቀደችለት ። ያም ሁኖ ግን እርሱ እቤቷ በመገኘቱ ብዙም ደስ አላላትም ነበር ።

«አሁን ያለንበት ጊዜ ልጆች በወላጆቻቸው የሚያፍሩበት ጊዜ ነው...» በማለት ተናገረ ።

«ምን አልክ?» አለችው እናት ደንገጥ በማለት ሁኔታ ።

እርሷን-እርሷን ይመለከት ጀመር ። በፈንጣጣ የተጠቀጠቀው ፊቱ ዐይኖቹን ሲከድን ዕውር አስመሰለው ። ከዚያም ፡—

«ልጆች በወላጆቻቸው የሚያፍሩበት ጊዜ ነው!» በማለት ቀደም ሲል የተናገረውን አሁንም እንደገና ደግሞ ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አደረገና ፡— «ፓቬል በእርስዎ ምንም ጊዜ አያፍርብዎትም ። እኔ ግን በሽማግሌው አባቴ አፍራለሁኝ ። ሁለተኛ እርሱ ቤት ድርሽም አልል ። አባት የለኝም ። ቤትም የለኝም ። ስፖሊስ ጥበቃ ሥር ባልሆን ኖሮ ወደሳይቤሪያ እሄድ ነበር... እዚያ በግዞት ያሉትን ሰዎች ነፃ አወጣቸዋለሁኝ... እንዲያመልጡ እረዳቸዋለሁኝ...» በማለት ተናገረ ።

የሚሰቃይ መሆኑን አስተዋይ ልቦናዋ ነገራት ይሁን እንጂ አላዘነችለትም ። ዝም በማለት እንዳታስቀይመው በማሰብ ፡—

«የምታስበው እንደዚህ ከሆነ ብትሄድ የተሻለ ነው» አለችው ።

አንድሬይ ከማዕድ ክፍል መጣ ።

«ምንድነው የምትለው?» በማለት ሳቀ ። «የሚበላ ነገር ላምጣልን...» በማለት እናት ከመቀመጫዋ ተነሳች ።

ኒኮላይ ሾቾልን በማስተዋል ከተመለከተው በኋላ ፤ ድንገት የሚከተለውን ተናገረ ፡—

«አንዳንድ ሰዎች መገደል ያለባቸው ይመስለኛል ።»

«አሆ! ለምን?» በማለት ሾቾል ጠየቀው ።

«ለማስወገድ» ብሎ መለሰለት ።

ረዥም እና ቀጭን የሆነው ሾቾል በሲጋራ ጨስ ተከብቦ ግወንበር ላይ ተደላድሎ የተቀመጠውን ኒኮላይን ወደታች እየተመለከተ ክፍሉ ውስጥ መሃል ቦታ ላይ ተረከዙን እያጋጨ ቆመ ። ፊቱ ደም ለበሰ ።

«የዚያን የኢላይ ጎርቦቭን አንገት ቆርጨ አሽቀ ነጥረዋለሁኝ ። ይኸን ባላደርግ ደግሞ ምን አለ በለኝ!» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ።

«ለምን?» አለው ሾቾል ።

«ሰላይ እና አቮክሻኪ ነው ። አባቴን ጆሮ-ጠቢ እንዲሆን አድርጎ ያበላሸብኝ እርሱ ነው» ብሎ በብስጭት አመለካከት አንድሬይን እየተመለከተ ሼሶቭኪቭ ተናገረ ።

«ነው እንዴ!» በማለት ሾቾል በአንክሮ ከተናገረ በኋላ ፡— «ታዲያ በዚህ ምክንያት አንተን ጥፋተኛ የሚያደርግህ ማን ነው? ከመካከላችን ማን እንከፍ አለ!..» በማለት ተናገረ ።

«ብልሆቹ እና እንክፎቹ ሁሉም በአንድነት ይገኛሉ» በማለት ኒኮላይ በግትርነት ተናገረ ። ከዚያም ፡— «አንተን እና ፓቬልን እንደምሳሌ አድርገህ ውሰድ ። ሁለታችሁም ብልሆች ናችሁ ። ነገር ግን እኔ እንደሬዎዶር ማዚን ወይንም እንደሳሞይሎቭ ወይንም እንደ እናንተ እንደሁለታችሁ ብልህ ነኝን? አትዋሽ ። ብትዋሽ ምን ምን አለፋህ ፤ አላምንህም... ሁላችሁም እኔን ገለል

ታደርገኛላችሁ ። አለሁበት ለብቻዬ እንድቆይ ታደርጋላችሁ ።» በማለት ተናገረ ።

«ኒኮላይ ፤ እንጂ ልብህን ያምሃል መሰለኝ ።» በማለት ሾኾል አጠገቡ ከተቀመጠ በኋላ ቀስ ብሎ በልሰላሴ ተናገረ ።

«አዎን ፤ ያመኛል ። እናንተንም ያማችኋል ። የእናንተ ህመም ከእኔ ሕመም ይልቅ በዓይነቱ ከፍተኛ ደረጃ ያለው ሁኖ ይሰማችኋል ። ማለት የምችለው ቢኖር ፤ ሁላችንም እርስ በርሳችን የምንተያየው እንደውሾች መሆኑን ነው ። እንደውሾች ነን ። አይደለምን? ተናገር እንጂ!» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ።

ዐይኖቹን አንድሬይ ፊት ላይ ተክሎ እና ጥርሱን ገልጥጦ መልስ ይጠባበቅ ጀመር ። ደም የለበሰ ፊቱ የቀድሞ ሁኔታውን ያልቀየረው ሲሆን ከንፈሮቹ ግን አንዳች ነገር ያቃጠላቸው ይመስል አብጠዋል ።

«ምንም የምናገረው የለኝም» በማለት ሾኾል የቪሶቭቪኮቭን የተቆጣ መልክ እየተመለከተና በቅሬታ ፈገግ እያለ ተናገረ ። ከዚያም ንግግሩን በመቀጠል ፡— «ልቡ ውስጥ ያሉት ቁስሎች በሙሉ በመድማት ላይ በሚገኙበት ጊዜ ከሰው ጋር መነጋገር ጉዳትን ማስከተል መሆኑን አውቃለሁኝ ። ወንድሜ ሆይ ይኸንን አውቃለሁኝ!» በማለት ተናገረ ።

«ከእኔ ጋር መከራከር አስቸጋሪ ነው ። ለምን ጅን ደሆነ ግን አላውቅም!» በማለት ኒኮላይ ዐይኖቹን ወደመሬት ደፍቶ ተናገረ ።

«እኔ እንደሚመስለኝ ፤ እየአንዳንዳችን እሾሃማ የሆነ ጎዳናችንን በባዶ እግራችን የተጓዘን ነን ። እየአንዳንዱ ልክ አንተ እንደምታደርገው ሁሉ የየራሱን ሥቃይ በጨለማ ውስጥ ተውጦ ያቃስተው ነው!» በማለት ሾኾል ተናገረ ።

«ምንም የምትነግረኝ ነገር የለም ። የእኔ ልብ ልክ እንደተኩላ በከፍተኛ ድምፅ ይጮኻል!» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ።

«ምንም ነገር ልነግርህ አልሻም ። ብቻ ግን ፤ ይኸ ሁኔታ እንደሚያልፍ አውቃለሁኝ ። ሙሉ በሙሉ አያልፍም ይሆን ይሆናል ። ያም ሁኖ ግን ያልፋል!»

ከዚያም ትንሽ ላቅ ካለ በኋላ ኒኮላይን ጀርባው ላይ ችብ-ችብ እያደረገ በመምታት ንግግሩን ቀጠለ ፡—

«ይኸ ሁኔታ ፤ ህፃናትን እንደሚያማቸው እንደኩፍኝ በሽታ ማለት ነው ። ሁላችንንም በሽታው ቀድሞም ሆነ ዘግየት ብሎም ይይዘናል ። ጠንካራዎቹን ሕፃናት በቀላሉ ይተዋቸዋል ። ደካማዎቹ ላይ ደግሞ ከፋ ይልባቸዋል ። የሕይወትን ጠቅላላ ይትበሃል እና እኛም በሕይወት ውስጥ የያዘነውን ቦታ ሙሉ በሙሉ ባልጨበጥንበት እና ገና ራሳችንን ፈልገን ለማግኘት በምንጥርበት ጊዜ በሽታው ይይዘናል ። አንዲት ትንሽ እና ምግቦችን ማጣፈሜ የሆነች ኮምጣጤ በዓለም ውስጥ አንተ ብቻ ሁነህ የምትገኝ እና በጣፋጭነትህም ምክንያት ሁሉም እየተሻማ ሊሰጩ ቅህ የሚሻ ይመስልሃል ። ከጊዜ በኋላ ግን ፤ ሌሎችም ካንተ ያላነሰ ሙዳ የሚያህል ልብ እንዳላቸው የምትገነዘብ በመሆኑ ግንዛቤህ ሁኔታዎችን ቀለል ያደርግልሃል ። ከዚያም በኋላ ትልቁ መረዋ ከተንጠለጠለበት እና ግው! ግው! እያለ ድምፁን ከሚያስማበት ግንብ ላይ ያንተን ኪው! ኪው! የምትለዋን ትንሿን ድምፁ-ደቃቃ ቃጭልህን አንተም ለወጉ ያህል ይዘህ የወጣህ ሁኖ ስለሚሰማህ ሃፍረት ይውጥሃል ። ምንም እንኳን ዘይት ዝምብን አስምጦ እንደሚያስቀራት ሁሉ ፤ ያንተንም ቃጭል ትላልቆቹ መረዋዎች ውጠው የሚያስቀራት ቢሆኑም ፤ መረዋዎች ለሚያስሙት ጣዕመ-ዜማ ያንተም ቃጭል ተጨማሪ በመሆን

ን ለዜማው ተጨማሪ ውበትን የምትለግሥ መሆኑን ትገነዘባለህ ። ምን ለማለት እንደረገግሁኝ ተገንዝቦኸኛልን?» በማለት ገሮሽ ተናገረ ።

«ሳልገነዘብህ አልቀረሁም» ብሎ እራሱን በአዎንታ ነቅነቅ አድርጎ ኒኮላይ መለሰ ። ከዚያም ቀጠል አደረገና ፡— «እኔ ፤ እኔ ግን ምንም ነገር አላምንም!» አለ ።

ገሮሽ ሳይታወቅ እየሳቀ ከተቀመጠበት ብድግ ብሎ በመነሳት ድምፅ እያሰማ መራመድ ጀመረ ። ከዚያም ፡—

«አንት ያረጀህ የእጡብ ክምር! እኔም ምንም ነገር አላምንም ነበር!» በማለት ተናገረ ።

«የእጡብ ክምር ማለትህ ለምንድነው?» ብሎ ገሮሻን ሲጠይቀው ኒኮላይ የመደነቅ ፈገግታ አሳየ ።

«ምክንያቱም አንተ ልክ የእጡብ ክምር የምትመስል ነህና ነው» በማለት መለሰለት ።

ድንገትም ኒኮላይ አፋን በሰፊው ከፍቶ በሳቅ ይንከተከት ጀመር ።

«ምነው ፤ ምን ሆነክ?» በማለት ገሮሻ በመገረም አጠገቡ ቆሞ ጠየቀው ።

«አንተን ለማስቀየም የሚከፈል ተመልሶ ጅላጅ ል እንደሚሆን ጉዳዩ በሃሳቤ ስለተመላለሰ ነው ።» በማለት ኒኮላይ መለሰ ።

«እንዴት አድርጎ ማን እኔን ለማስቀየም ይችላል?» ገሮሻ ትከሻውን ነቅነቅ አድርጎ ጠየቀ ።

«እኔ እንጃ» በማለት ለዛ ያለው ቀልድ በተቀላቀለው ፈገግታ ፈገግ ብሎ ቬሶቭቪኮቭ መለሰ ። ከዚያም ቀጠል አደረገና — «ሰው አንተን ባያስቀይምህ ይሻለዋል ማለቴ ነው ።» በማለት ተናገረ ።

«ምን ማለትህ ነዋ!» ብሎ ገሮሻ ሳቀ ። «አንድርዕይ!» በማለት እናት ከምግብ ማዘጋጀው ክፍል ሁና ተጣራች ።

አንድሬይም ወደርሷ ዘንድ ሄደ ። ብቻውን የቀረው ቬሶቭቪኮቭ ዙሪያውን ከቃኘ በኋላ በአረጃ ብጤ ቡት ጫማ የተሸፈነ እግሩን ከዘረጋ በኋላ አተኩሮ በመመልከት በቁርጭምጭሚቱ እና በሎሚው መካከል ያለውን የእግሩን ጡንቻ ይነካካ ጀመር ። እጁን ከፍ በማድረግም ወፍራም መዳፋን ከተመለካከተ በኋላ በቢጫ ፀጉር የተወረረውን የእጣቶቹንም አይበሉባ ይመለከት ጀመር ። አይበሉባውን አየር ላይ ወዝወዝ ጳድርሳ ብድግ አለ ።

አንድሬይ ሳሞቫሩን ሲያመጣ መስተዋቱ ፊት ለፊት ቆሞ ነበር ።

«ይኸንን የእኔን ኩባያ ፊቴን ከተመለከትኩት ረኸም ጊዜ ነው...» በማለት ጥቂት ፈገግ ብሎ ተናገረ ። ከተል አድርጎም ፡—

«ኩባያ ፊቴ ጠፍጣፋ ነው ጃል!» በማለት ተናገረ ። «ታዲያ ምን የሚያስቸግርህ ነገር አለ?» በማለት አንድሬይ በመደነቅ እየተመለከተው ጠየቀው ።

«ሳሻ ፤ የሰው ፊት የልቦናውን ምንነት ያንጸባርቃል እያለች ትናገራለች» አለ ።

«ዋጋ-ቢስ ነሽ በላት! የገዛ ራሷ አፍንጫ የአሳማጥመጃ መንጠቆ ይመስላል ። አገጭ ደግሞ እንደሰንጠ ዲ የሾጠጠ ነው ። ልቧ ግን እንከን የማይወጣለት አንፀባራቂ ኮከብ ነው» ብሎ ተናገረ ።

ኒኮላይ ተመለከተውና ፈገግ አለ ። ተቀምጠው ሻይ ይጠጡ ጀመር ።

ኒኮላይ ትልቅ ድንች ወሰደና ቁራሽ ዳቦውን ጨው ከነሰነሰበት በኋላ እንደበሬ ዝግ ብሎና ሳያቋርጥ ማመንዝጉን ቀጠለ ።

«እዚህ ሁኔታው እንዴት ነው?» በማለት ምግብ በአፋ መልቶ ጠየቀ ።

ፋብሪካው ውስጥ የፕሮፓጋንዳ ሥራ እንዴት እንደሚያሠራው አንድሬይ ዘርዘር ባብራራለት ጊዜ ኒኮላይ እንደገና ባለመደሰት ከፋው ።

«ረዥም ጊዜ ይወስዳል ። በጣም ረዥም ጊዜ ይወስዳል! ፈጠን ባለ ሁኔታ መሥራት አለብን...» አለ ።

እናት እርሱን ስትመለከት የጥላቻ ስሜት ለልቧ ተሰማት ።

«ሕይወት በልምጭ እየተገረፈ የሚጋልብ ፈረስ አይደለም!» በማለት አንድሬይ ተናገረ ።

ኒኮላይ በግትርነት ራሱን ነቀነቀ ።

«በጣም ረዥም ጊዜ ነው! ይኸን ያህል መቆየት አልችልም! ምን ማድረግ ይሻለኛል?»

መልስ በመጠበቅ የኾኾልን ፊት በሚመለከትበት ጊዜ ግራ ገብቶት የመጨነቅ ሁኔታ ይታይበት ጀመር ።

«ሁላችንም መማር እና መልሰንም ሌሎችን ማስተማር አለብን!» በማለት አንድሬይ ጭንቅላቱን ወደመሬት ቀለስ አድርጎ ተናገረ ።

«መታገል የምንጀምረው ታዲያ መቼ ነው?» በማለት ቪሶቭቪኮቭ ጠየቀ ።

«ትግሉን መቻ እንደምንጀምር አላውቅም ። ትግሉን ከመጀመራችን በፊት ብዙ ጊዜ ደህና አድርገው እንደሚወቁን አውቃለሁኝ!» በማለት እየሳቀ መለሰለት ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡- «እኔ እንደሚታየኝ ከሆነ ከጠመንጃው ትጥቅ በፊት የአእምሮ ትጥቅ እንዲኖረን ያሻል...» ብሎ ተናገረ ።

ኒኮላይ እንደገና መብል መመገቡን የቀጠለ ሲሆን ፣ እናትም ጠፍጣፋ የሆነ ግዙፍ አካሉን የሚያቻ

ችልለትን ዝርግ ፊቱን ቀስ ብላ በማሸለቅ ሠረቅ እያደረገች ትመለከት ጀመር ።

ተጋራሬ ከሆኑት ትናንሽ ዓይኖቹ ጋር ዐይን-ለዐይን ግጥም በማለቷ ምክንያት ሁኔታው ቅንድቦቿን አርበደበደው ። አንድሬይ ርጋታ-ቢስ ነው ። ድንገት መሳቅ እና መናገር ይጀምራል ። ከዚያም ማፋጨት ይቀጥላል ።

አንድሬይ ምን እንደሚያሳስበው አሰበች ። ኾኾል ለሚናገራቸው ንግግሮች ሁሉ የአንገራጋሪነት መልስ እየሰጠ ኒኮላይ በመተከዝ ተቀምጦአል ።

ትንሿ ክፍል ለእናት እንግዶች ምቾች የጎደላት የማታዝናና ክፍል የሆነችባቸው ስትሆን አንዴ አንድሬይ ሌላ ጊዜም እርሷ እየሆኑ በመሠረቅ እንግዳቸውን ይመለከቱታል ።

በመጨረሻም ቪሶቭቪኮቭ ከተቀመጠበት ተነሣ ። «ወደምኝታ ቦታዬ ልሂድ ። እዚያ እሥር-ቤት በመቀመጥ ላብድ ምንም ያህል አልቀረኝም ነበር ። ይኸው ድንገት ስለለቀቁኝ ወጣሁኝ ። ደክሞኛል ።» በማለት ተናገረ ።

ወደ ምግብ ማዘጋጃ ቤቱ ክፍል ሄደ ። ከዚያም ጥቂት ዕርምጃ እንደተጓዘ ድንገት ዝም አለ ። እናት መራመድ አለመራመዱን ለማወቅ ጆሮቿን ቀሥራ ታዳምጥ ጀመር ። አንዳችም የሚሰማ ድምፅ አልነበረም ።

«አሥፈሪ በሆነ ሃሳብ ተውጧል ።» በማለት ለአንድሬይ ቀስ ብላ ነገረችው ።

«አስቸጋሪ ሰው ነው!» በማለት ኾኾል ራሱን በመገረም እየነቀነቀ ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አደረገ ፣ ፡- «ይኸንን መሳዩ ሁኔታ ግን ያልፋል ። እኔም አንድ ጊዜ ልክ እንደዚህ ነበርኩኝ ። እሳት ልብዎ ውስጥ ብሩህ ሁኖ እስኪነድ ድረስ ብዙ አመድ አ

ለው ። እምዬ ወደመኝታዎ ይሂዱና ይተኙ ። ትንሽ ማን በብ እሻለሁኝ ።» በማለት ተናገረ ።

ከክፍሉ በስተጥግ በኩል ከጥጥ የተሠራ መጋረጃ ውስጥ ወደሚገኘው አልጋዋ ዘንድ ገባች ። እናት ስትተነፍስ እና ስትፀልይ አንድሬይ ረዘም ላለ ጊዜ ያዳምጣት ነበር ። ግንባሩን እያሻሸና በረዣዥም ጣቶቹ ሪዙን እየዳበሰ የመጽሀፎቹን ገጾች ቶሎ ቶሎ ይገለብጣቸው ጀመር ። ሰዓቱ የደወል ድምፅ አሰማ ። ነፋሱ በዛፎቹ ላይ ያፏጫል ።

«ወይ ጉድ! በዚች ዓለም የሚኖሩት ሕዝቦች አያሌ ናቸው ። ሁሉም ያጉረመርማሉ ። ደስተኞቹ ያሉት የት እንደሆነ ማወቁ ነው የሚገርመኝ ።» በማለት እናት ለስለስ ባለ ድምፅ ተናገረች ።

«እምዬ ፤ ደስተኞች አሉ! በቅርቡም ቁጥራቸው ይጨምራል ። ብዙ ፤ እጅግ ብዙ ይሆናሉ!» በማለት አንድ ሬይ መለሰላት ።

ድርጊቶች ያልተለዩዋቸው ቀናት በተፈራራቂ እየዘለቁ ኑሮ በፈጣን ሁኔታ ይገሰግስ ጀመር ። እየአንዳንዱ ድርጊት አዳዲስ ሁኔታዎችን ያስከተለ ሲሆን ፤ ሁኔታው ግን እናትን ሊያሰጋት አልቻለም ። ከዚህ ቀደም አይታቸው የማታውቃቸው በስሜት የተዋጡ ሰዎች ከአንድሬይ ጋር ለመወያየት በየምሽቱ አዘውትረው መምጣታቸውን ቀጠሉ ። ከዚያም የካፖርታቸውን ክሣድ ወደላይ ሰቅሰቅ አድርገውና ባርኔጣቸውንም ዝቅ አድርገው ዐይኖቻቸውን እስኪሸፍን ድፍተው ድምፅ ሳያሰሙ ወደመጡበት ይመለሳሉ ። እየአንዳንዳቸው በውስጣቸው ታምቆ ይሰማቸው የነበረውን

ስሜት ተገንዝባዋለች ። የጊዜ ዕጥረት እየሆነባቸው ነው እንጂ ፤ ሁሉም ለመዘመር እና ለመሳሳቅ ፍላጎት ያላቸው ይመስላሉ ። ሁልጊዜም ይቻኩላሉ ። ከመካከላቸው አንዳንዶቹ አዋኪዎች እና አልምጦች ናቸው ። አንዳንዶቹ ደግሞ በሳቅ ፍልቅልቅታ የተመሉና በወጣትነት ትኩስ ኃይል የተዋጡ ናቸው ። አንዳንዶቹ ደግሞ ጭምቶች እና በሃሳብ የተዋጡ ናቸው ። እየአንዳንዳቸው በከፍተኛ ደረጃ የየራሳቸው ጠባይ ቢኖራቸውም ሁሉም በራሳቸው የሚተማመኑና ቆራጦችም ሲሆኑ ፤ ፊታቸውም ከሲታ ፤ ጠባያቸው የረጋ ፤ ዐይኖቻቸው ጥቋቁር ሁነው በጥልቀት በርኅራኄ እና በንቁነት የሚያስተውሉ ፤ የእነርሱ ጠቅላላ መልክም ፈጣሪ አያሱስ ክርስቶስ ወደ ኤማሁስ ሲገዝ ይታይበት የነበረውን መልኩን ይመስሏት ነበር ።

እናት የእነርሱን ብዛት በሃሳቧ በመቁጠር ልጅዋ ፓቬል በጠላት እጅ እንዳይወድቅባት በእነርሱ መካከል የሚገኝበትን ቦታ በአዕምሮዋ ታዘጋጅ ጀመር ።

አንድ ቀን አንዲት ፀጉረ-ከርዳዳ የሆነች ጮሌ ልጃገረድ ለአንድሬይ የሚሰጥ የታሸገ ቦስጣ ይዛ መጣች ። ተመልሳ በምትሄድበት ጊዜም የደስ-ደስ ያላቸውን ዐይኖቿን ፏ አድርጋ በማብራት ወደ እናት ዞር ካለች በኋላ እናትን ፡—

«ደሀና ይዋሉ ጓዲት!» አለችት እናትም ፈገግ በማለት ፡—

«ደሀና ዋይ ።» አለችት ።

ልጃገረዲቱን ከሸገችት በኋላ እናት ተመልሳ ወደ ደቤት በመግባት ይህኛን እንደ ፀደይ አበባ በትኩስ ነት ያጋሸበችደቱን እና ክብደቷ እንደቢራቢሮ የቀለለ ሁኖ በመንገድ ላይ ቂብ-ቂብ እያለች በፍጥነት እርምጃ የምትጓዘውን ጓዲቷን ልጃገረድ በመስኮት ውስጥ ሁኖ እናት በፈገግታ ትመለከት ጀመር ።

«ንዲት! አንቺ የኔ ውዲት! መላ ሕይወትሽን ከአንቺ ጋር አብሮ የሚጓዝ ጓድ እግዚአብሔር ያድልሽ!» በማለት እናት በማጉረምረም ልጃገረዲቱ ከዐይኗ እየራቀች ስትጓዝ ተናገረች ።

የሚመጡት ሰዎች እናት ራሷን ዝቅ አድርጋ እንድትስቅ የሚያስደርጉ አንዳንድ ምክንያቶች ነበራቸው ። ይሁን እንጂ ፤ ራሳቸው ባላቸው ዕምነት እና ሀቀኝነታቸውም ከጊዜ ጊዜ የተረጋገጠ ሁኖ በማግኘቷ በደስታ ስሜት የተነካች እንድትሆን አብቅቷታል ። በፍትህ ድል አድራጊነት ሕልማቸው ልቧ የተቀሰቀሰና የተነካ ሲሆን ፤ በአንዳች ምክንያት ግን እነርሱ በተናገሩ ቁጥር ስታዳምጣቸው ትካዜ ይሰግታል ። በተለይም መዘባነን በሌለበት ጠባያቸውና እንደዚሁም ችርነት በተመላው ሁኔታቸው ከልብ ተነክታለች ።

ሕይወትን በሚመለከት ረገድ ከሚናገሯቸው መካከል አብዛኛውን የተገነዘበች ከመሆኗም በስተቀር ፤ ለሰው ልጅ ሀዘን ዕውነተኛ ምንጩ ምን እንደሆነ ያገኘችው መሆኑ የተሰማት ሲሆን ፤ እነርሱ ከሚያቀርቧቸው አመለካከቶች ጋር መስማማትንም ተላመደች ። ይሁን እንጂ ፤ በልቧ ውስጥ በጥልቀት የሚገኘው ዕምነቷ ሕይወትን እነርሱ እንደገና አድሰው ያዘጋጁታል የሚል ዕምነት የሌለው ሲሆን ፤ እነርሱ ባቀጣጠሉት እሳት ዙሪያ መላውን ወዝ-አደሮች አከማችተው ለመሰብሰብ ይቻላቸዋል ብላ አታምንም ነበር ። ሁሉም ቢሆን ከርሱን ለመሙላት የተዘጋጀ ነው ። ማንም ቢሆን እስከሚቀጥለው ቀን ድረስ ይኸንን ለማስተላለፍ የሚሻ አልነበረም ። ያንን ረዥም እና አድካሚ የሆነ ጎዳና የሚዘልቁት ጥቂቶች ብቻ ነበሩ ። የሰብአውያን ፍጡሮች የወንድማማችነት መንግሥት የኋላ-ኋላ የሚደረስበት የመሆኑን አስደናቂ ትርኢት በቅድሚያ

ለመቃኘት የሚችሉት ዐይኖች ጥቂቶች ናቸው ። ስለዚህም ፤ ምንም እንኳን ሁላቸውም ጢሞች ያጤሙና አመለካከታቸውም አብዛኛውን ጊዜ ከድካም የተነሳ የዛለ የብልህ ሰው አመለካከት ቢሆንም ፤ እነዚህ ሁሉ የተባረኩ ግሩም ሰዎች ለእርሷ እንደልጆቿ የሚቆጠሩ ናቸው ።

«አናንት ምስኪኖች!» በማለት ራሷን እየነቀነቀች አሰበች ።

ሁሉም ግን ቀጥተኛ የሆነ ፤ ጥሞና ያልተለየውና አስተዋይ የሆነ አኗኗር ይኖራሉ ። በጎ ተግባር ስለመፈጸም ይናገሩ የነበረ ሲሆን ፤ የሚያውቁትን ለሌሎች የማስተማር ጥረታቸውንም አላቋረጡም ። አደገኛ የሆነ ቢሆንም እንኳን ይኸንን መሳይ ኑሮአቸውን እንደምን አድርገው እንደሚያፈቅሩት ያስተዋለች ሲሆን ፤ ትንሽ ከተነፈሰች በኋላም የእርሷን የራሷን የሕይወት ፅላሎት መለስ ብላ አስታወሰች ። ለዚህ ለአዲሱ አኗኗር እርሷ ራሷም ጠቀሜታ ያላት መሆኗን ቀስ-በቀስ ሕሊናዋ እየተገነዘበው ይሄድ ጀመር ። ቀደም ሲል ማንም ይሻኛል ብላ የምትገምት ያልነበረች ስትሆን ፤ አሁን ግን ብዙ ሰዎች የሚሻት መሆኑን በግልጽ ያስተዋለች ስትሆን ፤ ይኸ ድርጊትም ለራሷ ተገቢ የሆነ ከፍተኛ ቦታ እንድትሰጥ ያደረጋት ትልቅ ግንዛቤ ነው...

ተበታኝ ጋዜጣዎቹን ያለማሰለስ በየተወሰነው ጊዜ ወደፋብሪካው እየያዘች የምትሄድ ስትሆን ፤ ይኸንንም ተግባሯ አድርጋ ትቆጥረው ጀመር ። ሰላዮቹ አዘውትረው ይመለከቷት የነበረ በመሆኑ ከቁም-ነገርም አያገቧትም ። ብዙ ጊዜ የፈተሷት ሲሆን ፤ ሁሉንም ጊዜ ይፈትሷት የነበረው ተበታኝ ጋዜጦቹ በተበተኑበት ማግሥት ነው ። የያዘችው አንዳችም ተበታኝ ነገር ሳይኖራት ዘበኞቹ እንዲጠራጠሯት ለማድረግ እንዴት

እንደምትችል ታውቃለች ። እነርሱም ካቆሟት በኋላ የ ሚፈትሷት ሲሆኑ ከእነርሱ ጋር በመወዛገብም ከሰ ብአዊ ክብሯ የተደፈረች አስመስላ ታሳያለች ። ከዚያ ም አንዳችም ነገር ስላላገኘባት ሀፍረት ላይ እንዲወ ድቁ ካደረገችቸው በኋላ በችሎታዋ ኮርታ ትሄዳለች ። ይኸንን መሳዩ ድርጊት የምታፈቅረው ተግባሯ ነበር ።

ቬሶቭቪኮቭን ፋብሪካው እንደገና መልሶ አልቀጠረ ውም ። የደን እንጨት ከሚሸጥ ድርጅት ውስጥ ሥራ አገኘ ። ሥራውም ግንዲላዎችን ፣ ሳንቃዎችን እና የማ ገዶ እንጨቶችን በመሰበሰብ ማጓጓዝ ነበር ። በየ አለቱ ከእንጨቶቹ ጋር ሲጓዝ እናት ታየዋለች ። መጀመርያ ሁለት ከሚታ የሆኑ እና በሸክም ብዛት ም እግሮቻቸው የሚንቀጠቀጡ ፣ ጭንቅላቶቻቸውም የተ ሰላቹ እና የተዳከሙ ዐይኖቻቸውን እያርገበገቡ የሚ ጓዙ ፈረሶች ይታያሉ ። ከእነርሱ በስተኋላም አንድ ላይ የተጠፈሩ ረዣዥም የረጠቡ ግንዲላዎች ወይንም የተደራረቡ ሳንቃዎቹ ኳ-ኳ-ኳ የሚል ድምፅ እያሰሙ ይጎተታሉ ። ከእንጨቶቹ በስተኋላም የፈረሶቹን ልጅም አጥብቆ ይዞ ኒኮላይ ኋላ-ኋላ ይጓዛል ። በጽዳት ጉድለ ት የቆሸሸ እና የተደራረተ ልብስ የለበሰ ፣ መጫሚያ ውም ትልቅ ቡት ሲሆን ፣ ባርኔጣው ወደበስተጭንቅ ላቱ አዘቅዝቆአል ። ሁኔታውን ለተመለከተው ከመሬት እንደተነቀለ ወፍራም ጉቶ ቀርፈፍ-ቀርፈፍ እያለ የሚ ጓዝ ነው ። እርሱም በሚጓዝበት ጊዜ ራሱን ወደመሬ ት ቀለስ አድርጎ በማዘቅዘቅ ዐይኖቹ መሬት-መሬቱን ያያሉ ። ፈረሶቹ የዕውር የድንብራቸውን ከሚጎትቱት ጋር እና ከአላፊ — አግዳሚ ሰዎች ጋር ይተረጎማሉ ። በዚህም ምክንያት ሰዎቹ ኒኮላይ ላይ ቀፎው እን ደተነካበት ንብ የቁጣና የስድብ ናዳ ያወርዱበታል ። እርሱ ግን አንዳችም የመልስ አጸፋ የማይሰጥ ከመሆ ኑም በስተቀር ቀና ብሎም አይመለከታቸውም ።

ፋጩቱን እያፋጩ ፈረሶቹን ፡— «ሱ! መንገዳችሁን ያዙ!» እያለ በቁጣ ይናገራል ።

አዲስ የደረሱ የውጭ ሀገር ጋዜጦትን ወይንም ተ በታኝ ወረቀቶችን ለማንበብ አንድሬይ ጓዶቹን በመ ጥራት በሚሰበስብበት ጊዜ ሁሉ ኒኮላይ ከበስተጥግ በኩል በመቀመጥ አንድ ወይንም ሁለት ሰዓት በፀጥታ ያዳምጣል ። ከንባቡ በኋላም ወጣቶቹ በተነበ በው ላይ የጋለ ክርክር ያደርጋሉ ። ኒኮላይ ግን በክ ርክሩ አይሳተፍም ። ሁሉም ከሄዱ በኋላ እርሱ ቁጭ ብሎ ከአንድሬይ ጋር ንግግሩን ይቀጥላል ፡—

«በዚህ ጉዳይ ይበልጥ ሊወቀስ የሚገባው ማነው?» በማለት በማኩረፍ መልክ ጠየቀ ።

«የሚወቀሰው ሰው 'ይህ የእኔ ነው!' በማለት በመ ጀመሪያ ጊዜ ያስታውቀው ሰው ነው ። ያ ሰውም ከጥ ቂት ሺህ ዓመታት በፊት የሞተ ሲሆን አሁን እር ሱን መቆጣቱ ከቶውንም አንዳችም የሚያስገኘው ጠ ቀሜታ የለውም!» በማለት ኸኸል ቀልድ በተመላበት ሁኔታ ፣ ነገር ግን ደግሞ ዐይኖቹ በማስተዋል ተመስ ጠው መለሰለት ።

«ሃብታሞችስ? ደጋፊዎቻቸውስ? ጥፋተኞች አይደሉምን?» በማለት ጠየቀ ።

ኸኸል ፣ ስለኑሮ እና ስለሰዎች ምን እንደሚያው ቅ ቀላል በሆነ አገላለጽ ለማብራራት ቃላት በሚፈ ልገበት ጊዜ ጀርድን እያፍተለተለ ሪዙን ያሻሻል ። በኸኸል አመለካከት ሰዎች ሁሉ በጥፋተኝነት ተጠ ያቂዎች ሲሆኑ ፣ ይኸ መልስ ደግሞ ኒኮላይን አላረካ ውም ። ወፋፍራም ከናፍሮቹን አገጣጥሞ ራሱን ባለመ ስማማት ምልክት ይነቀንቃል ። በመጨረሻም ያልረካ ና ያልተደሰተ በመሆን ተሰናብቶ ይሄዳል ።

«የተወሰኑ ሰዎች በጥፋተኝነት ተወቃሾች መሆን አለባቸው!» በማለት አንድ ቀን ተናገረ ። ከዚያም ፡—

«አነዚህ ተወቃሽ ሰዎችም እዚህ አለንበት የሚገኙ ናቸው ። አንዳችም ይቅርታ ባለማድረግ በአረም እንደ ተወረረ መሬት መላውን ሕይወታችንን መነቃቀል አለብን!» በማለት ተናገረ ።

«አንድ ቀን የጊዜ ተቆጣጣሪ የሆነው ኢሳይ ስለ እናንተ የተናገረው ይኸንን ነበር!» በማለት እናት አ ስታወሰች ።

«ኢሳይ!» ብሎ ቬሶቭቪኮቭ ጥቂት ዝም ካለ በኋላ ጠየቀ ።

«አዎን ። እርሱ ማናቸውንም ጥያቄ ከቦታ-ቦታ በማ ነፍነፍ የሚጠይቅ ክፉ ሰው ነው ። እዚህ መምጣት ም የጀመረ ሲሆን ከበስተመስኮት በኩልም ያሾልቃል...» አለች ።

«በመስኮት በኩል ያሾልቃል?» በማለት አንድሬይ ደግሞ ጠየቀ ።

እናት አልጋዋ ላይ ስለነበረች የኒኮላይን ፊት አል ተመለከተችም ። ይሁን እንጂ ፡—

«ይኸንን ያህል ትርፍ ጊዜ ካለው እየመጣ ያሾል ቅ!» ብሎ ሲናገር የአንድሬይ መልክ እንደምን እንደተ ለወጠ ልትገነዘብ ችላለች ።

«አረ ቆይ ፤ እስኪ ቆይ ፤ ጉዳዩ እንዲህ እኮ አይደ ለም ። ከተወቃሾቹ መካከል እርሱም አንደኛው ነው!» በማለት ኒኮላይ ተናገረ ። ከዚያም አንድሬይ ወዲያው ኑ ቀበል በማድረግ ፡—

«የእርሱ ተወቃሽነት ደግሞ ምን በሆነ ነው ፤ ጅ ል-እንክፍ በመሆኑ ነውን?» ብሎ ጠየቀ ።

ቬሶቭቪኮቭ መልስ ሳይሰጥ ተነስቶ ሄደ ።

ኾኾል ተቀምጦ ከነበረበት ተነስቶ በዝግታ እር ምጃ ክፍሉ ውስጥ መራመድ የጀመረ ሲሆን ፤ እንደ ሸረራት እግሮች እጥፍ-ዘርጋ የሚሉት ረዣዥም እግ ሮቹ በተራመደ ቁጥር ድምፅ ያሰማሉ ። ፔላጊያን ፀ

ጥታ ላለመንሳት በማለት ሁል ጊዜ እንደሚያደርገው ሁሉ ቡት ጫማውን አውልቆአል ። እርሷ ግን አልተ ኛችም ።

ኒኮላይ ከቤት ወጥቶ እንደሄደ ፡—

«ይኸ ሰው ያስፈራኛል!» በማለት እናት በመጨነ ቅ መልክ ተናገረች ።

«አ-ዎን!» በማለት ትንፋሹን እየዋጠ ኾኾል ተና ገረ ። ከዚያም በመቀጠል ፡— «እርሱ እጅግ ሲበዛ ቅን ነው ። እምዬ ፣ ሁለተኛ የኢሳይን ስም አያንሱበት ። ኢሳይ የለየለት ሰላይ ነው» በማለት ተናገረ ።

«ይኸ የሚያስገርም ጉዳይ አይደለም ። ያጎቱ ልጅ ም ዣንዳርም ነው» ብላ እናት መለሰችለት ። ከዚያም ኾኾል ንግግሩን በመቀጠል ፡—

«በመጨው ቀናት ኒኮላይ ሳይደበድበው አይቀርም ። በተራ ሕዝቦች ላይ ሥልጣን ያለው ክቡሩ ሰው ያሳ ደረውን ስሜት ያስተውሉታልን? እንደ ኒኮላይ የመሳ ሰሉ ሰዎች የቱን ያህል ተሳስተው እንደነበረ ሲገነዘ ቡና ትዕግሥታቸው አብቅቶ ሲገነፍሉ ከቶ እንደምን ያለ ሁኔታ ይደርሳል? ሰማይና መሬቱ በደም ይጠልቀ ለቃል...» በማለት ተናገረ ።

«ፈራሁኝ ፤ አንድርዬ!» በማለት እናት አለስልሳ ተናገረች ። ከጥቂት ጊዜ በኋላም አንድሬይ ፡—

«አዩ ፤ ዝምብ ጥልቅ ብላ ካፍዎ ባልገባች ኖሮ ባላስመለሰዎትም ነበር! ይሁን እንጂ የአዛዦች እየአን ዳንዱ ጠብታ ደም ደሀ ሕዝቦችን እንዲያነቡ ባደረጉ ት እንባቸው ውስጥ ተደባልቆ ይዋሃዳል...» በማለት ከተናገረ በኋላ ለስለስ ባለ ሁኔታ በጥቂቱ ሳቅ በማ ለት ፡—

«ሁኔታው የሚያዝናና ባይሆንም ዕውነት ነው!» በማለት ተናገረ ።

አንድ እሁድ ቀን እናት ለገበያ ወጥታ አንዳንድ ዕቃዎችን ከገዛች በኋላ የቤቷን በር ከፍታ ከመድረኩ እንደደረሰች በከፍተኛ ደስታ ተመላች — ከቤቷ የውስጥ ክፍል ጉልህ የሆነው የልጅዋ የፓሼል ድምፅ ተሰማት ።

«አኝሁና ፤ እናት መጡ!» በማለት ኸኸል ድምፁን ከፍ አድርጎ አሰማ ።

ፓሼል በፍጥነት ዞር ብሎ ወደርሷ ሲመለከት እናት ያየች ከመሆኗም በስተቀር ፤ በፊቱ ላይም ብሩህ ገጽታ የረበበበት ሲሆን ይኸውም ትርኢት ለእርሷ ተስፋዋ ነበር ።

«ለቤትህ በቃህ!» በማለት በለሆሳስ ከተናገረች በኋላ ባለጠበቀችው ትርኢት በደስታ ድንጋጤ ውጧት ቁጭ አለች ።

ፓሼልም የገረጣ ፊቱን ከርሷ ሥር ዝቅ አድርጎ ተቀመጠ ። ከፍፍሮቹ ይንቀጠቀጣሉ ። ዐይኖቹም ዕንባ አቅርረዋል ። ለአፍታ ያህል አንዳችም ነገር አልተናገረም ። እናትም አንዳችም ነገር ባለመናገር በፀጥታ ዝም ብላ እርሱን-እርሱን ትክ ብላ ታስተውላለች ።

ኸኸል ለስላሳ ፋጨት እያፋጨ ወደ ውጪ ወጣ ።

«አማማ ፤ አመሠግንሻለሁኝ!» በማለት ፓሼል በሚንቀጠቀጡ እጣቶቹ እጆቿን እያሻሸ ተናገረ ። እንደገና መልሶም ፡— «የኔ ውድ እናት ፤ አመሠግንሻለሁኝ!» በማለት ተናገረ ።

ይኸንን የአገላለጽ ሁኔታውን በፊቱ ላይ በመመልከቷ እና ትህትና የተመላበት ድምፁንም በመስማቷ እናት በስሜት ተውጣ የልጇን ራስ በመደባበስ የልቧን የሞቀ ትርታ ለማስታገስ ሞከረች ፡—

«አረ ስለፈጣሪ ብለህ ፤ ለምኑ ነው እንዲህ የምታመሠግነኝ?» በማለት ተናገረች ።

«ታላቁ ተግባራችንን በመርዳትሽ ። አመሠግንሻለሁኝ!» በማለት ደግሞ ከተናገረ በኋላ ቀጠል አድርጎ ም ፡— «እንዲህ እንደኔ እና እንደ አንቺ ከአናቴ ጋር የመንፈስም ቅርበት አለኝ ብሎ መናገር የሚችል ሰው ቢኖር ጥቂት ነው!» አለ ።

እጅግ መልካም እና እጅግ ተወዳጅ በመሆን ከፊት ለፊቷ ቆሞ የነበረው ልጅዋ የሚናገራቸውን ቃላት በታላቅ ስሜት በጥምና ለማድመጥ በመሻት ዝም ብላ ታስተውለው ጀመር ።

«እናት ፤ ተግባሩ ምን ያህል ችግር አድርሶብሽ እንደነበረ እገነዘበዋለሁኝ ። ከተግባሩ መካከል ምን ያህሉን ትሺው እንዳልነበረ እገነዘባለሁኝ ። መላ ሕይወትሽን እንደተሰቃየሽ ሁሉ የወደፊቱ ጊዜሽንም በዝምታ ስቃይን እየተቀበልሽ የምታሳልፈ እንጂ ፤ የእኛ አስተሳሰብ የአንቺም አስተሳሰብ ጭምር ይሆናል ብዬ ፍጹም አልገመትኩኝም ነበር ። ይኸንን ማሰብ ለእኔ ከባድ ነበር!..» በማለት ተናገረ ።

«ብዙ ነገሮችን እንድንገነዘብ አንድርዬ ረዳኝ!» ብላ ተናገረች ።

«ስለአንቺ ነገረኝ!» በማለት ፓሼል እየሳቀ ተናገረ ። «እንደዚሁም የጎርም ጭምር ። እርሱና እኔ የአንድ መንደር ሰዎች ነን ። አንድርዬ ማንበብ ሊያስተምረኝ እንኳን ፈልጎ ነበር...» አለች ።

«አንቺም ሀፍረት ተሰምቶሽ ነበር ። ስለዚህም ራስሽ በራስሽ ለመማር ፈቀድሽ?» አላት ።

«እንዲህ መሆኑን ገምቶ ነበራ!» በማለት በአንክሮ ተናገረች ። ከዚያም በደስታ የተዋጠው ልቧ አስጠብቧት ፡— «አንጥራው እንጂ ወደቤት እንዲገባ ። እኛ ብቻችንን እንድንነጋገር ይሁነኝ ብሎ ነው የወጣው ።

የራሱ እናት የለውም...» በማለት ተናገረች ። ፓሼልም በሩን ከፈተና መድረኩ ላይ ብቅ ብሎ ፡—

«አንድሬይ ፤ የት ነው ያለኸው? ና እንጂ» በማለት ተጣራ ።

«አዚህ ነው ያለሁት ። እንጨት ትንሽ መፈላለጥ ፈልጌ ነው» በማለት አንድሬይ ተናገረ ።

«ና ግባ እንጂ!» በማለት ፓሼል ጠራው ።

ወዲያውኑ አልሄደም ። እቤት ውስጥ እንደገባም ስለቤት ዕቃዎች ጉዳይ ማውራት ጀመረ ።

«ኒካላይ ጥቂት የማገዶ እንጨት እንዲያመጣልን መጠየቅ ሊኖርብኝ ነው ። የቀረን እንጨት ጥቂት ነው ። እምዬ ፤ ይኸንን ፓሼልን እስኪ ትክ ብለው ይመልከቱት ። ባለሥልጣናቹ አመጸኞችን በመቅጣት ፈንታ እየቀለቡ ያደለቧቸው ይመስላል...» በማለት ኸኾል ተናገረ ።

እናት ሳቀች ። አሁንም ከደስታ ብዛት እንደዛለች ነበረች ። ይሁን እንጂ ረጋ ያለ እና ሥርአት ያለው የሰከነ አስተሳሰቧ ልጅዋን አሁን ባለበት የሰሜት ሁኔታው ሳይሆን ርጉ የሆነውን የእርሱነት ነባር ጠባዩን ለማየት እንድትሻ አስከጀላት ። ሁሉም ነገር ግሩም-ድንቅ ነበር ። ይኸ ለሕይወቷ የመጀመርያ ታላቅ የደስታ ጊዜ ፤ ልክ አሁን ባለው ሁኔታ እስከምንግዜውም ጠንካራና ከፍተኛ በመሆን በልቧ ማሕደር እንደተጠበቀ እንዲቆይ አስመኛት ። ይኸ ደስታ ይፈራርስ ይሆናል ብላ በመፍራት ፤ አንድ የትም የማይገኝን ወፍ በድንገት ያገኘ የአዕዋፍ ሰብሳቢ ወፉ እንዳያመልጠው የወፍ ጎጆውን እዚህም-እዚያም እያስተዋለ ለማጠባበቅ እንደሚጣደፍ ዓይነት ሆነች ።

«ምሳ እንብላ! ምንም የበላህ አይመስለኝም ፤ ፓሻ?» በማለት እናት ጉድጉድ እያለች ተናገረች ።

«አዎን ። ትላንትና የእሥር-ቤቱ አዛኸ ሊለቅቁኝ

መወሰናቸውን ነገረኝ ። ስለዚህም አንዳችም ነገር ለመብላትም ሆነ ለመጠጣት አልቻልኩም ነበር...» በማለት ተናገረ ።

«ከእሥር-ቤት ስወጣ ያገኘሁት የመጀመርያው ሰው ሲዞሽ ነበር ።» በማለት ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ ፡— «እኔን ባየኝ ጊዜም ሰላምታ ለመለዋወጥ መንገዱን አቋርጦ መጣ ። በአሁኑ ጊዜ እኔ በፖሊስ ዐይነቱ-ቁራኛ የምጠበቅ መዘዘኛ ሰው ስለሆንኩኝ ቢጠነቀቅ እንደሚሻለው ነገር-ት ። ይኸ እርሱን የማያስጋው መሆኑን ከተናገረ በኋላ የአሁኑ ልጅ እንዴት እንደሆነ ማናቸውንም ዓይነት ጥያቄዎች አቀረበልኝ ። ፌዎዶር በእሥር-ቤት ውስጥ ጠባዩን አሳምሮ ይገኝ እንደሆነ ጠየቀኝ ። ‘እሥር-ቤት ሁነህ የሚኖርህ ጠባይ እንዴት ዓይነት ነው?’ በማለት እኔ መልስ ሰጠሁት ። ‘መቼም በማናቸውም እዚያ ባሉት ጓዶቹ ላይ እንደማይነጫነጭባቸው ተስፋ አለኝ’ በማለት ተናገረ ። ፌዎዶር ዕውነተኛ እና ብልህ የሆነ ጥሩ ሰው መሆኑን ስነግረው ጢሙን እያሻሸ ኩራት በተመላው ሁኔታ ‘ከእኛ ከሲዞሽ ዝርዮች መካከል አንዳችም ስም-አስጠፊ ጥቁር በግ አይገኝብንም!’ በማለት ተናገረ ።» ብሎ ፓሼል ተናገረ ።

«ሽማግሌው አንጎሉ ያስባል» በማለት ኸኾል ራሱን እየነቀነቀ ተናገረ ። ከዚያም ቀጠል አደረገና ፡— «ከእርሱ ጋር ብዙ ብዙ ተወያይቻለሁኝ ። ፌዎዶርን ተሎ ይፈቱት ይሆን?» ብሎ ኸኾል ጠየቀ ።

«ሁሉንም የሚፈቷቸው ይመስለኛል ። ያ ሽማግሌ ኢሳይ ከሚያወራው በስተቀር አንዳችም ያገኙባቸው ነገር የለም ። የእርሱስ ወሬ ቢሆን ምን ሊሆን ይችላል?» በማለት ፓሼል መለሰ ።

እናት ዐይኖቿን ከልጅዋ ላይ ሳታነሳ ወደፊትና ወደኋላ ትወዛወዛለች ። አንድሬይ እጆቹን ወደኋላ አድ

ርጎ ፓሼል የሚናገረውን እያዳመጠ መስኮት አጠገብ ቆሞአል። ፓሼል በወለሉ ላይ ይራመዳል። ጢሙን ያሳደገ ሲሆን፤ ጉንጮቹን ትናንሽ እና ረቂቅ የሆኑ ፀጉሮች ከብበውት የጠቆረ መልኩን መለስ እንዲል አድርገውለታል።

«ቁጭ በሉ!» በማለት እናት ምሳ አቅርባ ተናገረች።

ማዕድ ላይ ሁነው አንድሬይ ለፓሼል ስለሪቢን ነገረው። አንድሬይ ንግግሩን እንደጨረሰም፡—

«እኔ በዚያን ጊዜ እቤት መጥቼ ቢሆን ኖሮ እንዲሄድ አላደርገውም ነበር!» በማለት በድርጊቱ እያዘነ ፓሼል ተናገረ። ከዚያም ቀጠል አድርጎ፡— «ለመሆኑ ከርሱ ጋር አብሮ ይዞ የሚሄደው ምንድነው? ምንም ይዞ የሚሄደው የለም። የተምታታበትን አዕምሮውንና ብዙ የጥላቻ ስሜቶቹን ብቻ ነው» በማለት ተናገረ።

«አየህ፤ አንድ ሰው የአርባ ዓመት ዕድሜ ሲጠጋው እና የዚህን ዕድሜውን አብዛኛውን ጊዜም መንፈሱ ውስጥ ጉብ ብለው ከሚገኙት ድቦች ጋር ሲተናነቅ እርሱን እንደአዲስ ሰው እንደገና ማነጽ አስቸጋሪ ነው...» በማለት ገሽል እየሳቀ ተናገረ።

የአብዛኛዎቹ ቃላት ትርጓሜ ለእናት አስቸጋሪ እየሆኑ የሚገኙት ክርክሮች በፓሼልና በገሽል መካከል መካሄድ ጀመሩ። ማዕድ ተነስቷል። እነርሱ ሁለቱ ግን ከፍተኛ የብልሆች ቃላት እየተለዋወጡ መውያቸውን፤ መከራከራቸውን ቀጠሉ። አልፎ-አልፎም ቀላል የሆኑ ቃላትን በመጠቀም ይናገራሉ።

«ወደፊት መግፋት አለብን። አንዳችም እርምጃ ቢሆን ወደኋላ መሄድ የለብንም!» በማለት ፓሼል አጠንክሮ ተናገረ።

«እንደጠላት ከሚቆጥሩን ብዙ አሥር ሚሊዮን

ሕዝቦች ጋርም ግጭት መፍጠር አለብን?» ብሎ ገሽል ጠየቀ።

እናት ክርክራቸውን ስታዳምጥ ፓሼል ገበሬዎችን የማይወድ መሆኑን የተገነዘበች ሲሆን፤ ገሽል በበኩሉ ደግሞ ገበሬዎችንም ትክክለኛውን መንገድ በማሳየት መምራት ያስፈልጋል በማለት አዘውትሮ ስለሚናገር ገበሬዎችን የሚደግፍ መሆኑን ተረዳች። አንድሬይ ሲናገር ሃሳቡን ይበልጥ የምትረዳው ስትሆን ገሽል የሚያቀርበው ሃሳብም ትክክለኛ ሃሳብ መስሎ ይሰማታል። ይሁን እንጂ ገሽል ለፓሼል ሃሳብ ሁልጊዜም መልስ በሚሰጥበት ጊዜ ገሽል ልጅዋን ያላስቀየመው መሆኑን ለማረጋገጥ የልጅዋን የመልስ ቃል እና ሁኔታ በንቃት ትጠባበቃለች። እነርሱ ግን ሳይናቆሩ እና ሳይጣሉ ሁልጊዜም እርስ-በርሳቸው የሞቀ ክርክራቸውን ያካሂዳሉ።

«በእርግጥ እንዲህ ነውን፤ ፓሼል?» በማለት አንዳንድ ጊዜ ልጅዋን ትጠይቃለች።

«በእርግጥ እንዲህ ነው!» በማለት ልጅዋ በፈገግታ ይመልስለታል። ገሽል ለዛ በተመላበት ፊዝ የሚከተለውን ለፓሼል ተናገረ፡—

«ምነው ጌታው፤ ጥሩ ምግብ ተመግበዋል። ነገር ግን ደህና አድርገው በማላመጥ ምግብምን አልዋጡም። ከጉሮሮዎ ላይ ተንጠልጥሎ የቀረ ምግብ አለ። ስለዚህም እስኪ በመጠጡ ያወራርዱበት!» አለው።

«አንተ እኮ ቀልደኛ ነህ። እውን?» በማለት ፓሼል ተናገረ።

«አዎን እኔ እንደእንባ-አድርቅ የተዝካር በዓል ቀልደኛ ነኝ!» በማለት ገሽል መለሰ።

እናት ቀስ ብላ በመሳቅ ራሷን በመገረም ነቀነ ቀች...